

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

VE

AVRUPA KOMİSYONU

ARASINDA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YÖNELİK AB MALİ YARDIMINA İLİŞKİN İŞBİRLİĞİ VE KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA) BEŞİNCİ BİLEŞENİ - KIRSAL KALKINMA BİLEŞENİ - (IPARD)

KAPSAMINDAKİ YARDIMIN UYGULANMASI

İÇİN KURALLAR HAKKINDA

ANLAŞMA

Avrupa Birliği için ve onun adına hareket eden, burada bundan sonra “Komisyon” olarak anılacak olan Avrupa Komisyonu

bir tarafta, ve

Burada bundan sonra “Türkiye” olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti adına hareket eden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

diğer tarafta olmak üzere,

her iki taraf bundan sonra “Âkit Taraflar” olarak anılacaktır,

AKİT TARAFLAR,

- (1) Avrupa Birliği Konseyi 17 Temmuz 2006 tarihinde katılım öncesi yardım için bir araç oluşturan (burada bundan sonra “IPA Çerçeve Tüzüğü” olarak anılacak olan) (AT) 1085/2006 sayılı Tüzüğü¹ kabul etmiş olduğundan; bu araç, 1 Ocak 2007’den itibaren geçerli olmak üzere, aday ülkelere ve potansiyel aday ülkelere, Avrupa Birliği üyesi olmaları amacıyla gerçekleştirecekleri siyasi, ekonomik ve kurumsal reformları güçlendirme çabalarında mali yardım sağlanmasıyla ilgili tek yasal dayanağı oluşturduğundan;
- (2) 12 Haziran 2007 tarihinde Komisyon, IPA Tüzüğü’nü uygulamaya koyan, buradaki uygulanabilir yönetim ve kontrol hükümlerini detaylandıran (burada bundan sonra “IPA Uygulama Tüzüğü” olarak anılacak olan) 718/2007 (AT)² sayılı Komisyon Tüzüğü’nü kabul ettiğinden;
- (3) Katılım öncesi yardım aracı (IPA) önceden var olan beş katılım öncesi aracın yerini aldığından, ki bunlar: Macaristan ve Polonya Halk Cumhuriyeti’ne ekonomik yardım hakkında 18 Aralık 1989 tarih ve 3906/89 (AET) sayılı Konsey Tüzüğü³, Katılım Öncesi Yapısal Politikalar için bir Araç oluşturulması hakkındaki 21 Haziran 1999 tarih ve 1267/1999 (AT)⁴ sayılı Konsey Tüzüğü, katılım öncesi dönemde üyelik başvurusunda bulunmuş merkezi ve doğu Avrupa ülkelerinin tarım

¹ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 210, 31.07.2006; s. 82.

² Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 170, 29.06.2007, s. 1.

³ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 375, 23.12.1989, s. 11. En son 2257/2004 sayılı Tüzük (AT) ile değişik Tüzük (Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 389, 30.12.2004, s. 1).

⁴ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 161, 26.06.1999, s. 73. En son 2112/2005 sayılı Tüzük (AT) ile değişik Tüzük (Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 344, 27.12.2005, s. 23).

⁵ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 161, 26.06.1999, s. 87. En son 2112/2005 sayılı Tüzük (AT) ile değişik Tüzük.

⁶ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 342, 27.12.2001, s. 1. En son 2112/2005 sayılı Tüzük (AT) ile değişik Tüzük.

⁷ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 306, 07.12.2000, s. 1. En son 2112/2005 sayılı Tüzük (AT) ile değişik Tüzük.

ve kırsal kalkınma konularında alacağı katılım öncesi tedbirler için Topluluk desteğine ilişkin 21 Haziran 1999 tarih ve 1268/1999 (AT)⁵ sayılı Konsey Tüzüğü Türkiye'ye yapılacak katılım öncesi mali yardım hakkında 17 Aralık 2001 tarih ve 2500/2001 (AT)⁶ sayılı Konsey Tüzüğü ve Arnavutluk, Bosna Hersek, Hırvatistan, Yugoslav Federal Cumhuriyeti ve Makedonya'ya yardım yapılması hakkında 5 Aralık 2000 tarih ve 2666/2000 (AT)⁷ sayılı Konsey Tüzüğüdür;

- (4) Bu araçlar, 2007'den önceki bütçe yıllarını uygulamaya geçiren hukuki tasarruf ve taahhütler için geçerli olmaya devam edeceğinden;
- (5) Türkiye, IPA Çerçeve Tüzüğü ve IPA Uygulama Tüzüğü'nde öngörüldüğü üzere IPA kapsamında ehil olduğundan;
- (6) Türkiye, IPA Çerçeve Tüzüğü Ek I'de yer aldığından ve IPA kapsamında oluşturulan 5 bileşene erişimi olması gerektiğinden; bu bileşenler: Geçiş Dönemi Yardımı ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni, Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği Bileşeni, Bölgesel Kalkınma Bileşeni, İnsan Kaynaklarını Geliştirme Bileşeni ve Kırsal Kalkınma Bileşeni (bu bileşen bundan sonra "IPARD" olarak anılacaktır) olduğundan;
- (7) IPA Uygulama Tüzüğü'nün 184. maddesi uyarınca Türkiye Tarım ve Kırsal Kalkınma Programı (bundan sonra "IPARD Programı" olarak anılacaktır) olarak bir program kabul etmiş ve Komisyon'un onayına sunmuş olduğundan;
- (8) IPARD Programı IPA Çerçeve Tüzüğü'nün 7(3). maddesi uyarınca alınan 25 Şubat 2008 tarihli Komisyon Kararı⁸ ile onaylanmıştır. Bu nedenle Türkiye tarafından IPARD Programı'nın veya buna ait herhangi bir değişikliğin yerine getirilmesi şartlarının belirlenmesi gerektiğinden;
- (9) IPA Çerçeve Tüzüğü'nün 17.maddesine göre Komisyon ve yararlanıcı ülkeler aralarında, yardımın uygulanmasına ilişkin Çerçeve Anlaşmalar akdedeceğinden; Komisyon ve yararlanıcı ülkeler veya onların uygulama otoriteleri arasında IPARD Programı'nın uygulanmasına ilişkin Sektörel Anlaşmalar yapılması gerektiğinden;
- (10) 24 Aralık 2008 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Komisyon arasında Türkiye'ye yönelik Avrupa Birliği mali yardımına ilişkin işbirliği ve IPA kapsamındaki yardımın uygulanmasına yönelik kurallar hakkında bir Çerçeve Anlaşma⁹ imzalanmış olduğundan;
- (11) IPA Uygulama Tüzüğü'nün 10.maddesine göre, IPA kapsamındaki yardım, tam merkezi olmayan yönetim yoluyla uygulandığından;
- (12) Bu nedenle, Sektörel Anlaşma (bundan sonra "Anlaşma" olarak anılacaktır) çerçevesinde, Türkiye için IPARD Programı'nın uygulanması ve yönetimi konusunda daha ayrıntılı kuralların belirlenmesi gerektiğinden

AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

KISIM I

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Kapsam

Bu Anlaşma, Türkiye'nin IPARD Programı'nın yönetimi ve uygulanması ile ilgili olup, Çerçeve Anlaşma'nın tamamlayıcısıdır.

⁸ C(2008)691 sayılı Komisyon Kararı.

⁹ C(2007)3208, 6.7.2007 sayılı Komisyon Kararı.

Madde 2

Çerçeve Anlaşma'nın Genel Hükümleri

Çerçeve Anlaşma'nın 1. ve 2. maddeleri gerekli değişikliklerle birlikte bu Anlaşma'ya uygulanır. Söz konusu maddelerde IPA Çerçeve Tüzüğü'ne ve IPA Uygulama Tüzüğü'ne yapılan atıfların, Çerçeve Anlaşma'yı da kapsadığı kabul edilir.

Madde 3

Anlaşmalara Uygunluk

1. Türkiye, tüm yardım faaliyetlerinin düzgün yürütülmesi ve IPARD Programı'nın Çerçeve Anlaşma ve bu Anlaşma'ya uygun olarak uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli tüm adımları atar. Bu Anlaşmalara uygunluk aynı zamanda, IPARD Programı'na, Çok Yıllı Finansman Anlaşması'na ve 25. maddede belirtilen Komisyon Kararı'na uygunluğu da kapsar.
2. Uyuşmazlık halinde, Anlaşmaların hükümleri IPARD Programı hükümlerinin üzerindedir.

Madde 4

Diğer Araçlarla Tutarlılık

1. Çerçeve Anlaşma'nın 4(1)(a) maddesine ek olarak, Türkiye ve Komisyon, planlama, programlama ve uygulama düzeylerinde; IPARD Programı içinde ve Program ile IPA Çerçeve Tüzüğü altındaki diğer bileşenler ve Avrupa Yatırım Bankası (AYB) yardımları ve diğer uluslararası mali araçlardan elde edilen yardımlar arasında tutarlılığı ve koordinasyonu sağlar.
2. Farklı IPA bileşenleri altında sağlanan yardımların kapsamına giren eylemlerin çakışmasından kaçınılır ve hiçbir harcama birden fazla bileşen altında finanse edilmez.
3. Türkiye, özellikle IPARD Programı altındaki bir projenin, yapısı itibarıyla, tamamen ya da kısmen, 1. fıkrada atıf yapılan araçlardan biri uyarınca sağlanan bir yardım için uygun olması durumunda harcamasının birden fazla destek alma riski bulunmamasını temin eder. Bu tür projelerde, 44(1)(b) maddesi uyarınca teslim alınan bütün faturalar, 12. madde uyarınca Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun ödemesine konu olmadan önce, yetkili bir görevli tarafından "IPARD" ibareli mühürle açık biçimde damgalanır.
4. IPARD Programı'nın uygulanması Üye Devletlerdeki kırsal kalkınma programları için geçerli olan ilgili kurallara uygunluk gösterir. Ancak, sadece Anlaşmaların ve Komisyon tarafından onaylanan IPARD Programı hükümleri uygulanır.

Madde 5

Avrupa Birliği'nin Mali Çıkarlarının Korunması

1. Çerçeve Anlaşma'nın 28. ve 29. maddelerinin Türkiye tarafından uygulanmasında, Avrupa Toplulukları mali çıkarlarının korunmasına ilişkin 18

Aralık 1995 tarihli 2988/95 (AT, Euratom)¹⁰ sayılı Konsey Tüzüğü'nün 1 ila 9. maddeleri arasındaki hükümler gerekli değişikliklerle birlikte uygulanır.

2. 1. fıkra hükümlerine hâlel getirmeksizin, bir nihai yararlanıcının IPARD Programı'nda belirtilen zorunlu şartları yerine getirmede kusuru bulunduğuna dair şüphe varsa veya bu kusur kanıtlanmış ise, veya 12. maddede atf yapılan şekilde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'ndan ve Ulusal Fon'dan yetki harici ödemeye teşebbüs hallerinde, Türkiye bütün bu tür kusurların ve teşebbüslerin ulusal kamu kaynaklarıyla ilgili hallerde gösterilenden daha az olmayan bir ciddiyetle ulusal hukuk usulüne göre yasal takibatı yapar.

Madde 6

Devlet Yardımı

Türkiye, IPARD kapsamında verilen belli girişimlerin kayrılması veya AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin gümrük birliğinin son döneminin uygulamasına ilişkin 22 Aralık 1995 tarih ve 1/95 sayılı Kararı'nın II. Bölümünde atf yapılanlar hariç belli ürünlerin üretiminin özendirilmesi suretiyle rekabeti bozucu etki yapan ya da bozma tehlikesi taşıyan her türlü kamu yardımı için¹¹, anılan AB-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı'nın IV. Bölümünün, II. Kısımına uyulmasını temin eder.

KISIM II YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMİ

Alt Kısım 1 Genel Hükümler

Madde 7

Kapsam

Bu Kısım, IPARD Programı'nın yürütülmesine ilişkin yönetim ve kontrol sistemini ortaya koyar ve Çerçeve Anlaşma'nın II. ve III. Bölümleri hükümlerini tamamlar.

Madde 8

Uygulama İlkeleri

1. IPARD Programı'nın Türkiye tarafından uygulanması; Komisyon'un, Mali Tüzüğün 53c. maddesi ve AT'nin ilgili hükümleri uyarınca genel bütçenin uygulanması konusundaki nihai sorumluluğu elinde tutarken, IPARD Programı'nın yönetimi yetkisini IPARD için belirlenmiş yönetim ve kontrol sistemine devrettiği, ön kontrolün yapılmadığı merkezi olmayan yönetim esasına göre gerçekleştirilir. Uygulama, 25 Haziran 2002 tarih ve 1605/2002 (AT,

¹⁰ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 312, 23.12.1995, s. 1. En son 1233/2007 sayılı Tüzük (AT) ile değişik Tüzük (Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 279, 23.10.2007, s. 10).

¹¹ 13.02.1996 tarihli ve L 35 sayılı Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi, s. 0001-0047.

Euratom) sayılı Konsey Tüzüğü'nün¹² 53c. maddesinde belirlenen hükümler uyarınca yapılır.

2. Mali yıl, 1 Ocak'ta başlar ve 31 Aralık'ta biter.

Alt Kısım 2 Yapılar ve yetkililer

Madde 9

Yapılar, yetkililer ve Birimlerin Görevleri ve Ortak Sorumlulukları

1. Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde sözü edilen yapılara, yetkililere ve birimlere, Anlaşma'nın EK A'sında ortaya konan görev ve sorumluluklar verilir.
2. Türkiye, 1. fıkrada atf yapılan yapılar, yetkililer ve birimlerin idari düzenlemelerinin, bunların görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirme konusunda ehil olduklarına dair yeterli güvence sağladığına kani olduktan sonra, Bakan düzeyinde bir resmi işlemle söz konusu yapı, yetkili ve birimlerin atanması kararını verir.
3. Çerçeve Anlaşma'nın 6(1). maddenin (d), (e) ve (f) bentlerinde anılan yapıların, yetkililerin ve birimlerin ve bunların başka birimlere devredilmiş olanlar da dâhil olmak üzere bütün görev ve sorumlulukları yönetim ve kontrol sistemini meydana getirir; bu nedenle bunlar atanmalarının ardından, Türkiye'nin akreditasyonuna ve Komisyon'un yönetim yetkisini devretmesine tabidir. Kendilerine, Avrupa Birliği'nin çıkarlarını korumak üzere çıkarılmış bütün gerekli düzenlemeleri de içerir şekilde EK I'de gösterilen temel görev ve sorumluluklar (bundan sonra "akreditasyon kriterleri" olarak anılacaktır) verilir.
4. Genel çerçevesi Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlandığı biçimde oluşturulan ancak yönetim ve kontrol sistemi dışında kalan diğer bütün yapıların, yetkililerin ve birimlerin atanması, yönetim ve kontrol sisteminin ilk akreditasyonundan önce yapılır. Bunlar, Türkiye'nin akreditasyonuna veya Komisyon'un yönetim yetkilerinin verilmesine tabi değildir.
5. 12. maddede belirtilen şekilde Ulusal Fon ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve onların yetki verdiği bütün birimler, Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine uygun ayrı birer muhasebe sistemi veya muhasebe tedvini tutar. Aynı zamanda bunlar, yeterli bir denetim izinin garanti edilmesi açısından, gerekli olan bütün belgelerin muhafazasını temin için usuller tesis eder.

Madde 10

Yetkili Akreditasyon Görevlisi'nin Görev ve Sorumlulukları

1. Yetkili Akreditasyon Görevlisi (CAO) bu Anlaşma'nın 22. ve 23. maddeleri ile 25(1). maddesinde belirtilen bilginin Komisyon'a iletilmesi konusunda, IPARD'a ilişkin Komisyon yazışmaları için tek muhatap olarak hareket eder.

¹² Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 248, 16.09.2002, s.1. En son 1525/2007 sayılı Tüzük (AT, Euratom) ile değişik Tüzük. (Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 343, 27.12.2007, s. 9).

2. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, görevlerini yerine getirirken, ulusal usullere uygun olarak, diğer idari birimlerden ve bilhassa muhasebe ya da teknik uzmanlık sahibi olanlarından yardım alabilir.
3. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, akreditasyon ve yönetim yetkilerinin verilmesi sonrasında, yönetim ve kontrol sisteminin ödeme ve uygulama düzenlemelerine ilişkin bütün değişiklik önerilerinin, uygulanmadan önce incelenmesi ve onaylanması için Komisyon'a ve bir nüshanın da Denetim Otoritesi'ne sunulmasını temin eder. Önerilen değişiklikleri usulüne uygun olarak inceledikten sonra, Anlaşmalarda belirtilen bütün gerekliliklerin kesintisiz yerine getirilmesi şartının sağlanıp sağlanmadığı konusunda kendi kanaatini yazılı olarak bildirir.

Madde 11

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin ve Ulusal Fon'un Görev ve Sorumlulukları

1. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) Ulusal Fon da dâhil olmak üzere Ek I'de yer alan görev ve sorumlulukları üstlenir.
2. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Türkiye'deki Avrupa Birliği fonlarının mali yönetiminin genel sorumluluğunu taşır ve yapılan işlemlerin mevzuata ve usulüne uygunluğundan sorumludur. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, aşağıdaki hususlarda IPARD'a ilişkin bütün konularda Komisyon'un tek muhatabıdır:
 - (a) Avrupa Birliği metin ve rehberlerinin, yönetim ve kontrol sistemine ve uygulamadan veya bunların uyumlu biçimde uygulanmasından sorumlu bütün diğer birimlere dağıtılması;
 - (b) 24. maddede anılan bilgiler konusunda Komisyon ile yapılacak yazışmalar;
 - (c) İstatistik ve kontrol amaçlı gerek görülen bütün muhasebe bilgilerinin tam bir dökümünün Komisyon'a açık ve hazır bulundurulması.
3. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi akreditasyon sonrasında, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun 12. ve 14. maddelerde anılan uygulama ya da ödeme düzenlemeleri konusundaki herhangi bir değişiklik önerisinin, uygulamadan önce incelenmesi ve onaylanması açısından Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Komisyon'a, bir nüshanın da Denetim Otoritesi'ne sunulmasını temin eder.

Madde 12

Program Otoritesi'nin Oluşturulması

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 28. maddesi ile Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesi (1)(f) fıkrası ve Ek A'sı uyarınca IPARD için belirlenecek Program Otoritesi aşağıda gösterilen farklı birimlerden oluşur:
 - (a) Yönetim Otoritesi;
 - (b) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu.

2. Bu birimler 13. ve 14. maddelere uygun olarak tesis edilir.
3. Program Otoritesini oluşturan birimlerin başkanları açıkça belirlenir ve bunlar Çerçeve Anlaşma'nın 8(3). maddesi uyarınca kendi birimlerine verilen görevlerden sorumludur.

Madde 13

Yönetim Otoritesi'nin Görev ve Sorumlulukları

1. Yönetim Otoritesi Ek I'de yer alan görev ve sorumlulukları üstlenir.
2. Yönetim Otoritesi aşağıdaki görevleri yürütür:
 - (a) IPARD Programı'nı hazırlamak;
 - (b) işlemlerin, IPARD Programı için geçerli kriterler ve mekanizmalar uyarınca onaylanmasını, finanse edilmesini ve ilgili Avrupa Birliği kurallarına ve ulusal kurallara uygun olmasını sağlamak;
 - (c) IPARD Programı'nı izlemek ve 61. maddede tanımlanan IPARD İzleme Komitesi'nin çalışmalarına -özellikle IPARD Programı'nın uygulanmasının kalitesini izlemek için gerekli belgeleri sağlayarak yardımcı olmak;
 - (d) 68. maddede tanımlanan yıllık ve nihai uygulama raporlarını hazırlamak ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na danıştıktan ve IPARD İzleme Komitesi'nin incelemesinden sonra, bu raporları bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, Komisyon'a, Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörüne (NIPAC) ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne sunmak;
 - (e) Raporlama ve bilgi sistemini kurmak, devamlılığını sağlamak ve güncellemek.
3. Eğer IPARD Programı'ndaki ilerlemeye ilişkin mali ve istatistiki bilgilerin toplandığı bir sistemin kurulması Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından üstlenilmemişse, Yönetim Otoritesi 63 ila 67. maddeler gereği böyle bir sistem kurar ve Türkiye ile Komisyon arasında kararlaştırılan düzenlemeler uyarınca bu verileri, mümkün olduğunda Komisyon'la veri alışverişini sağlayan bir bilgisayar sistemi kullanarak IPARD İzleme Komitesi'ne aktarır.
4. Yönetim Otoritesi Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na danışıldıktan ve IPARD İzleme Komitesi'nin mutabakatının alınması sonrasında, Komisyon'a ve Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörüne IPARD Programı'na ilişkin değişiklik önerilerini sunar. Komisyon'un IPARD Programı'nı değiştirmeye yönelik bir Karar almasından sonra, uygun idari değişikliklerin gerekmesi durumunda, Yönetim Otoritesi ilgili yetkililerin bu değişikliklerin yapılmasının gerektiğinden haberdar olmasını sağlamaktan sorumludur.
5. Yönetim Otoritesi, her yıl Teknik Yardım tedbiri kapsamında öngörülen operasyonlar için IPARD İzleme Komitesi'nin onayına sunulan bir eylem planı hazırlar.

6. Yönetim Otoritesi her yıl, Avrupa Birliği'nin IPARD Programı'nda üstlendiği rol ve bu rolün sonuçları hakkında kamuoyunu bilgilendirme konusunda yapılmış ve yapılacak olan girişimler hakkında IPARD İzleme Komitesi'nin tavsiyesini de alarak Komisyon'u bilgilendirir ve Komisyon'un görüşünü alır.
7. Yönetim Otoritesi, IPARD Program değerlendirilmelerinin bu Anlaşma'da belirlenen zaman sınırları içinde yapılmasını, bunların 63(5). uyarınca ortak izleme ve değerlendirme çerçevesine uygun olmasını ve gerçekleştirilen değerlendirmelerin ilgili ulusal yetkililere ve Komisyon'a sunulmasını sağlar.
8. Yönetim Otoritesi, Çerçeve Anlaşma'nın 24. maddesinde ifade edilen tanıtım konusundaki yükümlülüklerle uyulmasını sağlar.
9. Yönetim Otoritesi'nin görevlerinin bir kısmının başka bir birime devredilmesi durumunda, bu görevlerin etkin ve doğru şekilde uygulanması ve yönetimine ilişkin tüm sorumluluk Yönetim Otoritesi'nde kalmaya devam eder.

Madde 14

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun Görev ve Sorumlulukları

1. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Ek I'de yer alan görev ve sorumlulukları üstlenir.
2. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, bunların yanı sıra, aşağıdaki uygulama ve ödeme görevlerini yerine getirir:
 - (a) Başvuru çağrılarını yapmak ve uygunluk hüküm ve koşullarını ilan etme;
 - (b) IPARD Programlarına ilişkin kriter ve mekanizmalar uyarınca operasyonları seçme ve kontrol etme ve ilgili Avrupa Birliği kurallarına ve ulusal kurallara uyum sağlama;
 - (c) Projelerin onaylanması için yapılan başvuruların, ilgili hüküm ve uygunluk koşulları uyarınca ve gerekli hallerde kamu alımlarına ilişkin hükümler de dâhil olmak üzere Anlaşmalara uygunluğunu kontrol etme;
 - (d) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile nihai yararlanıcılar arasındaki sözleşme yükümlülükleri ile bu yükümlüklerinin yerine getirilmediği durumlarda uygulanacak müeyyidelere ilişkin bilgiler ve gerekli hallerde işe başlama izni verme konularını yazılı olarak ortaya koyma;
 - (e) Hibe programlarının uygulanmasını düzenleme ve sözleşme akdetme;
 - (f) Nihai yararlanıcıya ödeme yapma ve nihai yararlanıcıdan geri alımları gerçekleştirme;
 - (g) Başvuru şartlarına uygunluğun belirlenmesi amacıyla proje kabulünden önce ve sonra yerinde denetimler gerçekleştirme;

- (h) Beyan edilen harcamanın geçerli kurallar dâhilinde yapıldığını, ürün veya hizmetlerin kabul kararına uygun olarak teslim edildiğini ve nihai yararlanıcının ödeme taleplerinin doğru olduğunu temin etmek için gerekli kontrolleri gerçekleştirme. Bu kontroller işlemlerin uygun idari, mali, teknik ve fiziksel yönlerini kapsar;
- (i) Uygulanmakta olan projelerde ilerlemeyi temin etmek için takip faaliyeti;
- (j) Uygulanan tedbirlerdeki ilerlemenin göstergeler çerçevesinde raporlanması;
- (k) Nihai yararlanıcının projeye yapılan Avrupa Birliği katkısı konusunda bilgilendirilmesini temin etme;
- (l) Usulsüzlük raporlamasının yapılmasını sağlama;
- (m) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin, Ulusal Fon'un ve Yönetim Otoritesi'nin görevlerini yerine getirmeleri için gerekli bütün bilgileri almalarını temin etme.

Normal olarak net gelir getirmesi beklenecek türden altyapı projelerine yatırım söz konusu olduğunda, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu potansiyel bir yararlanıcı ile sözleşme yapmadan önce projenin bu türden olup olmadığını değerlendirir. Şayet bu tür bir proje olduğu sonucuna varırsa; bütün kaynaklardan oluşan kamu yardımının, Avrupa Birliği ortak finansmanı için de uygun olarak kabul edilen, proje ile ilgili toplam maliyetin % 50'sini geçmemesini temin eder.

3. Net gelir yaratmayan türden altyapı projeleri haricindeki projelere yatırım söz konusu olduğunda, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu IPARD Programı kapsamındaki herhangi bir projeye, bütün kaynaklardan sağlanan toplam kamu yardımının 34. maddede getirilen kamu harcamalarına ilişkin azami tavanı aşmamasını temin eder. Bu fıkra hükümleri açısından, eğitim tedbirleri yatırım olarak değil, insan kaynakları olarak değerlendirilir.

Madde 15

Denetim Otoritesi'nin Atanması

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 29. maddesi ve Çerçeve Anlaşma'nın (6)(g). ile Ek A uyarınca IPARD için Denetim Otoritesi Türkiye tarafından belirlenir.
2. Denetim Otoritesi işlemler ve işlevsel bakımdan yönetim ve kontrol sisteminden bağımsızdır ve uygun teknik mesleki özellikleri haizdir .

Madde 16

Denetim Otoritesi'nin Görev ve Sorumlulukları

1. Denetim Otoritesi görev ve sorumluluklarına ilişkin Avrupa Birliği metinlerinin ve rehberlerinin dağıtımı hususunda IPARD ile alakalı tüm sorular hakkında Komisyon'un tek muhatabıdır.

2. Denetim Otoritesi, başkanının sorumluluğu altında hareket eder. Özellikle aşağıdaki görevleri yerine getirir ve sorumlulukları üstlenir:

(a) Her yıl içerisinde aşağıdaki hususların doğrulanmasına yönelik denetimleri içeren yıllık denetim iş planı oluşturur ve uygular:

- i. Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkili işleyişi,
- ii. Komisyon'a verilen hesap bilgilerinin güvenilirliği.

Yıllık denetim iş planı söz konusu yılın başlangıcından önce, bir nüshası Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne olmak üzere Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Komisyon'a sunulur.

(b) Rapor ve görüşleri aşağıda belirtildiği şekilde sunar:

- i. Çerçeve Anlaşma Ek C'de yer alan modeli esas alan ve Denetim Otoritesi tarafından kullanılan kaynakları belirten, ilgili yılın 30 Eylül tarihinde sona eren bir önceki 12 aylık dönemin yıllık denetim iş planına uygun olarak yürütülen denetimlerde tespit edilen yönetim ve kontrol sistemlerinde veya işlemlere ilişkin bulgulardaki tüm zayıf yönlerin bir özeti içeren bir yıllık denetim faaliyet raporu. Yıllık denetim faaliyet raporu, bir nüshası Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne olmak üzere Komisyon'a ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne her yıl 31 Aralık tarihi itibarıyla iletilir. Bu şekilde hazırlanacak ilk rapor 1 Ocak 2007 – 30 Eylül 2008 dönemini kapsar.
- ii. Çerçeve Anlaşma Ek D'deki modeli esas alan, yönetim ve kontrol sisteminin etkili işleyip işlemediğini ve bu sistemin Anlaşmaların ve Katılım Öncesi Yardım Aracı Uygulama Tüzüğü'nün gerekliliklerine uyup uymadığını belirten bir yıllık denetim görüşü. Görüş, bir nüshası Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne olmak üzere, Komisyon'a ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne iletilir. Yıllık denetim faaliyet raporu ile aynı dönemi kapsar ve aynı son teslim tarihinde sunulur.
- iii. Hesaplar ve harcama beyannamesi üzerine yıllık denetim görüşü ile bu görüşü destekleyen bir rapor veya IPARD Programı'nın nihai kapanışı sırasında Çerçeve Anlaşma Ek E'deki modeli esas alan ve nihai Denetim Raporunun eşlik ettiği nihai harcama beyannamesi hakkındaki denetim görüşü Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından sunulan ilgili nihai harcama beyannamesi ile aynı zamanda veya söz konusu nihai harcama beyannamesinin sunulmasından sonraki üç ay içerisinde Komisyon'a ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne gönderilir.

3. 2. fıkrada atıf yapılan raporlar ve görüşler, işlem örneğinin ve prosedürlerin incelenmesine dayanır.

4. Yönetim ve kontrol sistemine ilişkin yıllık denetim görüşü ve ilgili denetim raporları; güvenilir hesapların ve Komisyon'a sunulan harcama beyannamelerinin düzenlenmesine katkıda bulunmak ve bu beyannamelerin temelini oluşturan işlemlerin diğerlerinin yanı sıra, mevzuata ve usule uygunluğunun teminine

yardımcı olmak üzere tasarlanmış yönetim ve kontrol sisteminin etkili biçimde işleyip işlemediği açısından, akredite edilmiş yapıların Anlaşmalara uygunluğu konusunu ele alır.

Denetim Otoritesi, bu fıkrada söz konusu edilen görüşünde, aşağıdaki hususlarda makul bir güvencenin oluşup oluşmadığını ifade eder:

- (a) IPARD bileşeni kapsamındaki işlemler için tesis edilmiş yönetim ve kontrol sisteminin bahse konu zaman aralığında maddi tüm açılardan etkili biçimde işletilmiş olduğu; ve
- (b) Denetim bulgularının Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin Güvence Beyanı açısından temsili nitelikte olduğu.

Bu fıkrada ifade edilen rapor aşağıdakileri belirtir:

- (a) yönetim ve kontrol sisteminin akreditasyon kriterlerine uygun olup olmadığı;
- (b) yönetim ve kontrol sisteminin usul ve işleyişinin, IPARD Programı'na bağlı olarak yürütülen işlemlerin bu Anlaşma hükümlerine uygunluğu yönünde makul bir güvence verir nitelikte olup olmadığı ve sistemin iyileştirilmesine yönelik ne tür tavsiyelerde bulunulduğu;
- (c) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne iletilen, yönetim ve kontrol sisteminin iyileştirilmesine yönelik tavsiyelerin yerine getirilip getirilmediği;
- (d) Denetim bulgularının, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin Güvence Beyanında yer alan veya almayan çekincelerle tutarlı olup olmadığı;
- (e) Bahse konu dönemde herhangi bir istisnai işlem yapıp yapılmadığı veya teknik güçlükle karşılaşılıp karşılaşılmadığı;
- (f) Bir önceki bilgilendirme raporundan bu yana belirgin herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığı.

Rapor, denetimi yapan personelin sayısı ve nitelikleri, yapılan iş, incelenen işlem sayısı, güvenilirlik ve önem derecesi, tespit edilen zayıf yönler ve bunların giderilmesi için yapılan tavsiyeler ile Denetim Otoritesi'nin raporlanan konulardaki güvencesinin tamamı veya bir kısmının kaynağı olan yönetim ve kontrol sistemi içindeki veya dışındaki, Denetim Otoritesi ve diğer denetim birimlerinin operasyonları hakkındaki bilgi ile birlikte sunulmalıdır.

5. Hesaplara ve harcama beyannamesi ilişkin yıllık denetim görüşü veya IPARD Programı'nın nihai kapanışı sırasında nihai harcama beyannamesine veya IPARD Programı'nın veya bu Programın kısımlarının kapanışına ilişkin denetim görüşü ve ilgili denetim raporları; ödemelerin Anlaşmalara uygunluğunu, sadece akredite idari yapıların ödeme yapılmadan önce Anlaşmalara uygunluk denetimini temin etme kapasiteleri açısından ele alır.

Denetim Otoritesi, bu fıkrada sözü geçen görüşünde, aşağıdaki hususlarda güvencenin oluşup oluşmadığını ifade eder:

- (a) Komisyon'a iletilecek olan, onaylanmış hesaplar ve harcama

beyannameleri ile IPARD Programı'nın tamamen ya da kısmen kapanışında bu Programa Avrupa Birliği katkısının nihai bakiyesine ilişkin harcama bildiriminde maddi hata bulunmadığı; ve

- (b) Yönetim ve kontrol sistemine ilişkin yıllık denetim görüşünü etkileyecek hiçbir belirgin değişikliğin olmadığı.

Nihai kapanışlarda bu görüş; nihai harcama bildiriminin geçerliliği ile mali bilgilerin doğruluğunu ele alır ve bir nihai denetim faaliyet raporu ile desteklenir.

Bu fıkrada sözü geçen rapor aşağıdaki hususları belirtir:

- (a) 50. maddede anılan yıllık hesapların Ulusal Fon ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu defterleri ve kayıtları ile uyumlu olup olmadığı;
- (b) 39. madde uyarınca yapılan harcama bildirimlerinin, IPARD Programı kapsamındaki operasyonların maddi olarak doğru, tam ve kesin kaydı olup olmadığı;
- (c) Toplanacak meblağlar ile uygun hallerde alınacak garantiler konusunda, Avrupa Birliği mali çıkarlarının hakkıyla korunup korunmadığı;
- (d) Bahse konu mali yılda herhangi bir istisnai işlem yapıp yapılmadığı veya teknik güçlüğüyle karşılaşıp karşılaşılmadığı;
- (e) Başta akreditasyon kriterlerine uygunluk olmak üzere, yönetim ve kontrol sistemini etkileyen kayda değer herhangi bir değişiklik halinde ve iyileştirme alanlarının daha evvelden saptandığı durumlarda, 4. fıkrada anılan önceki rapor ve görüşten itibaren geçen dönemde bununla ilgili gerekli adımların atılıp atılmadığı;

Rapor, denetimi yapan personelin sayısı ve nitelikleri, yapılan iş, incelenen işlem sayısı, güvenilirlik ve önem derecesi, tespit edilen zayıflıklar ve bunların giderilmesi için yapılan tavsiyeler ile Denetim Otoritesi'nin raporlanan konulardaki güvencesinin tamamı veya bir kısmının kaynağı olan yönetim ve kontrol sistemi içindeki veya dışındaki, Denetim Otoritesi ve diğer denetim birimlerinin operasyonları konusundaki bilgi ile birlikte sunulmalıdır.

6. Denetim Otoritesi yönetim ve kontrol sistemi üzerindeki incelemesini, Uluslararası Genel Kabul Görmüş Denetim Standartlarına ve bu standartların uygulanmasına ilişkin Komisyon tarafından oluşturulmuş Topluluk rehberlerine göre yürütür. Denetim görevi ulusal bir denetim kurumuna verilmiş ise bu kurum, etkili bir biçimde yerine getirilmeleri kaydıyla, 2. fıkrada anılan inceleme görevlerini kısmen ya da tamamen devredebilir. Her durumda Denetim Otoritesi görevlere ilişkin genel sorumluluğu taşımaya devam eder.

Denetimler her mali yıl içinde ve mali yılın bitiminin ardından yapılır.

7. Denetim Otoritesi'nin yıllık hesaba ilişkin görüşü ve 2(b)(iii) maddesinde anılan bulgularını işlediği denetim raporunda, Komisyon'a aktarılacak hesapların doğru, tam ve kesin olduğu ve iç kontrol usullerinin yeterince iyi uygulandığı yolunda makul bir güvence oluşup oluşmadığı özellikle belirtilir. Görüş ve rapor, en geç ilgili mali yılı takip eden yılın 15 Nisan günü hazırlanır ve en geç 30 Nisan'da Denetim Otoritesi tarafından Komisyon'a iletilir.

8. maddede anılan IPARD İzleme Komitesi'ne rapor ve görüşlerin birer nüshası verilir.

Madde 17

Bilgilerin İletilmesi

Türkiye Komisyon'a aşağıdaki bilgi, bildirim ve belgeleri gönderir:

1. Çerçeve Anlaşma'nın 9., 10., 11., 13. ve 14. maddelerinde tanımlanan yönetim ve kontrol sisteminin akredite edilmiş yapılar, yetkililer ve birimler için:
 - (a) akreditasyon belgeleri;
 - (b) görev ve sorumlulukları;
 - (c) ilgili hallerde, akreditasyonlarının geri alınması;
 - (d) ve Komisyon tarafından talep edilen bütün diğer ilgili bilgiler.
2. Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörü, Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi için:
 - (a) adı;
 - (b) adres bilgileri;
 - (c) Komisyon tarafından talep edilen diğer tüm ilgili bilgiler.
3. IPARD tarafından finanse edilen operasyonlarla ilgili tedbirler için:
 - (a) 39. maddede anılan gerekli bilgiler ekli biçimde, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından imzalanmış olan ödeme başvurusu işlevini de yerine getiren harcama bildirimleri ;
 - (b) 38(4). madde uyarınca mali ihtiyaçlara ilişkin tahminleri;
 - (c) 28. maddede sözü geçen yönetim ve kontrol sistemine ilişkin olarak Denetim Otoritesi tarafından hazırlanan denetim raporları ve görüşleri;
 - (d) 51. madde uyarınca ibra için gerekli bilgiler ekli olarak, 27. maddede belirtilen şekilde Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından imzalanmış bir güvence beyanı ile birlikte 50'nci maddede anılan yıllık hesaplar ve 28. maddede anılan Denetim Otoritesince hazırlanan hesaplar ve harcama beyanlarına ilişkin denetim raporları ve görüşleri.

Komisyon ile Türkiye makamları arasında bilgi ve belge alışverişi, güvenli bir sistem kullanılarak elektronik araçlarla yapılır. Bilgisayar sisteminde bir arıza yahut bağlantı kesikliği durumunda Türkiye belgeleri, Komisyon'un ön onayını alarak ve onun koyduğu şartlarda başka bir biçimde gönderebilir. Türkiye ve Komisyon arasında veri alışverişine ilişkin düzenlemeler, Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlanan ilgili yapı, yetkili ve birimlerin belirlenmesinden daha geç olmayan bir zamanda kararlaştırılır.

Madde 18

Genel Kontrol İlkeleri

1. Kontroller, uygun hallerde, proje öncesi seçim kontrolleri, yeniden ölçme, teslim edilen mal veya hizmetlerin nitelik ve nicelikleri konusunda yapılan kontroller, analiz veya örnek kontrolü, ödeme öncesi kontroller, ödeme sonrası kontroller ve harcamaların mevzuata ve usulüne uygunluğu konusunda Anlaşmaların uygulanması için tüm özel hükümleri içerir.
2. Anlaşmalardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla Türkiye; Avrupa Birliği veya IPARD Programı'nda belirlenen tüm uygunluk kriterleri de dâhil, talep sahibine veya onların vekil(ler)ine ödenecek miktarın mevzuata ve usulüne uygunluğunun, belirlemiş olduğu bir dizi doğrulanabilir göstergelere göre kontrol edilebilmesini temin eder.
3. Anlaşmalardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, desteğin amaçlarıyla bağdaşmayacak bir avantaj elde etmek üzere, bu tür ödemeler için gereken koşulları gerçeğe aykırı biçimde oluşturduğu belirlenen talep sahibi veya onun vekil(ler)ine hiçbir ödeme yapılmaz.
4. Türkiye, her destek tedbiri için verilecek desteğe ilişkin koşulları teyit etmek için uygun kriteri, metotları ve araçları tanımlar.
5. Uygunluk kriterlerinin teyidi, onay ve ödeme taleplerine ilişkin tüm başvuruların idari ve yerinde kontrollerini içerir ve kontrol için olası ve uygun tüm unsurları kapsar. Bu kontroller, 21. maddede belirtildiği üzere bir proje için yapılan nihai ödeme sonrasında da gerçekleştirilir. Uygulanan prosedürler, üstlenilen izleme işinin, teyit sonuçlarının ve tutarsızlık durumunda alınan tedbirlerin kaydedilmesini temin eder.
6. Uygunluk kriterinin teyidi, ilgili olduğunda, tarımsal desteklerin kontrollerinde yer alan diğer birimler, organlar veya kuruluşlar tarafından yürütülen doğrulamaların sonuçlarını dikkate alır.

Madde 19

İdari Kontroller

1. Onay başvuruları üzerindeki idari kontroller, özellikle aşağıdakilerin doğrulanmasını içerir:
 - (a) destek talep edilen operasyonların uygunluğu;
 - (b) IPARD Programı'nda düzenlenen seçim kriterine uygunluk;
 - (c) destek talep edilen operasyonların, özellikle ve uygun durumlarda, ulusal mevzuat tarafından veya IPARD Programı'nda belirlenen kamu alımı, devlet yardımı ve diğer uygun zorunlu standartlar hakkındaki ilgili ulusal kurallara ve Avrupa Birliği kurallarına uygunluğu;
 - (d) referans maliyetler, değişik tekliflerin karşılaştırılması veya

değerlendirme komitesi gibi uygun bir değerlendirme sistemi kullanılarak değerlendirilen önerilen maliyetlerin kabul edilebilirliği;

(e) herhangi bir üçüncü taraf bilgisine istinaden başvuranın güvenilirliği.

2. Ödeme talepleri üzerindeki idari kontroller, özellikle ve bu talep için uygun olduğu sürece aşağıdakilerin doğrulanmasını içerir:
 - (a) ortak finansmanı yapılan ürünler ve hizmetlerin teslimatı;
 - (b) talep edilen harcamaların gerçekliği;
 - (c) tamamlanan operasyonun, destek için başvurusu yapılan ve uygun bulunan operasyon ile karşılaştırılması.
3. Yararlanıcı tarafından yapılan ödemeler orijinal faturalar ve ödemeyi kanıtlayan belgelerle desteklenir. Bu yapılamadığında, ödemeler delil niteliğindeki eşdeğer belgelerle desteklenir.
4. İdari kontroller, diğer Avrupa Birliği veya ulusal programlardan usulsüz biçimde çifte finansmanı önlemeye yönelik usulleri içerir. Başka kaynaklardan finansman sağlanması durumunda bu kontroller, alınan toplam yardımın müsaade edilen azami yardım tavanlarını ihlal etmemesini sağlar.
5. Usulsüzlük belirtileri, uygun herhangi başka bir idari işlem ile takip edilir.

Madde 20

Yerinde Kontroller

1. Yerinde kontroller, ziyaret sırasında kontrol edilebilen bir talep sahibinin veya nihai yararlanıcının tüm taahhüt ve yükümlülüklerini kapsar.
2. Herhangi bir ödeme yapılmadan önce Türkiye, tüm onay başvuruları ve ödeme taleplerine yönelik olarak yerinde kontroller düzenler.
3. Yerinde kontrollerin sonuçları, karşılaşılan sorunların benzer diğer faaliyetler, nihai yararlanıcılar veya diğer birimler için risk oluşturması suretiyle sistemli olup olmadığını belirlemek için değerlendirilir. Değerlendirme aynı zamanda böyle durumların sebeplerini, ihtiyaç duyulabilecek başka bir incelemeyi ve gerekli düzeltici ve önleyici eylemi de tanımlar.
4. Yerinde kontroller hakkında, kontrolün amacı tehlikeye atılmadan, önceden bildirim yapılabilir. Önceden bildirim 48 saatin geçmesinden sonra yapılması halinde,, tedbirin ve ortak finansmana tabi operasyonun niteliğine bağlı olarak, yerinde kontroller asgari gereklilik düzeyi ile sınırlandırılır.
5. Yerinde kontrollerle Türkiye, aşağıdakileri teyit etmek için gayret gösterir:
 - (a) Nihai yararlanıcıya yapılan ödemelerin, desteklenen operasyonları yürüten birimler veya firmalar tarafından tutulan muhasebe veya diğer belgelerle desteklenebilir olduğunu;

- (b) Yeterli sayıdaki harcama kalemleri için, ilgili harcamanın mahiyeti ve zamanlamasının Avrupa Birliği hükümleri ve gerçekte yürütülen operasyon ve işler veya verilen hizmetlerin onaylanmış şartnameleri ile uyumlu olduğunu;
- (c) Operasyonların kullanımı veya amaçlanan kullanımının Avrupa Birliği desteği başvurusunda açıklanan kullanım ile bağdaşmakta olduğunu;
- (d) Kamu tarafından finanse edilen operasyonların Anlaşmalara uygun olarak, özellikle de kamu ihale kuralları ve IPARD Programı tarafından belirlenen ilgili zorunlu standartlara uygun olarak icra edilmekte olduğunu.

6. Ulusal yetkililer tarafından gereğince kaydedilen ve açıklanan istisnai durumlar hariç olmak kaydıyla, yerinde kontroller operasyona yapılan bir ziyareti veya soyut bir operasyon olması durumunda operasyon tedarikçisine yapılan bir ziyareti içerir.
7. Onay başvuruları için kontrol sorumluluğu verilen belirli denetçiler, aynı yatırım operasyonunun ödeme talebi kontrollerinde yer almaz.

Madde 21

Uygulama Sonrası Kontroller

1. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve nihai yararlanıcı arasındaki sözleşme yükümlülükleri veya IPARD Programı'nın hükümleri gereğince, yardım ödemesinden sonra nihai yararlanıcıların desteğin şartları ve uygunluk koşullarına uyup uymadığını belirlemek için kontroller yapılır.
2. Uygulama sonrası kontrollerde görevli denetçiler, aynı yatırım faaliyetinin ön kontrollerinde yer almaz.
3. Uygulama sonrası kontroller, aşağıdakileri amaçlar:
 - (a) Yatırım faaliyetlerinin dayandığı işlemlerin usulüne ve kanunlara uygunluğunu teyit etmek;
 - (b) Nihai yararlanıcı tarafından yapılan ödemelerin gerçekliğini ve kesinliğini teyit etmek;
 - (c) Aynı yatırımın usulsüz bir şekilde, başka ulusal kaynaklar veya Avrupa Birliği kaynaklarınca finanse edilmediğini garanti etmek.
4. Uygulama sonrası kontroller nihai yararlanıcıya yapılan nihai ödeme tarihinden itibaren 5 yıl içinde gerçekleştirilir ve her yıl, birinci fıkrada belirtilen ve yıl içinde son ödemesi gerçekleştirilen faaliyetler için yapılan uygun harcamanın en az %50'sine tekabül eden mali değeri kapsar. Tüm yatırımlar en az bir kez kontrol edilir.
5. 34(2). madde uyarınca yatırım için üst sınır olan toplam uygun maliyetinin % 50'lik tavanını aşan herhangi bir yatırım, nihai yararlanıcıya yapılan son ödemelerin tarihinden sonraki 4 yıl içinde bir kez ve nihai ödeme tarihinden sonraki beşinci yıl içinde ikinci kez kontrol edilir.

6. Uygulama sonrası kontroller, bir risk analizini ve değişik operasyon operasyon grupları veya tedbirlerin mali etkilerini esas alır.
7. 4. ve 5. fıkralar uyarınca kontrol edilecek onaylanmış operasyon örneklerinde özellikle aşağıdakileri göz önünde bulundurulur:
- (a) Operasyon türlerinin ve büyüklüklerinin uyumunu kontrol etme ihtiyacı;
 - (b) Ulusal kontrollerin veya Avrupa Birliği kontrollerinin sonucunda tanımlanan risk unsurları;
 - (c) Eksenler ve tedbirler arasındaki dengeyi koruma ihtiyacı.

Alt kısım 4 Akreditasyon ve yönetim yetkilerinin verilmesi

Madde 22

Ortak Koşullar

1. IPARD Programları'nın yönetimi, uygulanması ve izlenmesi konusunda bir faaliyette belirli kişilere sorumluluk verilmesi halinde Türkiye, bu kişiler ve gerçekleştirilmekte olan faaliyete katılan birimler arasında herhangi bir hiyerarşik bağın bulunmadığı durumlar da dâhil olmak üzere, bu kişilerin sorumluluklarıyla bağlantılı görevlerini yerine getirmelerini sağlar. Türkiye, özellikle bu kişilere, ilgili birimlerle kendileri arasındaki resmi çalışma düzenlemeleri aracılığıyla aşağıdakileri oluşturma yetkisini verir:
- (a) bilgi talep etme yetkisi ve gerektiğinde belgelere ve çalışanlara yerinde erişim hakkı da dâhil olmak üzere, bilgi alışverişini gerçekleştirmek için uygun bir sistem;
 - (b) karşılanacak standartlar;
 - (c) takip edilecek usuller.
2. Akredite edilebilmesi ve bir tedbirin yönetimine ilişkin yetkinin devredilebilmesi için, Çerçeve Anlaşma'nın 6., 7. ve 8. maddelerinde belirtildiği şekilde, yönetim ve kontrol sisteminin yapılarının, yetkililerinin ve birimlerinin iyi tanımlanmış bir idari teşkilatı ve aşağıda belirtilen alanlarda Ek I'de belirtilen kriterlere uyan tüm iç usul kuralları, açık kurumsal ve kişisel sorumlulukların yer aldığı iç kontrol sistemine sahip olması gereklidir:
- (a) iç kontrol ortamı;
 - (b) planlama ve risk yönetimi;
 - (c) kontrol faaliyetleri;
 - (d) bilgi ve iletişim;
 - (e) izleme faaliyetleri.

Yönetim Otoritesi söz konusu olduğunda, kontrol faaliyetleri, planlama ve risk yönetimi ve izleme faaliyetlerine ilişkin olarak Ek I'de belirtilen kriterler uygulanmaz.

3. Türkiye, yönetim ve kontrol sisteminin boyutunu, sorumluluklarını ve diğer belirli özelliklerini dikkate almak için başka akreditasyon kriterleri belirleyebilir.

4. Türkiye, yönetim ve kontrol sisteminin ilgili yapılarının, yetkililerinin ve birimlerinin akreditasyonundan önce, bunların işlevleri, usulleri ve sorumluluklarının Avrupa Birliği'nin IPARD Programı tarafından finanse edilecek aşağıdaki işlemlerle ilgili mali çıkarlarını korumak için kabul edilen gerekli tüm düzenlemeleri içerdiğine ikna olur:

- (a) ödemelerin yapılması;
- (b) hazinenin korunması;
- (c) bilgisayar sistemlerinin güvenliği;
- (d) muhasebe kayıtlarının muhafazası;
- (e) görevlerin paylaşımı ve iç ve dış kontrollerin yeterliliği;
- (f) temin edilecek garantiler;
- (g) toplanacak miktarlar;
- (h) projelerin seçimi, ihale yapılması, sözleşme imzalanması; ve
- (i) satın alma kurallarına uyulması.

5. Ulusal akreditasyon, idari ve muhasebe düzenlemelerine yönelik zaruri bir değişikliğin uygulanmasını geciktiren sorunun ciddiyetine bağlı olarak belirlenecek bir süre için geçici olarak verilebilir. Böyle bir geçici akreditasyonun öngörüldüğü durumlarda, akreditasyon kriterlerine özellikle aşağıdaki alanlarda yeterli uyum sağlanmış olmalıdır:

- (a) iç kontrol ortamı;
- (b) kontrol faaliyetleri;
- (c) izleme faaliyetleri.

2. fıkraya göre, Yönetim Otoritesi söz konusu olduğunda, Ek I'de belirlenen kontrol faaliyetleri, planlama ve risk yönetimi ve izleme faaliyetlerine ilişkin olarak Ek I'de belirtilen kriterler uygulanmaz.

6. 17. maddede öngörülen bildirim, Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlanan yapıların, yetkililerin ve birimlerin ilk defa atanmalarından ve uygun olan hallerde akredite edilmelerinden hemen sonra ve onların sonuçlandığı herhangi bir harcama IPARD kapsamında karşılanmadan önce yapılır. Bildirime aşağıdakilerle ilgili bildirimler ve belgeler eklenir:

- (a) bu yapıların, yetkililerin ve birimlerin görev ve sorumlulukları;

- (b) bunların departmanları arasındaki sorumlulukların tahsisi;
- (c) IPARD kapsamındaki herhangi bir tedbirin uygulanmasından sorumlu olan diğer kamu kuruluşları veya özel kuruluşlarla olan ilişkileri;
- (d) IPARD harcamaları ile ilgili temel işlevlerin yerine getirildiği usuller;
- (e) bilgi sistemlerinin güvenliğiyle ilgili hükümler; ve
- (f) Komisyon tarafından talep edilen diğer tüm ilgili bilgiler.

Madde 23

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin ve Ulusal Fon'un Yetkili Akreditasyon Görevlisi Tarafından Akreditasyonuna İlişkin Usul

1. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Ulusal Fon'un ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi akreditasyonundan önce, bu yapıların idari ve iç kontrol düzenlemelerinin aşağıdaki güvenceleri verdiği konusunda emin olur:
 - (a) Anlaşmalarla öngörülen kontrollerin yapıldığı;
 - (b) zorunlu belgelerin belirlenen süre içinde ve Anlaşmalarda öngörülen formatta sunulduğu;
 - (c) Anlaşmalarda belirtilen elektronik belgeler de dâhil olmak üzere, belgelerin erişilebilir olduğu ve zaman içinde bütünlüğünü, geçerliliğini ve okunaklılığını kaybetmeyecek şekilde tutulduğu.
2. Birinci fıkrada öngörülen inceleme, Uluslararası Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülür.
3. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Ulusal Fon'un muhasebe sisteminin, Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerini karşılama temin eder.
4. Yetkili Akreditasyon Görevlisi'nin ve Ulusal Fon'un akreditasyonuna ilişkin bildirim, bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere Komisyon'a sunulur. Bildirim, 11. maddede belirtilen işlev ve sorumlulukları yerine getirmek üzere akredite edilen Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Ulusal Fon hakkında aşağıdaki ayrıntıları içerir:
 - (a) İlgili yapıların, birimlerin ve yetkililerin isim ve statüleri;
 - (b) IPARD Programı'nın uygulanmasına ilişkin ödemelerin yapıldığı idari, muhasebe ve iç kontrol koşulları;
 - (c) İlgili yapı, birim ve yetkililerin akreditasyon kriterlerini karşıladığının yazılı olarak teyidini içeren ve uygun hallerde değişikliklerle ilgili talimatları ve süreyi belirleyen akreditasyon belgesi;
 - (d) aşağıdakiler hakkında bilgi:
 - Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne ve Ulusal Fon'a verilen sorumluluklar,

- Bunların departmanları arasında sorumlulukların tahsisi,
- Harcamaları IPARD Programı'ndan karşılanan tedbirlerin uygulanmasına ilişkin sorumlulukları da üstlenen diğer kamu kuruluşları veya özel kuruluşlarla olan ilişkileri,
- Ek I'de belirtilen kriterleri yerine getirmek için yönetim ve iç kontrol sisteminin kabul edilebilir bir biçimde uygulandığını ve gerekli hallerde uygun bir şekilde planlanmış akreditasyona tabi usul ve yapıların fiilen işler durumda olduğunu temin eden usuller,
- İç denetim hükümleri.

5. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, 22. ve 23. maddelerde belirtilen bu ayrıntılar üzerindeki akreditasyon sonrası önerilen değişikliklerin, uygulamaya geçmeden önce incelenmesi ve onaylanması için Komisyon'a ve bir nüshasının da Denetim Otoritesi'ne sunulmasını temin eder.
6. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin ve/veya Ulusal Fon'un akreditasyon kriterlerini yerine getirdiğinden emin olmazsa, akreditasyonun verilmesinden önce yerine getirmesi gereken koşulları belirten bir talimatı Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne gönderir.
7. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ni ve Ulusal Fon'u akredite ettikten sonra onları gözetimi altında tutar. Bu amaçla, diğerlerinin yanı sıra Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin güvence beyanlarını ve Denetim Otoritesi'nin rapor ve görüşlerini de içeren tasarrufu altındaki bilgileri kullanır. En az iki yılda bir, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin ve Ulusal Fon'un akreditasyon kriterlerini yerine getirmeye devam edip etmediğini inceler. İnceleme sonuçları hakkında Komisyon'u bilgilendirir.
8. Türkiye, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin ve/veya Ulusal Fon'un akreditasyon kriterlerini yerine getirmediğini gösteren herhangi bir bilginin gecikmeksizin Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne bildirilmesini temin eden bir sistem kurar.

Madde 24

Program Otoritelerinin Akreditasyonu Usulü

1. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nu akredite etmeden önce; Kurumun idari, muhasebe, ödeme ve iç kontrol düzenlemelerinin aşağıdaki garantileri verdiği konusunda emin olur:
 - (a) Sözleşmelerin talep sahipleri ile imzalanmasından ve taahhütlerin kayda geçmesinden önce başvuruların uygunluğunun ve Anlaşmalara uygunluğun kontrol edildiği;
 - (b) Ödeme izni verilmeden önce taleplerin kabul edilebilirliğinin ve Anlaşmalara uygunluğunun kontrol edildiği;
 - (c) Taahhütlerin ve gerçekleştirilen ödemelerin doğru ve tam olarak hesaplara geçirildiği;

- (d) Anlaşmalarca öngörülen kontrollerin yapıldığı;
- (e) Zorunlu belgelerin belirlenen süre içinde ve Anlaşmalarda öngörülen formatta sunulduğu;
- (f) Anlaşmalarda belirtilen elektronik olanlar dahil, belgelerin erişilebilir olduğu ve zaman içinde bütünlüğünü, geçerliliğini ve okunaklılığını kaybetmeyecek şekilde tutulduğu.

2. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun akreditasyon kriterlerini yerine getirdiğine ikna olmaz ise, akreditasyon tesis edilmeden önce yerine getirilmesi gereken koşulları belirten talimatları kendi birimine verilen görevlerden sorumlu ilgili başkana gönderir.

3. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu yapılan ödemeleri doğrulayan belgeleri ve önceden tanımlanan idari ve fiziksel kontrollerin yürütülmesiyle ilgili belgeleri tutar. İlgili belgelerin harcamalara izin vermekten sorumlu birimler tarafından tutulması durumunda; bu birimler, yapılan kontrollerin sayısı, bunların içeriği ve sonuçların ışığında gerçekleştirilen eylemlere ilişkin raporları Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na iletir.

4. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun muhasebe sisteminin Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri'ne uygun olmasını temin eder.

5. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Yönetim Otoritesi'nin idari ve iç kontrol düzenlemelerinin aşağıdakileri garanti ettiğinden emin olur:

- (a) Zorunlu belgelerin belirlenen süre içinde ve Anlaşmalarda öngörülen formatta sunulduğu;
- (b) Anlaşmalarda belirtilen, elektronik olanlar da dâhil, belgelerin erişilebilir olduğu ve zaman içinde bütünlüğünü, geçerliliğini ve okunaklılığını kaybetmeyecek şekilde tutulduğu.

6. 1. ve 5. fıkralarda bahsedilen incelemeler, Uluslararası Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülür.

7. Eğer Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Program Otoritesi'nin ilgili tüm şartları yerine getirdiğine ikna olursa, akreditasyon işlemini iletir. Aksi takdirde, idari ve muhasebe düzenlemeleri ile özellikle akreditasyon tesis edilmeden önce Program Otoritesi'nin yerine getirmesi gereken koşullar ile ilgili talimatları Program Otoritesi'ne gönderir.

8. Program Otoritesi'nin akreditasyonu ile ilgili bildirim, bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne ve Komisyon'a sunulur. Bu amaçla Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, 13. ve 14. maddede belirlenen işlevleri ve sorumlulukları yerine getirme konusunda akredite edilen Program Otoritesi'ne ait aşağıdaki ayrıntıları bildirir:

- (a) Program Otoritesi'ni oluşturan birimlerin isim ve statüleri;

- (b) kapsamında IPARD Programı'nın uygulanması ile ilgili ödemelerin yapıldığı idari, muhasebe ve iç kontrol koşulları;
- (c) Program Otoritesi'ni oluşturan birimlerin akreditasyon kriterlerini yerine getirdiğinin yazılı olarak teyidini içeren ve uygun hallerde değişikliklere ve belirlenen süreye ilişkin talimatları ortaya koyan akreditasyon belgesi;
- (d) aşağıdakiler hakkında bilgi:
- Program Otoritesi'ni oluşturan birimlere yüklenen sorumluluklar,
 - Sorumlulukların birimler arasında paylaşımı,
 - Harcamaları IPARD Programı'ndan karşılanan tedbirlerin uygulanmasına ilişkin sorumlulukları da üstlenen diğer kamu kuruluşları veya özel kuruluşlarla olan ilişkileri,
 - Nihai yararlanıcıların taleplerini alma, teyit etme ve geçerli kılma ile nihai yararlanıcılara yapılan ödemelere izin verme, ödeme yapma ve muhasebesini tutma usulleri,
 - İç denetim hükümleri.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi bu maddenin 1. ve 5. fıkralarında belirtilen incelemelerin her ikisinin de sonuçlarını, bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne ve Komisyon'a bildirir.

9. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, akreditasyonlarından sonra 22. maddede ve 23. maddenin 1. ve 5. fıkralarında belirtilen ayrıntılara yönelik önerilen değişikliklerin uygulanmasından önce, bu değişikliklerin incelenmek ve onaylanmak üzere Komisyon ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne, bir nüshasını da Denetim Otoritesi'ne sunulmasını sağlar.
10. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Program Otoritesi'ni sürekli gözetim altında tutar. En az iki yılda bir Program Otoritesi'nin akreditasyon kriterlerini yerine getirmeye devam edip etmediğini inceler. İncelemesinin sonuçlarını, bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne ve Komisyon'a bildirir.
11. Türkiye, Program Otoritesi'nin akreditasyon kriterlerini yerine getirmediğini gösteren herhangi bir bilginin gecikmeksizin Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne bildirilmesini temin eden bir sistem kurar.

Madde 25

Komisyon'un Yönetim Yetkilerini Devretmesi Usulü

1. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin ve Ulusal Fon'un akreditasyonunu ve Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlanmakla birlikte yönetim ve kontrol sistemi dışında kalan diğer bütün yapı, yetkili ve birimlerin tayin edilmesi, Program Otoritesi'nin ilk akreditasyonunun bildirimden daha sonra olmayacak biçimde Komisyon'a bildirir.

2. Türkiye, yönetim yetkililerinin verilmesine ilişkin bir karar almadan önce Komisyon'un 9. maddede belirtilen koşullara uygunluğu teyit etmesine izin verir.
3. Koşullara ve ikinci fıkrada belirtilen maddelere uygunluğun belirlenmesi için Komisyon aşağıdakileri gerçekleştirir:
- Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin, Ulusal Fon'un ve Program Otoritesi'nin IPARD Programı'nın uygulanmasına ilişkin akredite edilmiş yapı ve usullerini inceler ve uygun hallerde, Ek I uyarınca kendilerine görev tevdi edilmiş diğer birimlerin yapı ve usullerini inceler,
 - Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlanmış olan genel çerçeveye dâhil olmakla birlikte yönetim ve kontrol sisteminin dışında kalan diğer yapıların, yetkililerin ve birimlerin mevcudiyetini ve etkin işlemlerini temin eder,
 - Yerinde kontrollerde bulunur.
4. Yönetim ve kontrol sisteminin ilgili yapı, yetkili veya birimi aşağıdaki koşulları - bundan sonra "koşullar" diye anılacaktır - sağladıklarında, Komisyon tarafından yönetim yetkisinin Türkiye'ye verilmesi söz konusu olur:
- (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin IPARD Programı'na ilişkin tam mali sorumluluğu ve yükümlülüğü üstlenme taahhüdü;
 - (b) 22. maddenin 1., 2., 3. ve 4. fıkralarında belirtilen asgari kriterlere uygunluk;
 - (c) Avrupa Birliği yardımının veya benzer nitelikteki ulusal tedbirlerin etkili ve zamanında yönetildiğini gösteren yakın tarihli bir mali denetim ve operasyon denetimi;
 - (d) Çerçeve Anlaşma'nın 23. maddesinde belirtilen şartları yerine getirdiği Komisyon tarafından onaylanan satın alma kuralları;
 - (e) Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlanmış olan yönetim ve kontrol sistemi dışında kalan diğer bütün yapıların, yetkililerin ve birimlerin oluşturulmuş ve etkili biçimde işliyor olması.
5. 4. fıkranın amacı bakımından, ilgili yapı, yetkili ve birimler aşağıdakileri temin eden usulleri belirler:
- (a) Komisyon'a yapılan tüm bildirimlerin doğru şekilde yetkilendirilmiş kaynaklardan alınan bilgiyi esas alması;
 - (b) Komisyon'a yapılan bildirimlerin iletilmeden önce uygun şekilde onaylanması;
 - (c) Komisyon'a iletilen bilgiyi destekleyen uygun bir denetim izinin bulunması;
 - (d) Alınan ve iletilen bilginin bir kaydının kağıt üzerinde veya bilgisayar ortamında güvenli bir biçimde tutulması.

6. Türkiye'deki yönetim ve kontrol sistemine yardım yönetiminin verilmesi kararı, gerekli bir koşulun uygulanmasını geciktiren sorunun ciddiyetine bağlı olarak belirlenecek bir süre boyunca koşullu olarak verilebilir. Böyle bir geçici yönetim yetkisi verilmesinin öngörüldüğü durumlarda, 4. fıkrada ortaya konan ilk iki koşula tatmin edici düzeyde uygunluk sağlanmalıdır.
7. Yetkili Akreditasyon Görevlisi, 6. fıkra uyarınca hazırlanan herhangi bir plan ve bu planın uygulanması konusunda, bir nüshası da Denetim Otoritesi'ne gönderilmek suretiyle, Komisyon' u bilgilendirir.
8. Komisyon, Türkiye'nin 6. fıkra uyarınca iyileştirici bir plan hazırlamaya ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediğini veya bu tür bir plan belirlenen süre içinde tamamıyla uygulanmadan idare ve kontrol sisteminin akreditasyonunun devam ettiğini tespit ederse, yönetim yetkisinin verilmesini askıya alır ya da geri çeker ve 54. maddeye uygun olarak kalan eksiklikleri takip eder.
9. Komisyon yönetim yetkilerinin Türkiye'ye verilmesi kararını veya bu kararını etkileyen tüm önemli değişiklikleri Tarım Fonları Komitesi'ne bildirir.

Madde 26

Komisyon ve Avrupa Sayıştayı Tarafından Gerçekleştirilen Gözetim, Kontrol ve Denetim

1. Anlaşmaların, sonuçlanan IPARD Programı ve müteakip sözleşmelerin Türkiye tarafından uygulanması, Avrupa Sahtecilikle Mücadele Bürosu da (OLAF) dâhil olmak üzere Komisyon'un kontrolüne ve Avrupa Sayıştayı'nın denetimlerine tabidir. Komisyon ve OLAF'ın usulünce yetkilendirilmiş birim ya da temsilcileri, Avrupa Birliği'nin finanse ettiği etkinliklerin yürütüldüğü alan ve binalara yapılan ziyaretler de dâhil olmak üzere, IPARD Programı'nın uygulanmasını izlemek için Komisyon ya da OLAF'ın gerekli gördüğü teknik ve mali incelemeyi yapma hakkına sahiptirler. Komisyon bu tür teftişler ile ilgili olarak makul bir süre önce Türkiye'ye ön bildirimde bulunur. Türkiye'deki resmi görevliler teftişlerde yer alabilir.
2. Türkiye, bilgisayar ortamına aktarılmış veriler de dâhil olmak üzere talep edilen tüm bilgi ve belgeleri temin eder ve denetim veya teftişleri yürütmekle görevlendirilmiş kişilerin çalışmalarını kolaylaştırmak için uygun tüm tedbirleri alır.
3. Türkiye, güvenilir muhasebe usulleri çerçevesinde, 35. maddede anılan Çokyıllı Finansman Anlaşması kapsamında finanse edilen hizmet, tedarik, iş ve hibeleri belirlemeye yarayacak kayıt ve hesapları muhafaza eder. Türkiye ayrıca OLAF'da dâhil olmak üzere, Komisyon temsilcilerinin ya da birimlerinin Çokyıllı Finansman Anlaşması kapsamında finanse edilen kalemlerle ilgili tüm belge ve hesapları inceleme haklarının olmasını ve Avrupa Birliği fonlarının kullanımı ile ilgili denetimlerin gerçekleştirilmesinde Avrupa Sayıştayı'na yardımcı olmayı temin eder. Kontrolleri iyileştirmek için Komisyon, Türkiye ile mutabakat halinde, belirli teftiş ve soruşturmalara yönelik olarak ulusal yetkililerin yardımlarını alabilir.
4. Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarının etkin bir şekilde korunmasını sağlamak için OLAF ve Komisyon, 11 Kasım 1996 tarih ve 2185/1996 (AT, Euratom) sayılı

Konsej Tüzüğü'ne¹³ uygun olarak ve Çerçeve Anlaşmanın 27 nci Maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belgeye dayalı ve yerinde kontroller yapabilir ve teftiş yürütebilir.

5. Yukarıda tanımlanan kontrol ve denetimler, ulusal katkıya ilişkin olarak Türkiye Ulusal Fonu'nun belgelerinde yer alan ilgili tüm bilgileri de içerecek şekilde, Avrupa Birliği fonlarından yararlanan tüm yüklenici ve alt-yükleniciler için geçerlidir.
6. Komisyon'un ve Avrupa Sayıştay'ının sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla, Ulusal Fon'un hesap ve faaliyetleri ve ayrıca ilgili oldukları takdirde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun hesap ve faaliyetleri de, Komisyon'un inisiyatifine bağlı olarak Komisyon'un kendisi tarafından ya da Komisyon tarafından görevlendirilen bir dış denetçi tarafından kontrol edilebilir.

Madde 27

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin Güvence Beyanı

1. Güvence beyanı, Çerçeve Anlaşma Ek B'de yer alan içerik ve formata uygun olur ve olası mali etkinin miktarını sayısal olarak belirleyen çekincelerle vasıflandırılabilir. Böyle bir durumda güvence beyanı, iyileştirici bir eylem planı ve bu planın uygulanması için kesin bir zaman çizelgesi içerir ve ardından tedbirlerin uygulanması ve ilgili çekincelerin kaldırılmasının teyidini sağlar.
2. Güvence beyanı, mevcut yönetim ve kontrol sistemi üzerinde yıl boyunca yapılan etkin gözetime dayanır.
3. Güvence beyanına özellikle aşağıdakileri içeren ve önceki 12 aylık dönemi kapsayan bilgiler eklenir:
 - (a) Her IPARD tedbirine yönelik ödeme taleplerinin sayısı ve kontrol edilen toplam miktar;
 - (b) Kesinti ve kapsam dışında tutulanları gösteren 19. ve 20. maddeye uygun olarak yürütülen ön kontrollerin sonuçları;
 - (c) 21. madde uyarınca gerçekleştirilen uygulama sonrası kontrollerin sayısı, doğrulanan harcama miktarı ve kesintiler ile kapsam dışında tutulanları da gösteren kontrollerin sonuçları.
4. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi yönetim ve kontrol sisteminin incelemesini, Anlaşmalara ve Komisyon tarafından bu hükümlerin uygulanmasına yönelik olarak oluşturulmuş diğer rehberlere uygun olarak yürütür. Görevlerin etkin şekilde yerine getirilmesi şartıyla inceleme görevlerinin bir kısmını veya tamamını devredebilir. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi her durumda bu görevlerin tüm sorumluluğunu taşır.
5. 61. maddede belirtildiği üzere, IPARD İzleme Komitesi güvence beyanının bir nüshasını alır.

¹³ Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi L 292, 15.11.1996, s. 2.

Denetim Otoritesi Tarafından Raporların ve Görüşlerin Oluşturulması ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ile Komisyon Tarafından Bunların Takibi

1. Denetim Otoritesi özellikle aşağıdaki raporlar ve görüşleri verir:
 - (a) Çerçeve Anlaşma Ek C'de yer alan modele uygun olarak yıllık denetim faaliyet raporu;
 - (b) Çerçeve Anlaşma Ek D'de yer alan modele uygun olarak, yönetim ve kontrol sistemleri hakkında yıllık denetim görüşü ve bu görüşü destekleyen bir rapor;
 - (c) Hesaplar ve harcama beyannamesi hakkında yıllık denetim görüşü ile bu görüşü destekleyen bir rapor veya IPARD Programı'nın nihai kapanışı sırasında Çerçeve Anlaşma Ek E'de yer alan modeli esas alan ve nihai Denetim Raporunun eşlik ettiği nihai harcama beyannamesi hakkındaki denetim görüşü.
2. 1. fıkrada belirtilen yıllık denetim faaliyet raporunun ve yıllık denetim görüşünün alınmasını takiben Yetkili Akreditasyon Görevlisi, bu akreditasyon için tüm koşulların devamlı olarak yerine getirildiğinin teyit edilmediğini değerlendirir. 23. maddede belirtilen ilgili koşullardan herhangi biri yerine getirilmez veya yerine getirilmeye devam edilmezse, Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Çerçeve Anlaşma'nın 13(2). maddesine uygun olarak hareket eder.
3. 1. fıkrada anılan yıllık denetim raporunun ve yıllık denetim görüşünün alınmasını takiben Ulusal Yetkilendirme Görevlisi:
 - (a) İyileştirici bir plan veya yönetim ve kontrol sisteminde belirli tanımlanmış iyileştirmelere gerek olup olmadığına karar verir, bu bağlamda kararlarını kayda geçirir ve bu çözüme yönelik eylemlerin veya iyileştirmelerin zamanında uygulanmasını temin eder;
 - (b) Komisyon'a yapılan harcama bildirimleri ile ilgili gerekli düzenlemeleri 55. maddeye uygun olarak yapar.
4. Raporlar ve görüşlere cevaben Komisyon, örneğin bir mali düzeltme işlemi başlatmak suretiyle, kendisi takibe karar verebilir ya da Türkiye'den harekete geçmesini talep edebilir ve buna dair kararı hakkında Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ni bilgilendirir.

Madde 29

Özel Birimler

Bu Anlaşma'nın 9. maddesinde belirtilen yapılar ve yetkililer tarafından tanımlanan genel çerçeve kapsamında, 13. ve 14. maddede tanımlanan görevler gruplanabilir ve başlangıçta atanan Program Otoritelerinin içerisinde veya dışında kalan özel birimlere tahsis edilebilir. Bu gruplama ve tahsis, 1605/2002 (AT, Euratom) sayılı Tüzük tarafından getirilen, görevlerin uygun ayrılığına uyar ve anılan maddede açıklanan işlevlerin nihai sorumluluğunun başlangıçta belirlenen Program Otoritesi'nde kalmasını

temin eder. Böyle bir yeniden yapılandırma yazılı mutabakatla resmileştirilir ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından gerçekleştirilecek akreditasyona tabi tutulur ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi Anlaşmalarda belirlenen tüm şartların yerine getirildiğinin teyidi konusunda ikna olursa, Komisyon'un yönetim yetkilerini devretmesi için sunulur.

KISIM III MALİ HÜKÜMLER

Alt kısım 1 Genel Hükümler

Madde 30

Kapsam

Bu Kısım, IPARD Programı'nın yürütülmesine yönelik mali hükümleri belirler ve Çerçeve Anlaşma'nın I. ve IV. Bölümlerini tamamlar.

Madde 31

Mali Yardıma ilişkin Genel Kurallar

1. IPARD Programı altında yardım alan tüm faaliyetler, Türkiye ve Avrupa Birliği tarafından ortaklaşa finanse edilir. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi Türkiye'nin kendi kaynaklarından veya diğer fon kaynaklarından sağlanan mali katkılara bağlı olduğunda, Avrupa Birliği'nin fon temini, Türkiye ve/veya diğer fon kaynaklarının katkısı kullanılabilir olduğu zaman mümkün olur. Ancak, kamu sektöründeki nihai yararlanıcılar söz konusu olduğunda, Avrupa Birliği katkısı diğer kamu kurumlarının katkısından daha sonra yapılabilir. Hiçbir durumda Avrupa Birliği katkısı, Türkiye'deki kamu kurumlarının katkısından önce yapılmaz.
2. IPARD avro hesap bakiyesinin, nihai yararlanıcıların Komisyon'dan ödeme bekleyen ödeme taleplerini karşılamak için yeterli olmadığı durumlarda, Türkiye AB katkısını önceden finanse etmek için ulusal fonları kullanabilir. Bu gibi durumlarda ulusal fonlar Avrupa Birliği fonları gibi muamele görür ve ulusal katkı ile ön ödeme olarak ulusal fonlardan aktarılan Avrupa Birliği katkısının tam ödemesi Ulusal Fon hesaplarına kaydedildiği anda, 45. maddenin 1. ve 2. fıkralarındaki hükümler uygulanır.
3. Avrupa Birliği katkısı, nihai yararlanıcıya fiilen ödenen kamu harcamasının ortak finansmanını sağlar.
4. Avrupa Birliği finansmanı, 35. madde uyarınca, Türkiye'nin Anlaşmalardan ve Çokyıllı Finansman Anlaşması'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmesine bağlıdır.
5. Türkiye adına Ulusal Fon, IPARD Programı için faiz işleten, hazineye ait veya finansal bir kurumda bir avro hesabı [bundan sonra "IPARD avro hesabı" olarak anılacaktır] açar. Bu hesap, 38. maddede anılan ödemelerin alınmasında ve sadece Programa ilişkin işlemlerde kullanılır. Hesap avro hesabı olarak tutulur ve herhangi bir harca veya vergiye tabi tutulmaz.

Türkiye Komisyon'a, hesap adını veya numarasını Ek V'de gösterilen formata uygun olarak bildirir.

6. Türkiye, 39. madde kapsamında Avrupa Birliği'nden yapılacak Komisyon'a ödemelere ilişkin başvurularla alakası olan tüm aktörlerin imzalarının bir örneğini Komisyon'a iletir. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Komisyon ve Türkiye arasındaki mali bilgi alışverişi için temas noktasıdır. Uygun hallerde bilgi alışverişi; 17. maddede anılan güvenli sistem vasıtasıyla, Komisyon ve Türkiye arasında kararlaştırılmış usuller kullanılarak yapılır.

Madde 32

Harcamaların Uygunluğu

1. IPARD Programı teknik yardım tedbiri ile bu maddenin 6(c). fıkrasında anılan faaliyetler kapsamındaki teknik yardım ve genel masraflar hariç, yönetim yetkilerinin verilmesi tarihinden önce ödemesi yapılmış hiçbir harcama uygun değildir.
2. Harcama, güvenilir mali yönetim ilkeleri ve özellikle ekonomik ve maliyet etkinlik ilkelerine uygun olduğu takdirde uygun sayılır.
3. Türkiye, her bir tedbir için uygun harcama kurallarını Komisyon'a bildirir. Türkiye aynı zamanda Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından her bir tedbir için yararlanıcılara bildirilen standart sözleşme(ler)de öngörülen masrafları da Komisyon'a bildirir. Komisyon, önerilen kuralların kabul edilip edilmediğini, bildirimini aldıktan sonraki üç ay içinde fakat hiçbir halde 25. maddede anılan yardımın yönetiminin verilmesine ilişkin Komisyon Kararı tarihinden daha geç olmamak kaydıyla Türkiye'ye bildirir. Kurallar ve masraflar bundan sonra geçerli olur.
4. Aşağıdaki harcamalar IPARD Programı kapsamında uygun değildir:
 - (a) Çerçeve Anlaşma'nın 26. maddesinde yer aldığı şekilde vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ve yükleri ve/veya eş etkiye sahip vergiler
 - (b) Mülkiyetin kiracılara geçip geçmediğine bakılmaksızın arazi ve mevcut binaların alımı, kiralanması veya finansal kiralanması;
 - (c) Para cezaları, mali cezalar ve mahkeme giderleri;
 - (d) İşletme maliyetleri;
 - (e) İkinci el makine ve ekipman;
 - (f) Banka ücretleri, teminat maliyetleri ve benzer ücretler;
 - (g) Diğer salt mali harcamaların yanı sıra IPARD avro hesabıyla ilgili her türlü para birimi dönüşüm masrafları, harçlar ve kur kayıpları;
 - (h) Ayni katkılar;
 - (i) Zirai üretim haklarının, hayvanlar, yıllık bitkilerin satın alınması ve ekilmesi;

- (j) Bakım, amortisman ve kira giderleri;
- (k) Yardımın yönetimi ve uygulanmasında kamu idaresi tarafından üstlenilen masraflar, yani Program Otoritesi'ne ait masraflar ve özellikle genel giderler, kira giderleri ve yönetim, uygulama, izleme ve kontrol faaliyetlerinde istihdam edilen personelin maaşları.

Bu fıkranın (b) ve (d) bentlerinin istisnası olarak, bu bentlerde belirtilen kalemler "yerel kırsal kalkınma stratejilerinin hazırlanması ve uygulanması" ile "üretici gruplarının kurulmasına destek" tedbirleri kapsamında uygun kabul edilebilir.

5. Komisyon doğrudan doğruya ve açıkça aksi yönde bir karar almadıkça, aşağıdaki harcamalar da uygun değildir:

- (a) Yararlanıcının, projelerin onaylanması için, orijinal nüshaları proje başvuru dosyalarında bulunması gereken fiyat tekliflerini en az üç tedarikçiden almadığı, bedeli 10.000 avrodan fazla olan her türlü hizmet, tedarik ve inşaat işlerinin maliyetleri;
- (b) Henüz tamamlanmadan, kullanıcılarından veya katılımcılarından ücret tahsil edilen, ancak tahsil edilen bu ücretler çıkarılmadan ödeme talebinde bulunulan projelere ilişkin harcamalar;
- (c) Ortak çıkar kapsamı dışındaki promosyon maliyetleri;
- (d) Türkiye'nin eksiksiz bir gerekçeli talebi üzerine Komisyon'un bu yönde karar verdiği özel durumlar dışında, sermayesinin %25'ten fazlası kamu kurum veya kurumlarına ait olan nihai yararlanıcıların gerçekleştirdiği harcamalar. Komisyon, talebi aldıktan sonraki üç ay içinde kararını verir. Bu istisna, altyapı veya insan kaynaklarına yönelik harcamalara uygulanmaz.

6. 4. ve 5. fıkralara bakılmaksızın, yatırımlar söz konusu olduğunda:

- (a) Uygun harcamalar taşınmaz malların inşası veya iyileştirilmesi ile sınırlı tutulur.
- (b) Bilgisayar yazılımı dâhil olmak üzere, yeni makine ve ekipmanın, malın piyasa fiyatına kadar satın alınması veya kiralama-satın alma yöntemiyle alınması uygun olarak kabul edilir; kiralaayanın marjı, faizin yeniden finansmanına ilişkin giderler, genel giderler ve sigorta ücretleri gibi finansal kiralama sözleşmesiyle ilgili diğer giderler uygun kabul edilmez;
- (c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen mimarlık, mühendislik ve diğer danışmanlık ücretleri, fizibilite çalışmaları, patent hakları ve lisansın satın alınması gibi harcamalarla bağlantılı olan genel giderler, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen harcamaların en fazla %12'sine kadar aşağıdaki şartlara göre uygun sayılır:

- (a) ve (b) bentlerinde belirtilen türden uygun yatırım harcamaları 3 milyon avroyu aşan projeler için, iş planı hazırlama maliyetleri bu yatırımların uygun harcamalarının %3'ünü aşamaz;

- (a) ve (b) bentlerinde belirtilen türden uygun yatırım harcamaları 1 ile 3 milyon avro arasında olan projeler için, iş planı hazırlama maliyetleri bu yatırımların uygun harcamalarının %4'ünü aşamaz;
- (a) ve (b) bentlerinde belirtilen türden uygun yatırım harcamaları 1 milyon avrodan az olan projeler için, iş planı hazırlama maliyetleri bu yatırımların uygun harcamalarının %5'ini aşamaz.

Bu fıkra hükümleri kapsamında, azami uygun miktarlarla ilgili ayrıntılı hükümler, Türkiye'de benzer nitelikteki faaliyetlerin maliyet düzeylerinin değerlendirilmesi esas alınarak IPARD Programı'nda belirlenir.

7. Yatırım projeleri, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından yapılan nihai ödemeden itibaren beş yıl içinde esaslı bir değişikliğe uğramamaları şartıyla, Avrupa Birliği finansmanı için uygun olmaya devam eder. Bir projedeki esaslı değişiklikler şunlardır:

- Projenin yapısını ya da uygulanma koşullarını etkileyen veya bir firmaya ya da kamu kurumuna haksız avantaj sağlayan değişiklikler; ve/veya
- Bir altyapı kaleminin mülkiyetindeki değişiklikten veya ortak finanse edilen bir üretim faaliyetinin durdurulmasından veya yer değiştirmesinden kaynaklanan değişiklikler.

Türkiye bu tür bir değişikliği tespit ettiği takdirde gecikmeksizin Komisyon'u bilgilendirir.

8. Türkiye'nin, nihai yararlanıcıya ödenebilir veya ödenen tutarlarda, sadece IPARD Programı kapsamındaki ödemelerde geçerli olmak üzere kesintiye gittiği projeler ortak finansman için uygun değildir. Bununla birlikte, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu aşağıdaki hallerde, ödenecek miktarlarda kesinti yapabilir:

- IPARD Programı'nda kapsamında yapılan fazla ödemeler,
- Bir nihai yararlanıcının IPARD Programı kapsamındaki şartlara uymaması.

9. Türkiye'nin gerekçeli talebi üzerine Komisyon, Türkiye'nin olağanüstü bir doğal afetten etkilendiğini belirlemesi durumunda, etkilenen bölgedeki ilgili projeler için 5. fıkranın (a) ve (d) bendi ile 7. fıkrasında belirtilen hükümlerden sapmaya belirli bir süre için izin verebilir.

10. Harcamanın Anlaşmalardaki hükümlere ve özellikle bu maddede düzenlenen ilkelere tamamıyla uygun olmadığını tespit ettiği hallerde Komisyon, kaydedilen uygunsuzluğun önem derecesine göre IPARD Programı kapsamında uygun olmayan miktarları değerlendirir. Komisyon uygunsuzluğun yapısı, önem derecesi ve Avrupa Birliği'ne verdiği mali zararı dikkate alır. Böyle bir kararın öngörüldüğü durumlarda, 25(4). maddede belirtilen iki ilk koşula tatmin edici şekilde uyum sağlanmalıdır.

Satın Alma Kuralları

1. Bu Anlaşma'nın amaçları çerçevesinde, Mali Tüzüğü'nün 167. maddesi uyarınca sözleşme makamı, Program kapsamında nihai yararlanıcı olan bir ulusal kamu kurumudur.
2. Çerçeve Anlaşma'nın 23(4). maddesi ile ilgili olarak, nihai yararlanıcının bir kamu kurumu olduğu durumlarda, söz konusu fıkrada belirtilen usuller ve standart belgelerde yer alan Komisyon'un ön onayına yönelik koşullar uygulanmaz.
3. Türkiye'nin gerekçeli talebi üzerine Komisyon'un, Türkiye'nin olağanüstü bir doğal afetten etkilendiğini belirlemesi durumunda, 57(2)(d) maddesi uyarınca, etkilenen bölgedeki ilgili projeler için daha esnek usullere belirli bir süre için izin verebilir.

Madde 34

Yardımanın Miktarı ve Avrupa Birliği Katkısının Oranı

1. IPARD Programı amacına uygun olarak, Avrupa Birliği katkısı, kamu harcaması esas alınarak hesaplanır.
2. Kamu harcaması, toplam uygun yatırım giderinin %50'sine tekabül eden tavanı aşamaz. Ancak bu tavan:
 - (a) Genç çiftçiler tarafından gerçekleştirilen tarımsal işletme yatırımları için %55;
 - (b) Dağlık alanlardaki tarımsal işletme yatırımları için %60;
 - (c) Dağlık alanlarda genç çiftçiler tarafından gerçekleştirilen tarımsal işletme yatırımları için %65;
 - (d) 4(b). fıkrasında belirtilen yatırımlar ile uygulanması ulusal bir stratejinin mevcudiyetine bağlı olan 12 Aralık 1991 tarih ve 91/676/AET¹⁴ sayılı Konsey Direktifinin uygulanması amacıyla tarımsal işletmelere yapılan yatırımlar için %75;
 - (e) Önemli ölçüde net gelir getiren bir yapıda olmayan altyapı yatırımları için %100;
 - (f) Katılım Öncesi Yardım Aracı Uygulama Tüzüğü'nün 182. maddesinde belirtilen tedbirler için %100'dür.
3. Bu maddenin amaçları çerçevesinde, kamu harcamalarının oranı belirlenirken, Katılım Öncesi Yardım Aracı Uygulama Tüzüğü kapsamında sağlanan herhangi bir Avrupa Birliği katkısı olmaksızın verilen kredilere erişimi kolaylaştırmak amacıyla sağlanan ulusal yardım dikkate alınmaz.

¹⁴ Avrupa Topluhukları Resmî Gazetesi L 375, 31.12.1991, s. 1.

4. Avrupa Birliği katkısı, kamu harcamalarının %75'ine takabül eden tavanı geçemez. Ancak bu tavan oran:

- (a) IPA Uygulama Tüzüğü'nün 171(3). maddesinde belirtilen 2. öncelik eksenini kapsamındaki tedbirler ve IPA Uygulama Tüzüğü'nün 182. maddesi kapsamındaki faaliyetler için %80;
- (b) Komisyon'un olağanüstü doğal afetlerin meydana geldiğini belirlediği bölgelerde yürütölen yatırım projeleri için %85'tir.

Alt kısım 2 Mali Yönetim

Madde 35

Finansman Kararları ve Anlaşmalar

Katılım Öncesi Yardım Aracı Uygulama Tüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca IPARD Programı'nı onaylayan Komisyon'un finansman kararını kabul etmesinden ve Çerçeve Anlaşma ile bu Anlaşma'nın sonuçlanmasından daha önce olmayacak şekilde, IPA Uygulama Tüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Çok Yıllı Finansman Anlaşması (bundan sonra "MFA" olarak anılacaktır) akdedilir. MFA, Çok Yıllı hukuki taahhütlerin dağılımını ve birkaç yıl için yıllık taksitlere bölünen bu taahhütlerin geçerlilik süresini belirler. MFA, ilgili Çok Yıllı Endikatif Planlama Belgesi'nde (MIPD) verilen miktarları ve uygun hallerde bu Anlaşma'daki değişiklikleri göz önünde bulundurmak suretiyle yıllık olarak revize edilir

Madde 36

Komisyon'un Taahhütleri

Komisyon, bütçe taahhüdünün yapıldığı yıl olan n yılını takip eden üçüncü yılın 31 Aralık tarihine kadar, IPARD Programı için yapılan bütçe taahhüdünün herhangi bir bölümünü aşağıdaki durumlarda otomatik olarak kaldırır:

- 40. madde uyarınca bu taahhüt ön finansman amacıyla kullanılmadığında veya
- 41. madde uyarınca bu taahhüt ara ödeme yapmak için kullanılmadığında veya
- Taahhüt ile ilgili harcama bildirimini sunulmadığında.

Madde 37

IPARD Programı için Finansman Planı

1. IPARD Programı için finansman planı; özellikle Avrupa Birliği katkısının azami miktarını, bu katkının yıllık dağılımını, önceliklere göre dağılımı ile her öncelik için ortak finansman oranlarını ve Programın izlenmesi amacıyla tedbir bazında gösterge niteliğinde bir dağılımı belirler.
2. Finansman planı yürürlüğe girer ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun mali işlemleri sadece Komisyon'un IPARD Programı'nı kabul etmesinden ve yönetim ve kontrol sistemine yönetim yetkisinin verilmesi kararından sonra başlar.

3. IPARD Programı için finansman planı ve bununla ilgili ayarlamalar, 17. maddede belirtildiği üzere Komisyon ve Türkiye arasındaki bilgi ve belge teatisini sağlamak amacıyla güvenli bir sisteme kaydedilir.

Madde 38

Komisyon Tarafından Yapılan Ödemeler

1. Sadece IPARD Programı kapsamında, Anlaşmalar uyarınca verilen ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından ödenen yardım Avrupa Birliği'nin ortak finansmanına tâbidir.
2. Komisyon tarafından Avrupa Birliği katkısı olarak yapılan ödemeler 35. madde'de belirtilen MFA uyarınca mevcut fonların sınırları içinde yapılır. Her ödeme IPARD Programı için yapılan ilk açık bütçe taahhüdünde yer alır.
3. Ödemeler; ön finansman, ara ödeme ve son bakiye ödemesi şeklinde yapılır. Bu ödemeler; her öncelik eksenini için yürürlükteki finansman planında belirlenen eş-finansman oranının uygun harcamalara uygulanması ile elde edilen miktara kadar, her öncelik eksenini için azami Avrupa Birliği katkısına bağlı kalınarak, ilgili operasyonların finansmanına yönelik Avrupa Birliği katkısı temelinde hesaplanır.
4. Türkiye, IPARD Programı ile ilgili olarak Komisyon'a her yıl 28 Şubat tarihine kadar, Ek IV'deki modeli kullanarak söz konusu mali yıl ve takip eden mali yıl için olası harcama bildirimlerinin bir tahminini gönderir. Komisyon uygun gördüğü takdirde tahminin güncellenmesini isteyebilir.
5. IPARD Programı'nın finansman tablosunda belirlendiği üzere, ön finansman ve ara ödemelerin müşterek toplamı Avrupa Birliği katkısının %95'ini geçmez.
6. 5. fıkrada belirtilen tavana ulaşıldığında, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi 39. madde uyarınca onaylı harcama bildirimlerini olduğu kadar geri alınan miktarlar hakkında bilgiyi de Komisyon'a iletmeye devam eder.
7. Komisyon tarafından Ulusal Fon'a yapılan ödemeler; bütçe ödeneklerinin mevcudiyetine bağlı olarak ve 40., 41., 42. ve 43. maddeler ile MFA hükümlerine uygun olarak, bu maddelerde belirtilen teyitler bir probleme işaret etmediği sürece, IPARD avro hesabına avro cinsinden aktarılır.
8. Türkiye, nihai yararlanıcıların toplam kamu katkısını zamanında ve tam olarak almasını sağlar. Nihai yararlanıcılar için bu miktarları azaltacak hiçbir masraf veya eşdeğer etkiye sahip başka bir harç uygulanmaz.
9. Harcama sadece nihai yararlanıcı tarafından yapıldığı ve ödendiği takdirde Avrupa Birliği finansmanı kapsamında karşılanabilir. Nihai yararlanıcılar tarafından karşılanan harcamalar, ödenmiş faturalar veya eşdeğer ispat niteliğindeki muhasebe belgeleri vasıtasıyla doğrulanır. Yardımın harcamanın bir fonksiyonu olmadığı durumlarda, IPARD Programı'nda belirtilen diğer uygun belgeler kabul edilebilir. Her durumda, harcama Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından tasdik edilir.

Harcama Bildirimi

1. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, IPARD Programı için harcama bildirimlerinde bulunur. Bu bildirimler aynı zamanda ödeme başvurusu görevi görür ve her IPARD Program tedbiri için referans dönem süresince Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından ilgili Avrupa Birliği katkısının fiilen ödendiği, uygun kamu harcaması miktarını kapsar.
2. Harcama bildirimleri Ek II'de yer alan modele uygun olarak hazırlanır. Bunlar, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından Türkiye adına imzalanır ve tasdik edilir ve birer nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne olmak üzere Komisyon'a iletilir.
3. 37(2). maddedeki hükümler yerine getirildikten sonra, Türkiye harcama bildirimlerini Komisyon'a aşağıdaki süre bitimlerine kadar teslim eder:
 - (a) 1 Ocak ve 31 Mart tarihleri arası dönemdeki harcamalar için en geç 30 Nisan;
 - (b) 1 Nisan ve 30 Haziran tarihleri arası dönemdeki harcamalar için en geç 31 Temmuz;
 - (c) 1 Temmuz ve 30 Eylül tarihleri arası dönemdeki harcamalar için en geç 31 Ekim;
 - (d) 1 Ekim ve 31 Aralık tarihleri arası dönemdeki harcamalar için en geç 31 Ocak.

Bir döneme ait olduğu bildirilen harcama, aynı mali yılın bir önceki dönemine ait bildirim verilerinde düzeltmeler içerebilir.

Hiçbir geri ödemenin istenmediği durumlarda da bildirim gönderilir.

4. Özellikle Anlaşmalar kapsamında gerekli bilginin iletilmesindeki eksiklikler sonucu ortaya çıkan, bir referans dönemine yönelik harcama bildirimleriyle ilgili görüş ayrılıkları, yorum farklılıkları veya tutarsızlıklar varsa ve bu daha ileri kontrolleri gerektiriyorsa, Türkiye'den ilave bilgi sağlaması istenir. Bu bilgi 40., 41. ve 43. maddeler uyarınca sağlanır.
 6. fıkrada belirtilen ödemeye yönelik zaman sınırına, talep edilen ödemenin tamamı veya bir kısmı için, takip eden döneme yönelik harcama bildiriminin sunulduğu tarihten daha geç olmamak kaydıyla, bilgi talebinin gönderildiği tarihten bilginin alınmasına kadar ara verilebilir.
- Bu zaman sınırı zarfında çözüm bulunmadığı takdirde, Komisyon 46. madde uyarınca ödemeleri askıya alabilir veya azaltabilir.
5. 30 Eylül tarihine kadar yapılan ve en geç 31 Ekim tarihine kadar Komisyon'a sunulması gereken harcamalara ilişkin kümülatif veri, sadece 50. ve 51. maddeler uyarınca Komisyon'a gönderilmesi gereken yıllık hesaplarda düzeltilebilir.
 6. Ara ödemeler, 41. maddede belirtilen şartların yerine getirildiği harcama

bildirimlerinin kaydedilmesinden sonraki 45 gün içinde, Komisyon tarafından 53. ve 54. maddelerde belirtilen kararlara hâlel getirmeyecek şekilde ve aşağıdaki koşulların sağlanması koşuluyla yapılır:

- (a) Bildirilen harcamanın 32. madde uyarınca Avrupa Birliği finansmanı için uygun olması;
- (b) 41. maddedeki kontrollerde bir sorun bulunmaması;
- (c) Söz konusu başvuruya konu olan tedbir(ler)le ilgili ödemelerin askıya alınmasına yönelik bir kararın alınmamış olması;
- (d) Ödeneklerin kullanılabilir olması.

Madde 40

Ön Finansman

1. Ön finansman ödemeleri, IPARD Programı'nın ilk üç yılı için, Avrupa Birliği katkısının %30'u kadar olabilir. Bu birkaç mali yıla bölünebilir ve iki veya daha fazla taksitler halinde ödenebilir.
2. Komisyon ilk taksit olarak 1. fıkrada öngörülen miktarın en az %50'si kadar bir başlangıç ön finansman ödemesi yapar.
3. Ön finansmanın ilk taksiti aşağıdaki şartlar yerine getirildiğinde Komisyon tarafından ödenir:
 - (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin, IPARD Programı'na ait IPARD avro hesabının açılmasını Komisyon'a bildirmiş olması;
 - (b) Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından yapılan akreditasyonların yürürlükte olması ve Komisyon'un yönetim yetkisinin verilmesi kararının geçerliliğini koruması;
 - (c) Çokyıllı Finansman Anlaşması'nın yürürlüğe girmiş olması.

Türkiye'nin talebi üzerine bu madde'nin 1. ve 4. fıkralarında verilen şartlara uygun olarak ilave taksitler ödenebilir.

4. 1. fıkrada belirtilen ön finansman ödemeleri nihai yararlanıcıların ödeme taleplerini zamanında karşılamak için yeterli olmazsa, bu ödemeler artırılabilir. Artış, bu amaç için gereken miktarda olur. Bu artış, yararlanıcılar tarafından yapılan fakat IPARD avro hesabındaki Avrupa Birliği katkısının tükenmesine bağlı olarak henüz sonuçlandırılmamış kanıtlanmış harcamanın toplamını esas alır. Ancak, ön finansman için kümülatif ödeme miktarı Çok Yıllı Finansman Anlaşması'nda belirlenmiş son üç yıla ait Avrupa Birliği katkısının %30'unu geçemez.
5. Komisyon'un ilk ön finansman ödemesini yaptığı tarihten sonraki 15 ay içinde IPARD Programı'na yönelik hiçbir ödeme bildirimiminin gönderilmemesi halinde, ön finansman olarak ödenen toplam miktar, birikmiş faiziyle birlikte Komisyon'a geri ödenir. IPARD Programı'na yönelik Avrupa Birliği katkısı bu tür geri ödemelerden etkilenmez.

6. 31. ve 45. maddeler uyarınca ön finansman faizleri aylık olarak tahakkuk ettirilir. Uygulanan faiz oranı hiçbir durumda o ay için Türkiye'nin kendi döviz mevduat faiz oranından daha az olamaz.

Madde 41

Ara Ödemeler

1. Ara ödemeye yönelik bir harcama bildiriminde bulunulması durumunda Komisyon'un başvurusu onaylaması için yerine getirilmesi gereken asgari şartlar şunlardır:
- (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin söz konusu ödemeyle ilgili bir ödeme başvurusu ve harcama beyannamesini Komisyon'a göndermiş olması; harcama beyannamesinin Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından onaylanması;
 - (b) 42(4). maddesi uyarınca her bir öncelik ekseni kapsamındaki Avrupa Birliği yardımına ilişkin tavanlara uyulması;
 - (c) 68. maddede belirtilen yıllık uygulama raporlarının, en yeni olan da dahil olmak üzere, Komisyon'a gönderilmiş olması;
 - (d) Komisyon tarafından istenen ve harcama bildirimine ilişkin herhangi bir unsura açıklık getirmek için gerekli olan bilginin, Çerçeve Anlaşma'nın 28. maddesi uyarınca usulsüzlüklerin raporlanması hakkındaki bilgiyi de kapsayacak şekilde verilmiş olması.

Bu fıkrada belirtilen koşullardan biri veya daha fazlası yerine getirilmez ise, Komisyon'un talebi üzerine ve belirlediği zaman sınırı içinde Türkiye, bu durumu düzeltmek için gerekli adımları ödeme yapılmadan önce atar.

2. İlgili kurallara uyulmadığı veya Avrupa Birliği fonlarının uygunsuz biçimde kullanıldığı anlaşılırsa, Komisyon 39(4). ve 46. madde hükümleri uyarınca Türkiye'ye yaptığı ara ödemeleri azaltabilir veya geçici olarak askıya alabilir. Komisyon, Türkiye'yi bu durumdan haberdar eder.
3. Ara ödemelerin askıya alınması veya azaltılması orantılılık ilkesine uygun olmalı ve uygunluk kararları, hesabın ibrası ve mali düzeltmelere hanel getirmemelidir.

Madde 42

Ödenecek Miktarın Hesaplanması

1. Her referans dönemindeki öncelik ekseni için bildirilen uygun kamu harcamaları ile ilgili olarak ödenmesi gereken Avrupa Birliği katkısı, bu dönemin ilk gününde yürürlükte olan finansman planı esas alınarak hesaplanır.
2. Her referans dönemde IPARD Programı kapsamında nihai yararlanıcılardan geri alınan Avrupa Birliği katkısı miktarları ve borçlunun defter-i kebir yazılmasından

itibaren 2 yıl içinde tahsil edilemeyen borçlar, 55. madde uyarınca o dönemin harcama bildiriminde Komisyon tarafından ödenecek miktardan kesilir.

3. 53. madde uyarınca tutulan ve IPARD Programı için tekrar kullanılabilir hesapların ibrasından ortaya çıkan miktarlar, sonraki bildirim zamanında Avrupa Birliği katkısı meblağına eklenir veya ondan kesilir.
4. 38(5). maddede öngörülen %95 tavanına hanel getirmeyecek şekilde, harcama bildiriminin bileşik toplamının belirli bir öncelik eksenini için programlanmış toplamı aştığı hallerde, ödenecek miktar yürürlükteki finansman planında bu öncelik eksenini için programlanmış olan miktarla sınırlandırılır. Programlanmış yeni bir finansman planının Türkiye tarafından sunulup Komisyon tarafından kabul edilmesi koşuluyla, sonuçta kapsam dışında kalan harcama, takip eden harcama bildiriminde dikkate alınabilir.

Madde 43

Nihai Bakiyenin Ödenmesi

1. Nihai bakiyenin ödenmesi halinde, 36. maddedeki süre sınırı Çok Yıllı Finansman Anlaşması'nda belirtildiği gibi uygulanır ve Komisyon'un başvurusu onaylaması için gerekli asgari şartlar aşağıdaki gibidir:
 - (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin Komisyon'a nihai harcama bildirimini ve nihai harcama beyannamesini göndermiş olması; nihai harcama beyannamesinin Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından onaylanmış olması ve nihai güvence beyanıyla desteklenmesi;
 - (b) 68. maddede belirtildiği üzere, Yönetim Otoritesi'nin IPARD Programı'na ilişkin nihai raporu Komisyon'a göndermiş olması;
 - (c) 53. maddede belirtilen kararın kabul edilmiş olması.
2. Ödeme, 54. maddeye uygun olarak müteakip kararların kabul edilmesine hanel getirmez.
3. Ödeme, 44(8). maddesi ile 48. ve 55. maddelerde belirtilen hükümlerin takibine de hanel getirmez.
4. Nihai ödeme talebi Komisyon'a gönderildikten sonra, Türkiye IPARD avro hesabı üzerinde başka mali işlem yapamaz. Türkiye, 48. maddede sözü edilen koşullar yerine getirilene kadar 1. fıkrada belirtilen koşullara uyulmasını temin eder. 55. madde kapsamındaki hükümler konusunda, geri alınan miktarlar ulusal hesaplara her kaydedildiğinde Komisyon bilgilendirilir.
5. Türkiye, 4. fıkrada belirlenen koşulların takibine olanak sağlayan bir sistem kurar. Türkiye sorumlu birimi belirler ve sorumlulukların bu birime aktarımıyla ilgili uygulamaya ilişkin düzenlemeler konusunda Komisyon'u bilgilendirir.

Nihai Yararlanıcılara Yapılan Ödemeler

1. Türkiye nihai yararlanıcılara yapılan ödemelerin:
 - (a) Ulusal para birimi cinsinden yapılmasını ve uygun olduğunda IPARD avro hesabına borç olarak kaydedilmesini sağlar. Nihai yararlanıcı(lar) veya onun temsilcisine (temsilcilerine) yapılacak ödeme emri(emirleri) veya eşdeğer kamt niteliğindeki diğer muhasebe belgeleri, genel bir kural olarak bu borcun kaydedilmesinden sonraki üç iş günü içinde düzenlenir.
 - (b) Nihai yararlanıcı tarafından üstlenilen harcamaların bildirimlerini esas almasını ve orijinal ödenmiş faturalarla kanıtlanmasını sağlar. Yardımın harcamanın bir fonksiyonu olmadığı durumlarda, IPARD Programı'nda belirtilen diğer uygun belgeler kabul edilebilir.
2. Harcamanın, uygun olabilmesi için talep sahibini IPARD Programı kapsamında bir nihai yararlanıcı haline getiren sözleşmenin imzalandığı tarihten önce yapılmamış olması gerekir. Yardımın harcamanın bir fonksiyonu olmadığı durumda, yardımı başlatan olaylar bu tarihten önce meydana gelmemiş olmalıdır. Tarihe ilişkin bu kısıtlamalar, fizibilite ve ona ilişkin çalışmalar ile Teknik Yardım tedbiri için uygulanmaz.
3. Teknik Yardım tedbiri kapsamındaki eylemler ve 32(6)(c) maddesinde belirtilen faaliyetler dışında harcamalar hiçbir şekilde, seçilmiş projeler, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve nihai yararlanıcılar tarafından veya onların adına imzalanmış sözleşmeler ve 25. maddede anılan Komisyon Kararında belirtilen tarih(ler)den önce yapılan harcamalarla hiçbir durumda ilgili olamaz.
4. Nakit ödeme yapılmaz.
5. Orijinal faturalar veya 1(b). fıkrasında belirtilen ilgili diğer belgeler teslim alındıktan sonra Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından alınmadığında, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu nüshaların alınmasını ve orijinalerin denetim ve teftiş için hazır durumda olmasını sağlamak üzere düzenlemeler yapılmasını temin eder.
6. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, Türkiye'deki tüm kamu kurumları tarafından her tedbir ve proje için yapılan toplam kamu harcamalarının Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun hesaplarında saptanabilir olmasını temin eder.
7. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, her bir ödemenin en az aşağıdaki bilgileri içeren kaydını tutar:
 - (a) Ulusal para birimi cinsinden miktar,
 - (b) Bu miktarın avro cinsinden karşılığı.
8. Avrupa Birliği katkısının ve ulusal katkının kamu harcamasına oranları ve toplam kamu harcamasının toplam uygun maliyetlere oranları, ulusal para birimi cinsinden belirlenir.

9. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, zorunlu toplamı aşacak şekilde sehven ödendiğini belirledikleri miktarların kendileri tarafından kaydedilmesini ve IPARD avro hesabına yüklenmiş harcama bildirimlerinde dâhil edilmiş miktar(lar)ın IPARD avro hesabına üç iş günü içinde kaydedilerek, 39'uncu maddede belirtildiği üzere Komisyon'a yapılacak bir sonraki ödeme başvurusundan düşülmesini temin eder.
10. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu nihai yararlanıcıların ödeme taleplerinin zamanında işlem görmesini temin eder. Ödemeyi yapmak için gereken destekleyici belgelerin alınması ve ödeme emrinin verilmesi arasındaki sürenin üç ayı aştığı durumlarda, Avrupa Birliği ortak finansmanı aşağıdaki kurallar uyarınca azaltılabilir:
- (a) Süre bitimlerinden sonra gerçekleşen harcama, süre bitimlerinden önce gerçekleşen harcamanın %4'üne eşit veya bu orandan az ise, gecikilen ay sayısına bakılmaksızın hiç bir kesinti yapılmaz;
- (b) Süre bitimlerinden sonra gerçekleşen harcama, süre bitimlerinden önce gerçekleşen harcamanın %4'ünden fazla ise, gecikme süreleri ile harcamalar için kesinti oranları aşağıdaki gibidir:
- bir aya varan gecikmeler için %10,
 - iki aya varan gecikmeler için %25,
 - üç aya varan gecikmeler için %45,
 - dört aya varan gecikmeler için %70,
 - beş ya da daha fazla aya varan gecikmeler için %100.
11. Ancak, belirli tedbirlere yönelik istisnai yönetim koşulları ile karşılaşıldığında veya Türkiye tarafından haklı gerekçeler öne sürüldüğünde, Komisyon farklı bir zaman cetveli ve/veya daha düşük ya da sıfır kesinti uygulayabilir.
12. Komisyon karar almadan önce tutumunu belirlemesi için Türkiye'yi 10 iş günü içinde bilgilendirir. Komisyon, kararın dayandığı nedenleri belirterek, nihai kararı hakkında Türkiye'yi bilgilendirir.
13. Türkiye süre bitiminden sonra gerçekleşen harcamalar için, gecikmenin ayrıntılı bir gerekçesini, bu gerekçeyi ispat eden yazılı kanıt ve gerekçe ile süre bitiminden sonra meydana gelen ilgili harcama arasındaki doğrudan ilişkiyi gösteren yazılı kanıtı Komisyon'a sunar.

Madde 45

Döviz Kuru ve Faiz

1. Türkiye, avro ve ulusal para birimi arasındaki kayıt altına alınan dönüşüm oranının Komisyon'un Türkiye için, harcamanın Ulusal Fon ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun hesaplarına kaydedildiği ay için belirlediği aylık avro kur oranı olmasını temin eder. Ancak:

- (a) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından yapılan ödemelerde, nihai yararlanıcıya veya onun vekillerine ödeme emrinin düzenlendiği tarih hesaplarda gösterilen tarihtir;
- (b) 44(9). madde uyarınca Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından yapılan fazla ödemeler ve geri kazanılmayan borçların yanı sıra, 55. madde uyarınca borçlunun defter-i kebir kaydedilmesinden itibaren iki yıl içinde geri alınamayan borçlarda, oran fazla ödemenin veya borcun ilk kaydedildiği aydan önceki ayda belirlenen orandır;
- (c) Hesapların ibrası ve/veya ibranın uygunluğu kararları ile sabitlenen tutarlar için oran, Kararın alındığı aydan önceki ayda belirlenen orandır;
- (d) 55. madde uyarınca geri kazanılan borçlar ve faiz için oran, borcun geri kazanıldığı aydan önceki ayda belirlenen orandır;
- (e) Çerçeve Anlaşma'nın 28. maddesi uyarınca düzeltilen usulsüzlükler için oran, miktarın geri kazanıldığı aydan önceki ayda belirlenen orandır;
- (f) Ulusal Fon'un ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun hesap(lar)ından elde edilen faiz için oran, faizin en azından aylık olması gereken hesap(lar)a geçildiği aydaki orandır.

Bu hükümler 31(2). maddesi kapsamındaki durumlara da uygulanır.

2. Bir ay için oranın yayımlanmaması halinde, bir önceki oranın yayımlandığı ayda belirlenen oran kullanılır.
3. 53. ve 54. maddeler uyarınca alınan Kararlarda belirlenen zaman sınırlarına uyulmaması durumunda, ödenmemiş tutar Avrupa Merkez Bankası tarafından üç aylık mevduat için yayımlanan Euribor oranının %1,5 puan fazlasına denk gelen bir oranda faiz oluşturur. Bu oran Kararların alındığı ayın aylık ortalaması olur.
4. IPARD avro hesabı üzerinden kazanılan herhangi bir faiz Türkiye'nin malı olur. Avrupa Birliği tarafından IPARD Programı'nın finansmanı yoluyla oluşan faiz, Türkiye'nin ulusal kamu katkısı için bir kaynak olarak düşünülerek, yalnızca IPARD Programı'na gönderilir ve IPARD Programı kapatılırken Komisyon'a bildirilir.
5. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından IPARD Program fonlarıyla ilgili olarak tutulan hesaplar faiz getirir. Avrupa Birliği katkısına atfedilen bu hesaplar üzerinden kazanılan faiz yalnızca IPARD Programı için kullanılır ve herhangi bir harç veya vergiye tabi değildir. Avrupa Birliği katkısına atfedilen tüm faizler Çok Yıllı Finansman Anlaşması'nın içerdiği miktarlara eklenir ve Türkiye için bir kaynak olarak kabul edilir.

Madde 46

Ödemelerin Askıya Alınması

1. Ödemelerin tümü veya bir kısmı aşağıdaki durumlarda Komisyon tarafından askıya alınır:

- (a) IPARD Programı'nın yönetim ve kontrol sisteminde, ödemelerin onaylanmasına ilişkin usullerin güvenilirliğini etkileyen ve kendisine yönelik düzeltici tedbirlerin alınmadığı ciddi bir eksiklik olması halinde veya
- (b) Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve/veya Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından yapılan akreditasyonların askıya alınması veya kaldırılması halinde veya
- (c) Komisyon tarafından yönetim yetkisinin verilmesi kararının askıya alınması veya kaldırılması halinde veya
- (d) Bir onaylı harcama beyannamesindeki harcamanın, düzeltilmemiş ciddi bir usulsüzlük ile ilişkili olması halinde veya
- (e) Harcama bildiriminde yer alan bilgi hakkında açıklamaya ihtiyaç duyulması halinde veya
- (f) En son denetim raporunun ve denetim görüşlerinin 28. maddeye uygun olarak Komisyon'a gönderilmemiş olması halinde veya
- (g) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin 27. maddede belirtilen yıllık güvence beyanlarını, en sonuncusunu da içerecek şekilde, Komisyon'a göndermemiş olması halinde.

2. Komisyon'un bu maddenin 1. fıkrası uyarınca askıya alma kararı alınmasından önceki iki aylık süre zarfında Türkiye'ye mütalaasını sunma fırsatı verilir.
3. Türkiye, bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen eksikliği, usulsüzlüğü veya belirsizliği düzeltmek için gerekli tedbirler aldığı anda, Komisyon askıya almayı sonlandırır.
4. Türkiye tarafından bu tedbirler alınmadığı takdirde, Komisyon 54. madde uyarınca IPARD Programı'na yapılan Avrupa Birliği katkısını tümüyle veya kısmen iptal etmeye karar verebilir.

Madde 47

IPARD Programı'nın Kapanışı

1. Nihai ödeme için bir başvurunun Komisyon tarafından alınmasının ardından, aşağıdakilerden biri ortaya çıkar çıkmaz IPARD Programı kapanmış olarak kabul edilir:
 - (a) Komisyon tarafından ödenmesi gereken son bakiyenin ödenmesi;
 - (b) Komisyon tarafından bir geri alma emrinin verilmesi;
 - (c) Komisyon tarafından ödenek taahhüdünün kaldırılması.
2. IPARD Programı'nın kapatılması, Komisyon'un daha sonraki bir aşamada 54. madde uyarınca mali düzeltme yapma hakkına halel getirmez.
3. IPARD Programı'nın kapatılması Türkiye'nin 44(9)., 48. ve 55. maddeler kapsamındaki yükümlülüklerini ve 48. madde uyarınca ilgili belgeleri bulundurmaya devam etmesini etkilemez.

Belgelerin Saklanması

1. IPARD Programı ile ilgili tüm belgeler, seçilmemiş projelerle ilgili olanlar da dâhil olmak üzere, IPARD Programı'nın kapatılmasından sonraki en az üç yıl boyunca veya yatırım projeleri söz konusu olduğunda Katılım Öncesi Yardım Aracı Uygulama Tüzüğü'nün 172(4). maddesinde belirttiği üzere nihai ödeme tarihini takiben beş yıllık bir süreyle Türkiye tarafından saklanır. Bu süre yasal takip durumunda veya Komisyon'un usulüne uygun gerekçeli talebi üzerine kesintiye uğrayabilir.
2. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve Ulusal Fon, eğer bu belgeleri kendi elinde bulundurmuyacaksa, bu belgelerin bu süre boyunca Komisyon'un tasarrufunda olmasını temin eder. Usulsüzlük veya ihmal durumunda, 1. fıkrada belirtilen destekleyici belgeler, tutarların nihai yararlanıcıdan tümüyle tahsil edildiği ve IPARD Programı'na yatırıldığı veya 55. madde uyarınca tutarların tahsil edilememesinin finansal sonuçlarının belirlendiği andan itibaren en az beş yıl boyunca Komisyon'un tasarrufunda tutulur.
3. 54. maddede öngörülen ibranın uygunluğu prosedürü söz konusu olduğunda, 1. fıkrada belirtilen destekleyici belgeler bu işlemin sona ermesinden sonraki en az bir yıl, uygunluk kararı Avrupa Birliği Adalet Divanı önünde hukuki işlemlere tabi ise bu işlemlerin sonuçlanmasından sonraki en az bir yıl boyunca Komisyon'un tasarrufunda tutulur.

Alt kısım 3 Mali düzeltmeler

Madde 49

Avrupa Birliği'nin Mali Çıkarlarının Korunması ve Avrupa Birliği Fonlarının Yönetimine İlişkin Güvenceler

1. Türkiye, Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarının etkili biçimde korunması ve özellikle aşağıdakileri sağlamak için tüm hukuki, düzenleyici ve idari hükümleri kabul eder ve diğer gerekli tüm önlemleri alır:
 - i. Avrupa Birliği tarafından finanse edilen operasyonların gerçekliğini ve uygunluğunu kontrol etmek,
 - ii. usulsüzlükleri önlemek ve takip etmek,
 - iii. usulsüzlük veya ihmal sonucunda kaybedilen tutarları geri almak.
2. Türkiye Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarını korumak için, kabul ettiği hükümler ile 1. fıkra kapsamında aldığı tedbirler ve IPARD Programı desteğinin Avrupa Birliği mevzuatına uygun yönetimi ve kontrolü için alınan tedbirler hakkında Komisyonu bilgilendirir.

Yıllık Hesapların İçeriği

1. Çerçeve Anlaşma'nın 27(3). maddesinde belirtilen yıllık hesaplar aşağıdakileri içerir:
 - (a) Ulusal Fon ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun tuttuğu defterler ve kayıtlar ile uyumlu olarak, Avrupa Birliği kısımlarını ve ulusal kısımları gösteren ve aşağıdakileri içeren mali beyannamelerin tam bir setini;
 - i. Bilanço,
 - ii. Ekonomik verim hesabı (tedbirler bazında bölümlere göre raporlama dâhil),
 - iii. Net varlıklar/borçlardaki değişikliklerin beyanı,
 - iv. IPARD avro hesabına ilişkin bilgiyle birlikte nakit akışı tablosu,
 - v. Mali beyannamelerin eki.
 - (b) 1. fıkranın ilk bendinde belirtilen ve Ek III'de verilen D 2 Formu kullanılarak düzenlenen, Avrupa Birliği, ulusal ve toplam gelirler ile tedbir bazında özetlenen harcamaları gösteren ve yıllık olarak sunulan IPARD Programı'nın gelirleri ve giderleri;
 - (c) IPARD Programı'nın uygulandığı dönemin tamamındaki harcamalar ve gelirlerle ilgili bilgi veya her işlemin detayının bilgisayar dosyasında Komisyon'un tasarrufuna sunulduğunun teyidi;
 - (d) IPARD Programı ve tedbirler bazında, yıllık hesaplarda bildirilen harcama ve gelirler ile 39. maddede belirtilen belgelerde aynı dönem için bildirilen harcamalar ve gelirler arasındaki farkları gösteren ve her farklılık için bir açıklama içeren tablo;
 - (e) Uygulamanın sonunda geri kazanılacak tutarların tablosu.
2. 1. fıkranın ilk bendinde belirtilen mali beyanların şekli ve içeriği Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri'ne ve bu standartların uygulanmasıyla ilgili olarak Komisyon tarafından hazırlan rehberlere uygun olarak oluşturulur.

Madde 51

İbra Bilgilerinin İletimi

1. Çerçeve Anlaşma'nın 30(1). maddesi uyarınca hesapların ibrası amacıyla Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, bir nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne olmak üzere, Komisyon'a aşağıdakileri gönderir:
 - (a) 50. maddede bahsedilen yıllık hesaplardaki kalemlerle birlikte, 9(3). maddede bahsedilen yapılar, yetkililer ve birimlerin yetkisi altında çalışan yetkililerin hazırladığı raporlar;

- (b) 16. madde uyarınca Denetim Otoritesi'nin ortaya koyduğu görüş ve raporlar;
- (c) 50. madde uyarınca ve kontrol amacıyla gerekli olan tüm muhasebe bilgisinin tam kaydı;
- (d) 27. maddede belirtilen güvence beyanı.

2. 1. Fıkradaki belirtilen belgeler ve muhasebe bilgileri, Türkiye adına Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından imzalanır, tasdik edilir ve ilgili mali yılı takip eden yılın en geç 30 Nisan tarihine kadar Komisyon'a, birer nüshaları da Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne iletilir. Söz konusu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen belgeler elektronik kopyası ile birlikte bir nüsha halinde Ek III'deki model ve 50(e). maddede belirtilen tabloya göre Komisyon tarafından belirtilen koşullar altında ve formata uygun olarak gönderilir.
3. Komisyon'un talebi üzerine veya Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin girişimiyle, hesapların ibrasıyla ilgili daha fazla bilgi, o bilgiyi temin etmek için gerekli zaman da göz önünde bulundurularak Komisyon tarafından belirlenen bir sürede Komisyon'a gönderilebilir. Bu bilginin bulunmaması durumunda Komisyon, bu bilgiye sahipmiş gibi hesapları ibra edebilir.
4. Uygun biçimde gerekçelendirilmiş durumlarda Komisyon, bilginin geç teslim edilmesi talebini, eğer bu talep teslim tarihinin bitmesinden önce bildirilirse kabul edebilir.

Madde 52

Muhasebe Bilgilerinin Biçim ve İçeriği

1. 51(1)(c) maddesinde belirtilen muhasebe bilgilerinin biçim ve içeriği Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri'ne ve Komisyon tarafından bu standartların uygulanmasına ilişkin oluşturulan rehberlere uygun olarak oluşturulur ve Türkiye'deki tüm kamu kuruluşlarınınca her tedbir ve proje için yapılan toplam kamu harcamalarının Ulusal Fon'un ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun tuttuğu defter ve kayıtlarda uygun bir muhasebe koduyla belirlenebilmesini temin eder.
2. Bir referans döneminde özellikle bu Anlaşma kapsamında gerek duyulan bilginin iletimindeki kusurdan kaynaklanan görüş ayrılıkları, yorum farklılıkları veya belgeler ve bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen muhasebe bilgileriyle alakalı tutarsızlıklar olduğunda ve bunlar daha ileri kontrolleri gerektirdiğinde, Türkiye'den ek bilgileri temin etmesi istenir.
3. 50. maddede belirtilen hesaplar, Ek III'de yer alan, Form D 2 kullanılarak teslim edilir.
4. Talepler IPARD Programı kapsamında yapılması gereken ödemeleri engellediğinde ödemenin aşağıdaki tarihlerde bütünüyle yapılmış olduğu kabul edilir.

(a) Talep, kesin hesabı yapılan harcamadan az ise; yararlanıcıya hala ödenmesi gereken toplam tutarın ödendiği tarihte;

(b) Kesin hesabı yapılan harcama talebe eşit veya ondan daha azsa; bu harcamaya yönelik ödemenin yapıldığı tarihte.

5. Muhasebe bilgileri Komisyon tarafından, sadece aşağıdaki amaçlar için kullanılır:

(a) IPA uygulama kuralları gereği hesapların ibrası bağlamındaki görevlerini yerine getirmek;

(b) Tarım sektöründeki gelişmeleri izlemek ve tahminlerde bulunmak;

(c) Bu bağlamda Avrupa Sayıştay'ı ve Avrupa Sahtecilikle Mücadele Bürosu (OLAF) söz konusu bilgiye erişim sağlar.

6. Gerçekleştirilmeyen ödeme emirleri ve hesaba borç kaydedilen ve sonra tekrar alacaklandırılan ödemeler, yürütmadaki aksamanın veya iptalin Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na rapor edildiği aydaki harcamalardan yapılan kesintiler şeklinde Form D 2' de gösterilir.

7. Türkiye IPARD Programı'na göre tüm alacakların tespiti ve usulsüzlükler dâhil olmak üzere bu tür borçların tahsilinden önce borçlunun defter-i kebirine kaydedilmesini sağlayan bir sistem kurar. 44(6). maddeye veya alacakların tahsiliyle ilgili ulusal hükümlere halel getirmeksizin; usulsüzlükleri de içeren bu toplamalar itibariyle Avrupa Birliği'ne yüklenen mali katkı, bunun borçlunun defter-i kebirine işlenmesinden itibaren ikinci yılın sonunda silinir ve 42(2). maddeye göre bir sonraki ödeme talebinden düşülür. Tahsil edilen borçlar konusunda Avrupa Birliği katkısı ile ilgili Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından tahsil edilen tüm faiz, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu hesap(lar)ına işlenir ve sadece IPARD Programı için kullanılır. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve Ulusal Fon tahsil edilen tüm miktarların, tahsil tarihinden itibaren üç iş günü içinde IPARD avro hesabına yatırılmasını sağlar.

8. Muhasebe bilgisinde yer alan tüm kişisel veriler sadece 2. fıkrada belirtilen amaçlar için işleme tabi tutulur. Özellikle eğer hesap bilgisi Komisyon tarafından 5. fıkrada belirtilen amaç için kullanılırsa, Komisyon bu tür veriyi isimsiz girer ve sadece birleştirilmiş formda kullanır.

9. Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin tüm sorular, ilgili kişiler tarafından 8 Aralık 2006 tarih ve 1828/2006 (AT)¹⁵ sayılı Komisyon Tüzüğü'nün Kısım 5'ine uygun olarak Komisyon'a gönderilir.

10. Komisyon muhasebe bilgisinin gizli tutulmasını ve güvende olmasını sağlar.

¹⁵ 27.12.2006 tarihli ve L 371 sayılı Avrupa Toplulukları Resmî Gazetesi, , s. 1.

Mali İbra

1. Çerçeve Anlaşma'nın 30. maddesinin 1. fıkrasında belirtildiği gibi hesapların ibra kararı; 50. maddede belirtilen hesaplar esas alınarak IPARD Programı hesabına tahakkuk ettirilen söz konusu mali yıl içinde Türkiye'de gerçekleşen harcamaların miktarlarını ve Çerçeve Anlaşma'nın 35. maddesine göre Türkiye tarafından tekrar kullanılabilir olan fonların miktarını belirler.
2. Komisyon ilgili mali yılı takip eden yılın en geç 30 Eylül tarihine kadar, 1. fıkrada belirtilen bilgiler temelinde, Ulusal Fon ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun hesaplarının ibra edilmesi kararını alır (bundan sonra "hesapların ibrası Kararı" olarak anılacaktır).

Hesapların ibrası Kararı, sunulan hesapların bütünlüğü, doğruluğu ve gerçekliğini içerir ve 54. madde uyarınca müteakip bir ibranın uygunluğu Kararının alınmasına halel getirmez.

Hesapların ibrası Kararı aynı zamanda, IPARD avro hesabının ve 55. ve 52(6). maddeye uygun olarak o hesaba yatırılacak miktarların ibrasını da içerir.
3. Komisyon aynı zamanda tedarik edilen bilgileri doğrulamasına ilişkin sonuçlarını, tüm değişiklik teklifleriyle birlikte, mali yılın bitmesini müteakiben en geç 15 Temmuz tarihinde Türkiye'ye bildirir.
4. Türkiye'ye özgü sebeplerden dolayı Komisyon bir sonraki yılın 30 Eylül tarihine kadar hesapların ibrasını yapamazsa, Komisyon 26. madde uyarınca gerçekleştirmeyi önerdiği ilave sorgulamaları, birer nüshasını da Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne gönderilmek kaydıyla Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne bildirir.
5. Hesapların ibrası sonucu normalde Türkiye'den tahsil edilebilir veya Türkiye'ye ödenebilir miktar; ilgili mali yıla ilişkin olarak bu maddenin 1. fıkrasına uygun olarak belirlenmiş harcamalardan, söz konusu yılda yapılan ara ödemelerin çıkarılması yoluyla belirlenir. Bu miktar Komisyon tarafından bir sonraki ara ödemeden veya nihai ödemeden kesilir veya bu ödemelere eklenir.
6. Ancak hesapların ibrası Kararıyla sabitlenen kesilecek tutar, olası müteakip ödemelerin seviyesini geçerse, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi bakiyede yer almayan miktarın Komisyon'a, bu Kararın bildirilmesinden itibaren iki ay içinde avro cinsinden ödenmesini sağlar. Komisyon duruma göre, kendisine ödenecek herhangi bir miktarın Türkiye'ye herhangi bir Avrupa Birliği aracı kapsamında yapılacak ödemelerle denkleştirilmesine karar verebilir.
7. Bu madde gerekli değişikliklerle, 40. madde kapsamındaki ön ödemelere uygulanır.
8. Çerçeve Anlaşma'nın 42. maddesi mali ibraya uygulanmaz.

İbranın Uygunluğu

1. Komisyon, IPARD Programı kapsamında yapılan harcamalar sırasında ilgili kuralların ihlal edildiğini tespit ederse, Avrupa Birliği finansmanından hangi meblağların çıkarılacağına karar verir.
2. Komisyon çıkarılacak miktarları, kaydedilen uygunsuzluğun önem derecesine göre değerlendirir. Komisyon uygunsuzlukların yapısını ve ciddiyetini, Avrupa Birliği'nin uğradığı mali zararı dikkate alır.
3. Bir soruşturma sonucunda Komisyon, harcamanın ilgili kurallara uygun olarak verilmediğini değerlendirirse, bulgularını Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi'ne bildirimde bulunur ve gelecekte bu kurallara uyumun temini açısından gerekli düzeltici tedbirleri belirtir.

Bildirim bu madde'ye atıfta bulunur. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi bildirimini aldıktan sonraki iki ay içerisinde, birer nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne olmak üzere cevabını bildirir ve Komisyon bunun sonucunda tutumunu değiştirebilir. Gerekçesi belirtilen durumlarda Komisyon, cevap süresini uzatmayı kabul edebilir.

Cevap süresinin bitmesinden sonra Komisyon, ikili bir toplantı düzenler ve her iki taraf alınacak tedbirlerin yanı sıra ihlalin önem derecesi ve Avrupa Birliği bütçesine verilen mali zararın değerlendirilmesi konularında bir anlaşmaya varma konusunda çaba gösterir.

4. 3. fıkranın üçüncü bendinde belirtilen ikili toplantının tutanağının alınma tarihinden sonraki iki ay içinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, bu toplantı sırasında talep edilen tüm bilgileri veya süregelen inceleme için yararlı olacağını düşündüğü diğer bilgileri iletir.

Gerekliliği ispatlanan durumlarda Komisyon, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin gerekçeli talebi üzerine birinci bentte belirtilen cevap süresini uzatmayı kabul edebilir. Talep, birer nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, bu sürenin bitmesinden önce Komisyon'a iletilir.

Birinci bentte belirtilen sürenin sona ermesinden sonra Komisyon, ibranın uygunluğu usulü çerçevesinde aldığı bilgiye dayalı değerlendirmelerini, birer nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne bildirir. Bildirim, Komisyon'un Avrupa Birliği finansmanından çıkartmayı düşündüğü harcamayı değerlendirir.

Komisyon'un ekstrapolasyon veya sabit fiyat temelinde bir mali düzeltme kararı teklif etmesi halinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne mevcut belgeleri inceleme yoluyla usulsüzlüğün gerçek kapsamını belirleme fırsatı tanınır. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Komisyon'la mutabık kalarak, bu incelemenin kapsamını mevcut belgelerin uygun bir kısmına veya örneğine indirgeyebilir. Uygun biçimde nedenleri açıklanan durumlar haricinde, inceleme ve bu incelemenin sonuçlarının Komisyon'a iletilmesi, Komisyon'un mali düzeltme teklifinin alım tarihinden sonraki iki ay içerisinde gerçekleştirilir.

5. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, geçerli kurallara uyumun temini için aldığı düzenleyici tedbirleri ve bunların yürürlüğe girdiği tarihler konusunda, birer nüshası Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, Komisyon'u bilgilendirir.
6. Avrupa Birliği finansmanından kesintiler Komisyon tarafından, takip eden ara ödeme veya nihai ödemeden yapılır. Ancak Türkiye'nin talebi üzerine ve kesintilerin önem derecesinin bu şekilde öngörüldüğü durumlarda Komisyon, kesintiler için başka bir tarih belirleyebilir.
7. Çerçeve Anlaşma'nın 35(1). maddesi uyarınca Komisyon'un yaptığı kesintiler, IPARD Programı'na tekrar tahsis edilmez.
8. Çerçeve Anlaşma'nın 42. maddesi ibranın uygunluğuna uygulanmaz.

Madde 55

Usulsüzlük veya Sahtecilik Halinde Fonların Geri Alınması

1. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi usulsüzlük, sahtecilik veya yolsuzluk yapan veya bundan faydalanan nihai yararlanıcılara ödenen Avrupa Birliği katkısını, Çerçeve Anlaşma'nın 29(2). maddesine uygun olarak geri alır.
2. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, IPARD Programı'nın operasyonlarında usulsüzlükler veya ihmaller tespit edildiğinde, ilgili operasyonlara yönelik Avrupa Birliği katkısını kısmen veya tamamen iptal etmek suretiyle mali ayarlamalar yapar. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tespit edilen usulsüzlüklerin yapısı ve önem derecesi ile, Avrupa Birliği katkısına verilen mali zararı dikkate alır.
3. 1. fıkra uyarınca geri alınan Avrupa Birliği katkısı ve 2. fıkra uyarınca iptal edilen Topluluk katkısı, 4(c). fıkrasına uygun olarak tekrar kullanılabilir.
4. Mali ayarlamalar ve fonların tekrar kullanımı Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından gerçekleştirilir ve aşağıdaki koşullara tabi olur:
 - (a) Usulsüzlükler tespit edildiğinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisi soruşturmasını, bu tür usulsüzlüklerden etkilenen tüm operasyonları kapsayacak şekilde genişletilir.
 - (b) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ilgili ayarlamaları, birer nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, Komisyon'a bildirir.
 - (c) İptal edilen Avrupa Birliği katkısı miktarı ve geri alınan miktarlar faiz de dâhil olmak üzere ilgili IPARD Programı'na yeniden tahsis edilir. Ancak iptal edilen veya geri alınan Avrupa Birliği katkısı, sadece aynı IPARD Programı altındaki bir operasyon için tekrar kullanılabilir ve mali ayarlama konu olmayan bir ayarlama için yeniden tahsis edilebilir.
5. Yıllık hesaplar 51. maddede öngörüldüğü biçimde gönderildiğinde, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi usulsüzlüklere karşı gerçekleştirilen geri alma usullerine ilişkin bir özet raporu Komisyon'a, birer nüshasını da Yetkili Akreditasyon

Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne gönderir. Bu, idari ve/veya adli usuller vasıtasıyla ve ilk idari veya adli bulguya ilişkin yıl itibarıyla geri alınmamış miktarların ayrıntılı bir dökümünü içerir.

6. 54(3). madde ve 54(4). maddenin ilk üç bendinde belirtilen usuller takip edildikten sonra Komisyon, aşağıdaki durumlarda geri alınan toplamlar konusunda Türkiye'nin borçlandırılmasına karar verebilir:
 - (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi nihai yararlanıcılara ödenen katkının geri alımı için ilk idari ve adli bulguları takip eden yıl içinde tüm idari veya adli işlemleri başlatmadığında;
 - (b) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi 4. fıkradaki yükümlülüklerini yerine getirmediğinde.
7. Borçlunun defteri-i kebir işlenmesinden sonraki iki yıl içinde, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından nihai yararlanıcılardan tahsil edilmeyen Avrupa Birliği katkısı, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından Avrupa Birliği bütçesine geri ödenir. Mümkün olduğunda bu miktar Komisyon tarafından, Türkiye'ye yapılan bir sonraki ara ödeme veya nihai ödmeden düşülür. Avrupa Birliği'nin katkısına istinaden Türkiye tarafından, tahsil edilen borçlarla ilgili olarak alınan tüm faiz Türkiye'nin hesap(lar)ına işlenir. Türkiye, tahsil edilen tüm miktarların, tahsil tarihinden itibaren üç iş günü içinde IPARD avro hesabına yatırılmasını sağlar.
8. Harcama bildirimlerinin bileşik toplamının 38(5). maddede belirtilen %95 tavanını aştığı hallerde veya IPARD Programı'nın kapanışından sonra 1. fıkarda söz edilen geri almanın sonuçlanmasının mümkün olduğu durumlarda, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi Çerçeve Anlaşma'nın 34. maddesindeki usullere uygun olarak tahsil edilen toplamları Avrupa Birliği bütçesine geri öder.
9. Bu madde IPARD Programı'nın kapanışından beş yıl sonra geçerliliğini kaybeder. Bu tarihe kadar tahsil edilmeyen herhangi bir katkı, borçlunun defteri-i kebirden silinir ve ilgili miktar Avrupa Birliği bütçesine geri ödenir. Bu ödeme, 54. madde uyarınca benimsenen müteakip kararlara halel getirmez.

Madde 56

İlk İdari veya Adli bulgunun Tanımı

55. maddede adı geçen ilk idari veya adli bulgu, idari veya adli usuller çerçevesindeki gelişmeler sonucunda hükmün daha sonra düzeltilebileceği veya geri alınabileceği olasılığına halel getirmeksizin, yetkili bir idari veya adli makamın gerçek bulgulara dayanarak bir usulsüzlük yapıldığı sonucuna vardığı idari veya adli ilk yazılı değerlendirmesi anlamına gelir.

Madde 57

Olağanüstü Doğal Afetler

1. Bir olağanüstü doğal afetin Türkiye'yi etkilediği kausına varması halinde Komisyon, Türkiye'nin gerekçeli talebi üzerine etkilenen bölgedeki ilgili projeler ve belirli bir dönem için, toplam kamu harcamalarındaki Avrupa Birliği ortak finansmanın, %85 tavanını geçmeyecek şekilde IPARD Programı'nda belirtilen oranların üzerinde olmasına izin verebilir.
2. Buna ilaveten, Komisyon bu Anlaşma'nın hükümlerine yönelik olarak aşağıdaki derogasyonlara izin verebilir:
 - (a) 34(2). maddedeki %50 eşiği, %75'e kadar yükseltilebilir;
 - (b) Ek ön ödeme taleplerinde, 40(4). maddede belirtilen koşullara ek olarak, olağanüstü doğal afetlerin beklenen etkilerinden kaynaklanan tahmini ihtiyaçlar da baz alınabilir;
 - (c) nihai yararlanıcı tarafından yapılan harcama bildirimlerinin ödenmiş faturalarla kanıtlanması koşulu, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun projeyi destekleme konusundaki resmi kararı ile değiştirilebilir; Bu tür kararlar için kriterler, Türkiye tarafından iletilen gerekçeli talepte belirtilir ve Komisyon tarafından onaylanır. Nihai yararlanıcı bir yılı geçmeyecek bir süre içinde 44(1)(b)' maddesinde belirtildiği şekilde oluşan harcama bildirimlerini sağlamakla yükümlüdür. Bu derogasyon uyarınca hiçbir yararlanıcıya, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından onaylanan toplam yatırımın maliyetinin %20'sini aşan bir ödeme yapılmaz ve bu tür bir ödeme uygun garantilere tabi tutulur. Harcama bildirimlerinin talep sahibini nihai bir yararlanıcı yapan sözleşmenin yapılma tarihinden önce gerçekleşmeyen olaylarla sınırlandırılmasına ilişkin hüküm, olağanüstü doğal afetin meydana gelme tarihinden önce olmayan bir sınırlandırma ile değiştirilebilir;
 - (d) Çerçeve Anlaşma'nın 23(4). maddesinde belirtilen kamu kuruluşları tarafından hizmet, mal ve inşaat işlerine yönelik satın almalara ilişkin yükümlülük, 33(3). maddeye uygun olarak, yetkililerin seçtikleri tedarikçilerle görüştüğü ve bir veya daha fazla tedarikçi ile sözleşme şartları üzerinde pazarlık ettiği, pazarlık usulüne izin verme dahil olmak üzere, daha az külfetli hükümlerle değiştirilebilir.

*Alt kısım 1 Genel Hükümler**Madde 58**Kapsam*

Bu Kısım, IPARD Programı'nın yönetimi, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik hükümleri belirler ve Çerçeve Anlaşma V. Bölüm kapsamındaki ilgili hükümleri tamamlar. Türkiye bu hükümlerin uygulanmasını temin eder.

*Madde 59**Ortaklık*

1. IPARD Programı kapsamındaki yardım, Komisyon ile Türkiye ve aşağıdakiler dâhil Türkiye tarafından ulusal kurallar ve uygulamalar kapsamında atanan yetkililer ve birimler arasında sıkı iştişareler (bundan sonra "ortaklık" olarak anılacaktır) yoluyla uygulanır; bunlar:
 - (a) Yetkili ve yerel idareler ile diğer yetkili kamu kurumları;
 - (b) Ekonomik ve sosyal taraflar;
 - (c) Sivil toplumu temsil eden uygun tüm diğer kuruluşlar, çevreci kuruluşları da içeren sivil toplum kuruluşları ve kadın-erkek eşitliğini desteklemekten sorumlu kuruluşlardır.
2. Türkiye, ekonomik, sosyal ve çevresel veya diğer alanları ulusal düzeyde, il düzeyinde ve yerel düzeyde en iyi temsil eden tarafları (bundan sonra "ortaklar" olarak anılacaktır) belirler. Türkiye, kadın-erkek eşitliğinin geliştirilmesi ve çevrenin korunması ve iyileştirilmesi şartlarının bütünleştirilmesi yoluyla sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına ilişkin ihtiyaçları dikkate alarak, ulusal kurallar ve uygulamalar uyarınca uygun tüm tarafların geniş ve etkili katılımını sağlayan koşulları oluşturur.
3. 1. fıkra kapsamında tanımlandığı üzere ortaklık, her ortak kategorisinin ilgili kurumsal, yasal ve mali sorumluluklarına tam uyum içinde yürütülür.
4. Ortaklık, IPARD Programı'nın hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirmesinde geçerlidir. Türkiye her adım için belirlenen zaman sınırına tam uyum göstererek, tüm uygun ortakları çeşitli programlama aşamalarına dâhil eder.

Madde 60

Program İzleme ve İzleme Göstergeleri

1. Kırsal kalkınma bileşeninin Yönetim Otoritesi ve İzleme Komitesi (bundan sonra "IPARD İzleme Komitesi" olarak anılacaktır), IPARD Programı'nın uygulanmasının etkililiğini ve kalitesini izler. Adı geçenler, IPA İzleme Komitesi'ne ve Komisyon'a, tedbirlerdeki gelişme hakkında rapor verir.
2. Program İzleme, ilgili fiziki, çevresel ve mali göstergelere ilişkin olarak yürütülür. IPARD Programı'nın girdileri, çıktıları ve sonuçlarıyla ilgili bu göstergeler; ilgili yardımın özel niteliği, amaçları ve Türkiye'deki sosyoekonomik, yapısal ve çevresel durum ile bağlantılıdır.

Madde 61

IPARD İzleme Komitesi

1. IPA Çerçeve Anlaşması'nın 36. maddesi uyarınca Türkiye, Komisyon ve 59. maddede anılan ortaklar ile istişareler sonrasında, ilk Çok Yıllı Finansman Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonraki altı ay içinde IPARD İzleme Komitesi'ni kurar.
2. IPARD İzleme Komitesi, Program amaçlarına ulaşılması için IPARD Programı'nın uygulanmasının etkililiği ve kalitesi konusunda tatmin olmalıdır.
3. IPARD İzleme Komitesi, ilgili yetkililer ile yapılar ve ilgili ekonomi, sosyal ve çevresel ortakların temsilcilerinden oluşur. Komite; Yönetim Otoritesi, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve Komisyon ile istişare içinde kendi usul kurallarını oluşturur ve onaylar. Bu usul kuralları, IPARD İzleme Komitesi'nin ilk toplantısında kabul edilir. Bu kurallar, gereksinim doğması halinde İzleme Komitesi tarafından değiştirilebilir. Bu tür değişiklikler Komisyon'a önceden bildirilir.
4. IPARD İzleme Komitesi, IPA İzleme Komitesi'ne rapor verir. IPA İzleme Komitesi'ne özellikle aşağıdaki hususlarla ilgili bilgiler sağlar:
 - (a) Öncelik eksenini ve ilgili hallerde tedbirler veya operasyonlar bazında IPARD Programı'nın uygulanmasında kaydedilen ilerleme; buna başarılan sonuçlar, mali uygulama göstergeleri ve diğer unsurlar dahil olup, bunlar IPARD Programı'nın uygulanmasının iyileştirilmesi anlayışıyla oluşturulur;
 - (b) Yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin Denetim Otoritesi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi veya Yetkili Akreditasyon Görevlisi tarafından öne çıkarılan tüm yönleri.
5. IPARD İzleme Komitesi'ne Türkiye'den bir temsilci başkanlık eder. Atanan kişi, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nda bir mevkide bulunmamalıdır.

6. Komisyon, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanı, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörü; IPARD İzleme Komitesi çalışmalarına oy hakkı olmadan katılır.
7. IPARD Programını onaylayan Kararı izleyen dört ay içinde, finanse edilecek faaliyetlere yönelik seçim kriterleri hakkında IPARD İzleme Komitesi'ne danışılır. Seçim kriterleri, programlamanın ihtiyaçlarına göre gözden geçirilir.
8. IPARD İzleme Komitesi, IPARD Programı'nın sonuçlarını, özellikle de farklı tedbirler için belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı ile bu tedbirler için yapılan mali tahsisatın ve IPARD Programı bu tür tahsisatın içerdiği durumlarda tedbirler kapsamındaki alt- tedbirler için tahsisatların kullanımındaki ilerlemeyi inceler. Bu bakımdan Yönetim Otoritesi, tedbirlerin ve uygun hallerde alt-tedbirlerin ilerleyişi hakkındaki ilgili tüm bilgilerin İzleme Komitesi ve Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörü için hazır tutulmasını sağlar.
9. IPARD İzleme Komitesi IPARD Programı'nda belirlenen amaçlara ulaşılması doğrultusundaki ilerlemeyi belirli aralıklarla gözden geçirir. Bu amaçla, Komiteye özellikle aşağıdakiler verilir:
 - (a) zorluklarla karşılaşılan tüm sektörler hakkında bilgi;
 - (b) yapılan kontrollerin sonuçlarına yönelik bilgiler ve
 - (c) onaylanan ve onaylanmayan projelerin listesi ve özellikleri.
10. IPARD İzleme Komitesi, gerektiğinde, IPARD Programı'nın değiştirilmesi yönünde Komisyon'a yapılacak her teklifi değerlendirir ve onaylar.
11. 13(4). madde hükümlerine bakılmaksızın, IPARD İzleme Komitesi, Yönetim Otoritesi ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile istişarenin ardından, Program amaçlarına ulaşılmasını temin etmek ve verilen yardımın etkililiğini arttırmak için, bir nüshası Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne gönderilmek kaydıyla, Komisyon'a ve Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörü'ne, IPARD Programı'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilir.
12. IPARD İzleme Komitesi, bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere Komisyon'a, Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörü'ne ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne gönderilmeden önce, yıllık ve nihai uygulama raporlarını değerlendirir ve onaylar.
13. IPARD İzleme Komitesi, IPARD Programı'nın 65. ve 66. maddelerinde anılan sürekli ve ara dönem değerlendirmelerini inceler.
14. IPARD İzleme Komitesi, 70. maddede anılan iletişim planını ve planın daha sonraki tüm güncellemelerini değerlendirir ve onaylar.
15. IPARD Programı herhangi bir konu hakkında görüş bildirilmesini gerekli kıldığında IPARD İzleme Komitesi gereğince davranır.

Göstergeler

1. Amaçlarıyla bağlantılı olarak IPARD Programı'nın ilerlemesi, etkililiği ve etkinliği; temel durumla ilişkili göstergelerin yanı sıra programın mali uygulaması, çıktıları, sonuçları ve etkisine yönelik göstergeler aracılığıyla ölçülür.
2. IPARD Programı, Programa özel sınırlı sayıda ek gösterge belirler.

Alt kısım 3 Değerlendirme

Madde 63

IPARD Programı'nın Değerlendirilmesi İlkeleri

1. Değerlendirmeler Avrupa Birliği fonlarından alınan yardımın kalitesini, etkililiği ile tutarlılığını ve IPARD Programı'nın stratejisini ve uygulamasını iyileştirmeyi hedefler.
2. IPARD Programı, ön değerlendirme ve uygulama sonrası değerlendirilmesi ile benimsenmesi halinde Türkiye'nin sorumluluğu altında bağımsız değerlendiriciler tarafından yürütülen ara değerlendirmeler şeklini alacak sürekli değerlendirme sistemine tabidir.
3. Değerlendirmeler, IPA Çerçeve Tüzüğü'nün 12. maddesinde belirtilen amaçlara ulaşmaya yönelik olarak IPARD Programı'nın uygulanmasını değerlendirir. Özellikle IPARD Programı'na ait tedbirlerin etkililiği, aşağıdakiler üzerindeki toplam etkileri temelinde değerlendirilir:
 - (a) Ortak Tarım Politikası ve ilgili politikalara ilişkin müktesebatın uygulanması konusundaki Türkiye'nin hazırlıklarına yapılan katkı;
 - (b) Türkiye'deki tarım sektörünün ve kırsal alanların sürdürülebilir bir şekilde uyumlaştırılmasına yapılan katkı;
 - (c) IPARD Programı'nın amaçları.
4. Değerlendirmeler kaynakların ne derecede kullanıldığını, programlamanın etkililiği ve verimi ile sosyoekonomik etkisini ve tanımlanan öncelikler üzerindeki etkisini inceler. Bunlar, IPARD Programı'nın hedeflerini kapsar ve kırsal kalkınma politikasına ilişkin dersler çıkarmayı amaçlar. Değerlendirmeler; eylemlerin sürdürülebilirliği ve en iyi uygulamaların belirlenmesi dâhil olmak üzere, IPARD Programı'nın uygulanmasının başarı veya başarısızlığına katkıda bulunan etkenleri belirler.
5. Değerlendirmeler, Komisyon tarafından Türkiye ile istişare içinde tarif edilen ortak bir izleme ve değerlendirme çerçevesine cevap verir ve beraberinde genel bir kural olarak, ulaşılanlarla ilgili kriterler ve göstergeler bulunur. Ek olarak, değerlendirmelere IPARD Programı'nın amaçları ile ilgili özel soruların yanıtlanması için gerek duyulabilir.

6. Türkiye, değerlendirmelerin en etkili şekilde yürütülebilmesini sağlamak için gereken uygun kaynakları bir araya getirir ve verileri toplar. Bu bağlamda değerlendirme, Program izleme düzenlemelerinin yol açabileceği çeşitli ayrıntılardan faydalanır ve gerekli hallerde uyumu geliştirmek için bilgi toplanması yoluyla desteklenir.
7. Değerlendirme raporları uygulanan yöntemleri açıklar ve verilerin ve bulguların kalitesinin bir değerlendirmesini içerir.
8. Değerlendirmelerin kalite ve etkileri Yönetim Otoritesi, IPARD İzleme Komitesi ve Komisyon tarafından değerlendirilir.
9. Ön ve ara değerlendirmelerin sonuçları, programlama ve uygulama döngüsünde dikkate alınır.

Madde 64

IPARD Programı'nın Ön Değerlendirmesi

1. Ön değerlendirme, IPARD Programı'nın hazırlanmasının bir parçasını oluşturur ve bütçe kaynaklarının tahsisatının optimize edilmesini amaçlar ve programlamanın kalitesini geliştirir. Ön değerlendirme orta ve uzun vadeli ihtiyaçları, ulaşılabilecek hedefleri, beklenen sonuçları, özellikle başlangıç durumu ile ilgili etki cinsinden miktarı belirlenmiş hedefleri, Avrupa Birliği katma değerini, tanımlanan önceliklerin ne kadar hesaba katıldığı, alınan dersleri ve uygulama, Program izleme, değerlendirme ve mali yönetim usullerinin kalitesini belirler ve değerlendirir.
2. Ön değerlendirme Türkiye'nin sorumluluğu altında yürütülür.

Madde 65

Sürekli Değerlendirme

1. Türkiye IPARD Programı için bir sürekli değerlendirme sistemi tesis eder. Bu sistem Yönetim Otoritesi'nin girişimi ve Komisyon ile işbirliği içinde çok yıllık bazda düzenlenir ve tüm programlama dönemini kapsar.
2. Programın Yönetim Otoritesi ve IPARD İzleme Komitesi, sürekli değerlendirmeyi aşağıdakileri yapmak için kullanır:
 - (a) IPARD Programı'nın hedefleriyle ilgili ilerleyişini sonuçlar vasıtasıyla ve gerektiğinde etki göstergeleri yoluyla incelemek;
 - (b) IPARD Programı'nın ve uygulamasının kalitesini geliştirmek;
 - (c) Programdaki önemli değişiklik tekliflerini incelemek;
 - (d) Ara ve uygulama sonrası değerlendirme için hazırlık.
3. Yönetim Otoritesi, her yıl sürekli değerlendirme faaliyetlerini, birer nüshası Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Denetim Otoritesi'ne gönderilmek kaydıyla, IPARD İzleme Komitesi'ne raporlar. Faaliyetlerin bir özeti, 68. maddede öngörülen yıllık rapora eklenir.

Ara Değerlendirme

1. Komisyon uygun bulursa, IPARD Programı yardımının yönetim yetkisinin verilmesine ilişkin ilk Kararın kabul edildiği yılı izleyen üçüncü yıl içinde sürekli değerlendirme, ayrı bir ara değerlendirme biçimini alır.
2. Ara değerlendirme IPARD Programı'nın ve uygulanmasının kalitesini geliştirmek için tedbirler önerir. Türkiye özellikle ara değerlendirmenin, IPARD Programı'nın ilk sonuçlarını, ön değerlendirme ile tutarlılıklarını, hedef ve amaçların uygunluğunu ve başarı düzeylerinin incelemesini sağlar. Türkiye ayrıca, Program izleme ve uygulamasının kalitesini ve IPARD Programı'nın uygulanması için bir sistem kurulurken kazanılan deneyimi değerlendirir.
3. Ara değerlendirme IPARD İzleme Komitesi'ne ve Komisyon'a bu maddenin 1. fıkrasında anılan yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla sunulur.
4. 63(8)'üncü maddede anılan değerlendirmeye ek olarak IPARD İzleme Komitesi, Yönetim Otoritesi ve Komisyon değerlendirmenin sonuçlarını IPARD Programı'nı inceleyen bir bakış ile değerlendirir.
5. Yönetim Otoritesi değerlendirme raporundaki önerilerin takip edilişi hakkında Komisyonu bilgilendirir.
6. Eğer Türkiye ara değerlendirme raporunu 3. fıkrada anılan tarih itibarıyla sunmazsa, 39(4). madde hükümleri uygulanır.

Madde 67

Uygulama Sonrası Değerlendirme

1. Türkiye ile yapılan en son Çok Yıllı Finansman Anlaşması'nda tesis edilen taahhüdün geçerlilik süresinin son yılında sürekli değerlendirme, ayrı bir uygulama sonrası değerlendirme biçimini alır. Bu değerlendirme söz konusu yılın sonundan geç olmamak kaydıyla tamamlanır ve Komisyon'a sunulur.
2. Uygulama sonrası değerlendirme; IPARD Programı ile ilgili değerlendirme sorularının yanı sıra hâlihazırda mevcut değerlendirme sonuçları bazında, kaynakların kullanımı ve IPARD Programı'nın etkililiğini ve etkinliğini, etkisini ve ön değerlendirme ile tutarlılığını kapsar. Uygulamanın başarı veya başarısızlığına neden olan etkenleri, sürdürülebilirlikleri dâhil olmak üzere IPARD Programı ve sonuçlarının ulaştıkları başarıları kapsar. IPARD Programı ve geliştirme süreci ile ilgili sonuçları ortaya koyar.
3. Eğer Türkiye uygulama sonrası değerlendirme raporunu 1. fıkrada anılan tarih itibarıyla sunmazsa, 39(4). madde hükümleri uygulanır.

1. Yönetim Otoritesi, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile istişarenin ardından, yıllık raporlar ve IPARD Programı'nın uygulanması hakkında nihai bir rapor düzenler.
2. IPARD Programı'nın uygulanması hakkındaki yıllık raporlar, takvim yılını kapsar ve IPARD Programı'nın bütün uygulama dönemi için kümülatif mali verileri ve izleme verilerini içerir. IPARD Programı'nın uygulanmasına ilişkin nihai raporlar, tüm uygulama dönemini kapsar ve yıllık son raporu içerebilir.
3. Bu maddenin 1. fıkrasında anılan raporlar, IPARD İzleme Komitesi tarafından yapılan inceleme ve onayın ardından, bir nüshası Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, Komisyon'a, Ulusal Katılım Öncesi Yardım Aracı Koordinatörü'ne ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'ne gönderilir.
4. Yıllık raporlar, IPARD Programı'nın uygulandığı her tam takvim yılının sonundan itibaren en geç altı ay içinde sunulur. Nihai rapor, IPARD Programı kapsamında harcamanın uygunluğunun son gününden itibaren en geç altı ay içinde sunulur.
5. Tüm yıllık ve nihai uygulama raporları aşağıdaki bilgileri içerir:
 - (a) IPARD Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel uygunluk koşullarında, özellikle temel sosyoekonomik eğilimlerde herhangi bir değişiklik, ulusal, bölgesel veya sektörel politikalarındaki değişiklikler ve gerektiğinde bunların sonuçlarının IPARD yardımı ile diğer Avrupa Birliği mali araçlarından gelen yardımlar arasında tutarlılık açısından sonuçları;
 - (b) IPARD Programı'nın amaçlarına erişilmesiyle ilgili öncelik ve tedbirlerin uygulanmasındaki ilerleme, bunların IPARD Programı içindeki özel hedefleri, sayısallaştırmanın mümkün olduğu zaman ve hallerde, sayısallaştırılmış fiziki göstergeler ve IPARD Programı'nda yer alan etki ve sonucuna ilişkin göstergeler;
 - (c) Yönetim Otoritesi, gerektiğinde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve IPARD İzleme Komitesi tarafından, uygulamanın kalitesini ve etkililiğini sağlamaya yardımcı olmak için başta aşağıdakiler olmak üzere atılan adımlar:
 - i. veri toplama düzenlemeleri de dâhil olmak üzere program izleme ve değerlendirme tedbirleri,
 - ii. IPARD Programı'nın uygulanmasında karşılaşılan tüm önemli sorunların bir özeti ve uygun olduğu hallerde 9. fıkra uyarınca yapılan ayarlamalara ilişkin öneriler üzerine alınanlar da dâhil olmak üzere alınan tüm tedbirler,
 - iii. her tedbir için yapılan kontrollerin sonuçlarının ve tespit edilen usulsüzlüklerin bir özeti,

- iv. teknik yardımdan sağlanan fayda,
- v. yerel birimlerin daha geniş katılımı için atılan adımlar,
- vi. IPARD Programı'nın tanıtımını sağlamak için atılan adımlar,
- vii. Avrupa Birliği fonlarının Türkiye'de mevcut finansmanı tamamladığını gösteren veriler.

- (d) 4. maddede anılan tüm katılım öncesi Avrupa Birliği yardımının eşgüdümünü sağlamak için atılan adımlar;
- (e) Tedbir bazında ve gerektiğinde alt-tedbir bazında Avrupa Birliği harcamalarını, ulusal harcamaları ve toplam harcamaları gösteren mali tablolar;
- (f) 65. madde uyarınca sürekli değerlendirme faaliyetlerinin bir özeti;
- (g) 70. maddede atıfta bulunulan iletişim planının uygulanması için yürütülen faaliyetlerin tarifi.

6. Komisyon, yıllık raporu aldığı anda, raporun eksiksiz olarak değerlendirilmesi halinde, bu durumu bir aylık süre içinde Türkiye'ye bildirir. Aksi halde, rapor tamamlanmış addedilir.
7. Yıllık rapor Yönetim Otoritesi tarafından gönderildikten sonra Komisyon, rapor hakkında yorum yapmak için üç aylık süreye sahiptir. IPARD Programı'nın son raporu için zaman sınırı beş aya yükseltilir. Komisyon, belirlenen zaman sınırı içinde cevap vermezse, rapor kabul edilmiş sayılır.
8. Komisyon, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Yönetim Otoritesi ve gerektiğinde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu her yıl, yıllık rapor sunulduğu ve kabul edildiğinde, önceki yılın temel çıktılarını inceler. Komisyon, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Yönetim Otoritesi ve gerektiğinde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile bu tür bir inceleme için tanımlanacak düzenlemeler konusunda istişarede bulunur.
9. Eğer bu incelemenin ardından Komisyon Türkiye'ye yorumlarda bulunursa Türkiye, Komisyonu bu yorumlar hakkında yapılan işlemler konusunda bilgilendirir. 53. ve 54. maddeler uyarınca alınan Kararlara hâlel getirmeksizin, Komisyon'un Türkiye'ye IPARD Programı'na yönelik Program izleme veya yönetimine yönelik düzenlemelerin etkililiğini geliştirmeyi amaçlayan ayarlamalar konusunda önerilerde bulunması durumunda, Türkiye bunun ardından Program izleme ve yönetimi düzenlemelerini geliştirmek için atılan adımları gösterir veya Komisyon yorumunun alınmasından itibaren üç ay içinde neden bu şekilde hareket edilmediğini açıklar. IPARD İzleme Komitesi'ne, bu faaliyetler hakkında bilgi verilir.

Madde 69

Bilgilendirme ve Tanıtım

1. Bu Anlaşma için gerekli değişikliklerle uygulanacak olan 15 Aralık 2006 tarih ve 1974/2006 (AT) sayılı ve Komisyon Tüzüğü'nün Ek VI'si uyarınca Türkiye, IPARD Programı ve Avrupa Birliği katkısı hakkında bilgilendirme ve tanıtım yapar. Bu bilginin hedefi toplumun genelidir. Bilgi, Avrupa Birliği'nin rolünü vurgular ve Avrupa Birliği yardımının şeffaflığını sağlar.
2. IPARD Programı Yönetim Otoritesi, Programın tanıtımından sorumlu olup:
 - (a) potansiyel yararlanıcıları, meslek örgütlerini, ekonomik ve sosyal ortakları, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında yer alanları ve çevre kuruluşları dâhil ilgili sivil toplum kuruluşlarını, IPARD Programı'nın sunduğu olanaklar ve IPARD Programı finansmanına erişime yönelik kurallar hakkında bilgilendirir;
 - (b) kamuoyunu Avrupa Birliği'nin IPARD Programı ve onun sonuçları içindeki rolü hakkında bilgilendirir.
3. Çerçeve Anlaşma'nın 24(2). maddesi ile belirlenen koşullar uyarınca Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, nihai yararlanıcılar listesinin yayımlanmasından sorumludur. Nihai yararlanıcıları Avrupa Birliği katkısı hakkında bilgilendirir.

Madde 70

Görünürlük

1. Çerçeve Anlaşma'nın 24(4). maddesinde belirtilen IPARD Programı kapsamındaki yardım hakkında bilginin Türkiye'deki hazırlık ve tanıtım faaliyetleri Yönetim Otoritesi ve Komisyon arasında kararlaştırılacak bir iletişim planı temelinde, 25. madde kapsamında atıfta bulunulan kararın Komisyon tarafından kabulünden önce gerçekleştirilir. Bu iletişim planı IPARD İzleme Komitesi tarafından değerlendirilir ve aşağıdakileri belirler:
 - (a) Amaçlar ve hedef gruplar;
 - (b) Alınacak tedbirleri ortaya koyan, iletişim ve bilgilendirme tedbirlerinin içeriği ve stratejisi;
 - (c) Endikatif bütçe;
 - (d) Uygulamadan sorumlu idari departmanlar veya birimler;
 - (e) Bilgilendirme ve tanıtım tedbirlerinin etkisini, şeffaflık, IPARD Programı'nın bilinirliği ve Avrupa Birliği'nin rolü açısından değerlendirmek için kullanılacak kriterler.

2. Bilgilendirme ve tanıtım için tahsis edilen miktar IPARD Programı'nın teknik yardım tedbirinin bir parçası olabilir.

3. IPARD İzleme Komitesi toplantılarında Başkan, bilgilendirme ve tanıtım tedbirleri uygulamalarındaki ilerleme hakkında rapor verir ve Komite üyelerine bu tedbirlerden örnekler sunar.

4. Bu maddenin uygulanması proje düzeyinde özel bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri gerektiriyorsa, bu faaliyetler nihai yararlanıcının sorumluluğunda olur ve ilgili projeye tahsis edilen miktardan finanse edilir.

KISIM V NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 71

Çerçeve Anlaşma'nın Nihai Hükümleri

1. Çerçeve Anlaşma'nın Bölüm VI'sı, gerekli değişikliklerle birlikte bu Anlaşmaya uygulanır.

2. Ancak Çerçeve Anlaşma 44(2). madde ile ilgili olarak, adresler aşağıdaki gibidir:

(a) bu fıkranın (b) bendinde atıfta bulunulanlar dışındaki tüm yazışmalarda:

Avrupa Birliği adına:

Avrupa Komisyonu
Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü
Katılım öncesi yardım birimi
Rue de la Loi 130
BE - 1049 Brussels
Telefon: + 32 2 296 73 37
Faks: + 32 2 295 17 46
E-posta: agri-ipard@ec.europa.eu

Türkiye Cumhuriyeti adına:

Başbakanlık
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
Mustafa Kemal Mahallesi, 6. Cadde, No. 4
TR - 06800 Bilkent, Ankara
Telefon: + 90 (312) 218 13 00
Faks: + 90 (312) 218 14 64

(b) Çerçeve Anlaşma'nın 28. maddesinde belirlenen bilgi ile ilgili yazışmalarda, adresler aşağıdaki gösterildiği gibidir:

Avrupa Birliği adına:

Avrupa Komisyonu
OLAF-Avrupa Sahtecilikle Mücadele Ofisi
Directorate C
30, Rue Joseph II
BE - 1049 Brussels

Türkiye Cumhuriyeti adına:

Hazine Müsteşarlığı
Ulusal Fon
Usulsüzlük Görevlisi
İnönü Bulvarı 36
TR - 06100 Emek, Ankara
Telefon + 90 (312) 204 64 42
Fax: + 90 (312) 212 85 50
E-mail: mehmet.ak@hazine.gov.tr

3. Ancak Çerçeve Anlaşma'nın 48. maddesi ile ilgili olarak Komisyon, bu Anlaşma'nın yükümlülüklerine uyulmadığını tespit ettiğinde:

- (a) Türkiye'ye niyetini, gerekçeleri ile birlikte bildirir, ve
- (b) IPARD Programı ile ilgili olarak, 53. ve 54. maddelerde atıfta bulunulan Kararlara hâlel getirmeksizin, aşağıdakileri yapma hakkına sahiptir:
 - i. Türkiye'ye yönelik için mali düzeltmeler yapmak,
 - ii. Türkiye'ye para transferini durdurmak,
 - iii. Avrupa Birliği açısından yeni herhangi bir mali yükümlülük altına girilmesinden kaçınmak, ve
 - iv. Gerekliğinde uyumsuzluğun ilk tespit edildiği zamandan geçerli olmak üzere bu Anlaşma'yı feshetmek.

Madde 72

Yürürlük

Bu Sektörel Anlaşma, Âkit Tarafların her bir tarafın mevcut ulusal mevzuatı ya da usulü uyarınca onaylandığını birbirlerine yazılı olarak Komisyon'a" bildirdikleri tarihte yürürlüğe girer.

Madde 73

İmza

Bu Anlaşma, Türkçe ve İngilizce dillerinde iki nüsha olarak hazırlanmıştır. İki nüsha arasında farklılık veya yorum farkı olması durumunda İngilizce nüshası esas alınacaktır.

Ankara'da ve Brüksel'de 07/05/2010 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına:

.....
Volkan BOZKIR
Büyükelçi
Genel Sekreter
Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü

Avrupa Komisyonu adına:

.....
Jean-Luc DEMARTY
Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürü
Yetkilendirme Görevlisi

EKLER

EK I

AKREDİTASYON KRİTERLERİ

1. İÇ KONTROL ORTAMI (TEŞKİLATIN OLUŞTURULMASI İLE TEŞKİLAT VE PERSONELİN YÖNETİMİ)

A. TEŞKİLAT YAPISI

Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddeleri arasında tanımlandığı şekilde yönetim ve kontrol sisteminin yapıları, yetkilileri ve birimleri; IPARD harcamaları ile ilgili olarak aşağıdaki temel görevleri yerine getirmelerine imkân tanıyan bir teşkilat yapısına sahiptir:

Görev ve sorumlulukların tahsisi için temel yaklaşım, aşağıdaki tablo uyarınca belirlenir:

Genel Görevler	Özel Görevler	Ulusal Yetkilendirme Görevlisi	Ulusal Fon	Program Otoritesi	
				Tarım ve Kırsal Kalkınma ve Destekleme Kurumu	Yönetim Otoritesi
Yönetim görevleri	Program izleme				*
	Değerlendirme				*
	Raporlama				*
	Eşgüdüm				*
Ödeme görevleri	Taahhütlere izin verilmesi ve kontrolü			*	
	Ödemelere izin verilmesi ve kontrolü		(*)	*	
	Ödemelerin yapılması			*	
	Taahhüt ve ödemelerin muhasebesi		*	*	
	Hazine			*	
Uygulama görevleri	Seçim			*	
	Tanıtm			*	*
	Güvence	*			

İsteğe bağlı (*) olarak gösterildiğinde görev; büyüklüğüne sorumluluklara ve yönetim ve kontrol sistemlerinin diğer spesifik özelliklerine bağlı olarak dağıtılabilir.

Komisyon tarafından özellikle ve açıkça aksi belirtilmedikçe, görev ve sorumlulukların tahsisatı bu Ek'de gösterilen temel yaklaşımla çalışmamalıdır.

A.1. Yönetim görevleri

- (a) *Program izleme:* Bu görevin amacı IPARD Programı'nın uygulanmasının etkililiğini ve kalitesini izlemektir. İzleme; ilgili fiziki, çevresel ve mali göstergelere ilişkin olarak yürütülür. Ayrıca finanse edilmek üzere seçilen faaliyetlerin, program için geçerli kriterler ve mekanizma uyarınca seçilmesini ve ilgili Topluluk kurallarına ve ulusal kurallara uygun olmasını sağlar.
- (b) *Değerlendirme:* Bu görevin amacı Topluluk fonlarından yapılan yardımın kalitesini, etkililiğini ve tutarlılığını ve IPARD Programı'nın stratejisini ve uygulanmasını iyileştirmektir. Değerlendirmeler kaynakların ne derecede kullanıldığını, programlamanın etkililiği ve verimini ve tanımlanan öncelikler üzerindeki sosyoekonomik etkisini inceler ve genel bir kural olarak, bunlarla birlikte başarı kriterleri ve göstergeleri de bulunur.
- (c) *Raporlama:* Bu görevin amacı, Programın uygulanmasının ve projelerin ve tedbirlerin her birinin ilerleyişinin, uygun bilgi ve iletişim sistemleri kullanılarak, tedbirin etkili ve verimli biçimde uygulanmasını sağlamaya yardım edecek şekilde raporlanmasını sağlamaktır.
- (d) *Eşgüdüm:* Bu görevin amacı, Çerçeve Anlaşma 36(2). maddede tanımlandığı şekilde, özellikle Programların uygulanma kalitesini izlemek için gereken belgeleri sağlayarak, IPARD İzleme Komitesi'nin çalışmasını yönlendirmek ve izlemektir.

A.2. Ödeme görevleri

- (a) *Taahhüt ve ödemelerin izin ve kontrolü:* Bu görevin amacı; projelerin onayı için yapılan başvuruların ve sonrasında talep sahiplerine veya onların vekil(ler)ine ödenecek miktarın Anlaşmalara ve talep edilen Topluluk yardımını almaya uygun olmasını tesis etmek olup, diğerlerinin yanı sıra harcamaların usulüne ve hukuka uygunluğuna ilişkin yapılanlar başta olmak üzere aşağıdaki idari ve yerinde kontrolleri, içerir:
- Onay başvurularının ve ödeme taleplerinin uygunluğunun kontrol edilmesi,
 - Proje onayları ile ilgili olarak üstlenilen taahhütlere uyulduğunun kontrol edilmesi ve,
 - Gerekli hallerde, ihale ve sözleşme usullerinin kontrol edilmesi ve yapılan işin veya sunulan hizmetlerin doğrulanması.

Kontroller, hem proje onayı öncesi hem de sonrasında yapılır ve proje öncesi seçim kontrolleri, yeniden ölçme, sağlanan mal veya hizmetlerin miktar ve kaliteleri konusunda yapılan kontroller, bir analiz veya bir örnek kontrolü, ödeme öncesi kontrolleri, uygulama sonrası ödeme kontrolleri ve harcamaların usulüne ve mevzuata uygunluğu konusunda Anlaşmaların uygulanması için tüm özel hükümleri içerebilir. Usulüne ve mevzuata uygunluğun tesis edilmesi için, gerekli hallerde kontroller, ekonomik mali değerlendirmeleri ve özel bir tarımsal, teknik veya bilimsel yapıdaki kontrolleri kapsayabilen teknik yapıdaki incelemeleri içerir.

- (b) *Ödemelerin yapılması:* Bu görevin amacı; Program Otoritesi bankacılarının veya uygun hallerde bir hükümet ödeme bürosunun, izin verilmiş miktarı talep sahiplerine (veya onların vekillerine) ödemesi için bir talimatın verilmesidir.
- (c) *Taahhüt edilen miktarların ve ödemelerin muhasebesi:* Bu görevin amacı; tüm taahhüt edilen miktar ve ödemelerin IPARD harcamaları hesaplarının, normalde bir elektronik veri işleme sistemi şeklinde olan ayrı hesap defterlerine kaydedilmesi ve Avrupa Komisyonu'na, yapılan harcama bildirimlerini de içeren periyodik harcama özetlerinin hazırlanmasıdır. Hesap defterlerinde, başta ibra edilmemiş borçlular olmak üzere, Fonlar tarafından finanse edilmiş varlıklar da kaydedilir.
- (d) *Hazine:* Bu görevin amacı; banka hesaplarının düzenlenmesi, Komisyon'dan fon talep edilmesi, ortak finansman bileşenlerinin mevcut ve tam olduğunun doğrulanması, Komisyon'dan alınan fonların Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu veya nihai yararlanıcılara aktarılmasına izin verilmesi ve Komisyon'a üç aylık ve yıllık beyanları içeren mali bildirimini düzenlemektir.

A.3. Uygulama görevleri

Seçim: Bu görevin amacı

- (a) *Seçim:* Bu görevin amaçları, IPARD Programı için geçerli kriterler, mekanizmalar ve kurallar ile uyumlu operasyonları seçmektir.
- (b) *Tanıtım:* Bu görevin amaçları:
- sözleşme yükümlülükleri ve bu yükümlülüklere uyulmaması halinde olası yaptırımlar ile başvuru çağrılarının yayınlanması hakkındaki bilgileri içeren uygunluk hüküm ve koşullarının tanıtımını yapmak ve gerektiğinde iş başlatma onayını vermek,
 - Avrupa Birliği'nin rolünü vurgulamak ve Avrupa Birliği yardımının şeffaflığını sağlamaktır.
- (c) *Güvence:* Bu görevin amacı, Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Komisyon'a IPARD harcamasının mevzuata ve usule uygunluğu ve bu harcama ile ilgili herhangi bir usulsüzlüğün tam teşhisi ve derhal bildirilmesi konusunda güvence vermek ve IPA Uygulama Tüzüğü'nün 50. maddesi uyarınca tespit edilen usulsüzlükler ile bağlantılı olarak gerekli mali ayarlamaları yapmaktır.

Kurumsal yapı, yetki ve sorumluluğun tüm uygulama düzeylerinde açıkça tahsisi ve 2. fıkarda atıfta bulunulan, sorumluluklarının bir organizasyon şemasında tanımlanması gereken ilk üç ödeme görevinin birbirinden ayrılmasını sağlar. Kurumsal yapı, 4. bentte atıfta bulunulan teknik hizmetleri ve iç denetim hizmetini içerir.

B. İNSAN KAYNAĞI STANDARDI

Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddelerinde tanımlandığı üzere yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, aşağıdakileri sağlar:

- (a) Üst yönetim tarafından şart koşulan etik ve dürüstlük politikalarının tüm organizasyon genelinde anlaşılmasını.
- (b) Operasyonları gerçekleştirmek üzere uygun insan kaynaklarının (sorumluluk gerektiren ve hassas mevkiler¹⁶ dahil) tahsisini ve farklı işlem düzeylerinde gereken teknik vasıfların mevcut olmasını. İnsan kaynakları, uygun teknik vasıflara ve deneyime, dil becerisine sahip olmalı ve Avrupa Birliği Programlarının uygulanması konusunda uygun eğitim almış olmalıdır.
- (c) Görevlerini yerine getirmeleri için birim ve bireylere tam yasal yetkinin verilmesini.
- (d) Yöneticilerin yetkisindeki mali sınırların belirlenmesi dâhil, teşkilat genelinde tüm görev ve mevkiler için hesap verilebilirliğin, sorumluluğun devri ve gerekli olan ilgili yetkilerin resmi (yazılı) olarak tesis edilmesini. Taahhütler veya üçüncü taraflara yapılan ödemeler için, işlemlerin tüm veçhelerinden tek bir yönetici sorumlu olur. Görev bildirimleri, iş tanımları ve benzerleri her zaman bilinir ve günceldir.
- (e) Görev dağılımının, herhangi bir bireyin, IPARD'a yüklenen ödemelerin tahakkuku, ödemenin yapılması ve muhasebesi görevlerinden ancak bir tanesinden sorumlu olmasını; herhangi bir bireyin, yaptığı işin ikinci bir bireyin söz konusu işi yeniden yapması yoluyla gözetim altında tutulmasını ve bu görev dağılımının Mali Tüzükte ve onun Uygulama Kurallarında belirtilen ilkelere uygun olmasını. Bu görevlerin her biri, sorumlulukları bir organizasyon şemasında tanımlanacak olan ayrı bir idari alt birimin sorumluluğudur.
- (f) Personel planlama, işe alım, eğitim ve değerlendirmenin tüm operasyon düzeylerinde uygun olmasını ve hassas mevkilerdeki personelin rotasyonu için veya alternatif olarak bunların artan biçimde gözetimi için bir politikanın bulunmasını.
- (g) Aşağıdakiler için uygun tedbirlerin alınmasını:
- taahhütlerin ve ödemelerin doğrulanması, ödeme izninin verilmesi, tahakkuku ve muhasebesi ile ilgili olarak sorumluluk gerektiren veya hassas bir mevkide bulunan kişilerin ayrıca kurum dışında başka görevleri de yerine getirmesi halinde ortaya çıkabilecek herhangi bir çıkar çatışmasının belirlenmesi ve bunun önlenmesi ve uygun kontrollerin yapılmasının sağlanması. Çıkar çatışmalarının önlenmesi için tüm personel bir gizlilik ve tarafsızlık beyanında bulunur ve bunu imzalar,
 - Organizasyonun imajını zedeleyen olası usulsüzlüklerin, bunları bildiren memurların korunması da dâhil olmak üzere, düzgün bir biçimde rapor edilmesinin ve izlenmesinin sağlanması.

¹⁶ Personelin, üçüncü kişilerle olan ilişkilerinin veya sahip oldukları bilginin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmakla karşı karşıya kaldığı durumlar.

Değerlendirme, raporlama, onaylama ve kontrol görevlerinin¹⁷ bir kısmı veya tamamı aşağıdaki koşulların sağlanması şartıyla başka birimlere verilebilir:

(a) Bu birim ile yönetim ve kontrol sistemlerine ait ilgili yapı, yetkililer ve birimler arasında sunulacak bilginin ve destekleyici belgelerin yapısını ve bu bilgilerin sunulmalarına yönelik bir zaman sınırı belirleyen yazılı bir anlaşma yapılmalıdır. Anlaşma yönetim ve kontrol sistemlerinin akreditasyon kriterlerine uymasına imkân tanınmalıdır. Yeterli bir denetim izi muhafaza edilir.

Başka birimler tarafından yerine getirilen görevleri de içeren bütün sistem bir teşkilat şemasında düzenlenir.

Anlaşma, Türkiye veya Avrupa Birliği'nin usulünce yetkilendirilmiş birim veya temsilcilerinin, bu yetki verilmiş birimler tarafından tutulan bilgilere erişimini ve bu görevlilerin projeler ve yardım alanlar hakkındaki kontrollerin yürütülmesi de dâhil başvuruların soruşturulması ve görevlerini yerine getirmek için gereksinim duydukları tüm diğer bilgileri sağlar.

(b) İlgili yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, her durumda Fon'un etkin yönetiminden sorumlu olmaya devam eder.

(c) Diğer birimin özellikle Anlaşmalara uygunluğun kontrolü ve doğrulanmasına ilişkin sorumluluk ve yükümlülükleri açıkça tanımlanır.

(d) İlgili yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, yetki verilen birimin sorumluluklarını başarılı bir şekilde yerine getirmesini sağlamak için etkili bir sistem kurmasını sağlar.

(e) Yetki verilen birim, ilgili yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimlerine, sorumluluklarını gerçekten yerine getirdiğini açıkça teyit eder ve kullanılan vasıtaları açıklar.

(f) Yönetim ve kontrol sistemlerinin ilgili yapıları, yetkilileri ve birimleri, yapılan işin tatmin edici standartta ve Anlaşmalarla uyumlu olduğunu teyit etmek üzere kontrollerin tekrar yapıldığı numuneler dâhil verilen görevleri düzenli olarak gözden geçirir.

(g) Yönetim ve kontrol sistemlerinin ilgili yapıları, yetkilileri ve birimleri, uygulanan kontrollerin sonuçları hakkında düzenli olarak ve zamanında bilgilendirilir; böylece bir talep onaylanmadan veya sonuçlandırılmadan, ya da bir fatura ödenmeden önce kontrollerin yeterliliği her zaman için dikkate alınır. Yapılan iş, her başvuru ve talep, başvuru ve talep kümesi ile birlikte verilen bir raporda veya gerekli hallerde bir yılı kapsayan bir raporda ayrıntılı şekilde tarif edilir. Raporla birlikte onaylanan başvuru ve taleplerin uygunluğu ile yapılan işin yapısı, kapsamı ve sınırlarını tasdik eden bir belge verilir. Rapor, gerçekleştirilen fiziki ve idari kontrolleri, tarif edilen yöntemi, tüm teftişlerin sonuçlarını ve rapor edilen herhangi bir uyuşmazlık ve usulsüzlükle ilgili olarak yapılan işlemleri belirtir. Yönetim ve kontrol sistemine ait ilgili yapılar, yetkililer ve birimlere sunulan destekleyici belgeler, ödeme izni verilen talep ve faturaların uygunluğu

¹⁷ Ödeme görevleri ve taahhüt ve ödeme muhasebesi görevleri hiçbir durumda devredilemez.

üzerine gerekli tüm kontrollerin yapıldığı güvencesinin verilmesi açısından yeterli nitelikte olur.

- (h) *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu* proje onaylanmadan önce ve yardım verilmeden önce, diğer birimlerin bu Ekte şart koşulan kriterlere uygun usulleri izlediklerinden emin olmalıdır.
- (i) Onaylanmış talepler, yapılan harcamalar ve gerçekleştirilen kontroller ile ilgili belgeler ve hatta seçilmeyen projelerle ilgili belgelerin diğer birimlerde tutulması durumunda, hem bu birimler hem de *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu*; *Ulusal Fon* veya *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu* tarafından yapılan özel ödemelere ilişkin bu tür tüm belgelerin bulunduğu yerin kaydedilmesini sağlamaya yönelik usulleri belirler ve bu belgeleri bürolarında, aşağıda sıralanan ve bu tür belgeleri normal olarak teftiş etme hakkına sahip kişi ve birimlerin talebi üzerine teftiş hazır bulundurur:
- i. Taleple ilgilenen *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu* personeli,
 - ii. *Ulusal Fon* veya *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu* iç denetim hizmetleri,
 - iii. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin yıllık beyanını onaylayan *Denetim Otoritesi*,
 - iv. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Yetkili Akreditasyon Görevlisi'nin usulünce yetkilendirilmiş görevli veya temsilcileri,
 - v. Avrupa Birliği'nin usulünce yetkilendirilmiş birim veya temsilcileri.
- (j) *Denetim Otoritesi*, verilen görevler hakkında, bunlar kendisi tarafından yönetiliyorlarmış gibi rapor verir.

2. PLANLAMA/RISK YÖNETİMİ

Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddelerinde tanımlandığı şekilde yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, aşağıdakileri sağlar:

- (a) Risk tanımlama, değerlendirme ve yönetimi
- başta yeterli kontrol kaynaklarının tüm alanlarda uygulanması olmak üzere, risklerin önemiyle bağlantılı olarak risklerin tanımlanması ve yönetimi.
- (b) Amaç belirleme ve kaynakların amaçlara tahsisi
- çıktı ve etki seviyesinde uygun (ve ölçülebilir) amaçların tüm seviyelerde oluşturulması ve organizasyon genelinde anlaşılması,
 - şeffaf, iyi mali yönetim ilkelerine riayet ederek, söz konusu amaçlara yönelik olarak kaynakların yeterli biçimde tahsis edilmesi,
 - bu amaçlara dair sorumluluğun net olması.

(c) Uygulama sürecinin planlanması

Amaçlara ulaşmak için gereken adımların net bir biçimde planlanması - her adım için zamanlama ve sorumluluk ile gerekli hallerde kritik yol analizlerinin kabul edilmesi.

3. KONTROL FAALİYETLERİ

İyi iç denetim, aşağıdaki usulleri veya eşdeğer garanti sağlayan usulleri gerekli kılar:

A. ORTAK YAZILI USULLER

Genel olarak, aşağıdakileri sağlamak için uygun usuller benimsenir:

- (a) Bir işlemdeki tüm adımların çifte kontrolü (ön ve uygulama sonrası) ve aynı işleme ilişkin süreçte farklı görevlerin farklı personele verilmesi durumunda, bazı otomatik çapraz kontrollerin yapılması;
- (b) Sadece pasif veya teorik bir kavram olarak değerlendirilmeyen sorumluluk; yardımcılara verilen görevlerin (yardımcı aktörlerden gelen yıllık güvence beyanları da dâhil) hesap verilebilir biçimde yönetimi yoluyla etkin gözetim ile desteklenmesi;
- (c) İstisnaların (diğerlerinin yanı sıra ilgili seviyede onaylanan normal işlemlere getirilen istisnaların, onaylanmamış istisnaların ve tespit edildiğinde kontrol hatalarının) her zaman kaydedilmesi, yazılması, uygun seviyelerde incelenmesi ve rapor edilmesi;
- (d) Herhangi bir kaynaktan tespit edilen bir iç kontrol zaafı ve yönetimin müdahalelerinin kaydedilmesi ve izlenmesi;
- (e) Devamlılığa yönelik önemli riskler (örneğin veri kaybı, kişilerin olmayışı vb. ile ilgili) tespit edilmesi ve mümkün olduğunda acil durum planlarının devreye sokulması;
- (f) Usuller ve programlardaki her değişikliğin ve özellikle mali hükümlerle ilgili olanların kaydedilmesi ve el kitapları, talimatlar, veritabanları, kontrol listelerinin zamanında güncellenmesi.

B. BAŞVURU VE TALEPLERİN ONAYLANMASI USULLERİ

Gerekli hallerde, Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddelerinde tanımlanan yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, aşağıdaki usulleri veya eşdeğer güvence sunan usulleri kabul eder:

- (a) Bunlar; proje onayı, talep, fatura ve destek belgeler ve kontrol raporları için başvuruların alınması, kaydedilmesi ve işlemden geçirilmesi için, kullanılacak tüm belgelerin bir listesini de içeren ayrıntılı yazılı usulleri belirler. Bu usuller, sadece ödeme taleplerinin veya proje seçim kriterlerine uygun olarak seçilen projelerin işlemden geçirilmesini ve projenin denetlenmesi için tüm ilgili belgelerin bulunduğu bir proje dosyasının tutulmasını sağlar.

(b) Onaydan sorumlu her bireyin efinde, yapması gereken teyitlerin ayrıntılı bir kontrol listesi bulunur ve talebi destekleyen belgeler, söz konusu bireyin bu kontrollerin yapıldığına dair tasdik belgesini içerir. Bu tasdik, - 5. Benette atıfta bulunulan kontrol şartlarına tabi elektronik araçlarla yapılabilir. Daha kıdemli bir personelin işi gözden geçirdiğine dair kanıt bulunur. Projelerin analiz, değerlendirme ve onayları yazılı olarak kaydedilir. Proje analizi iyi mali yönetim ilkeleri ile yönlendirilir.

(c) Bir başvuru veya talebe ilişkin ödeme izni, ancak başvuru veya talebin Anlaşmalara uygun olduğunun doğrulanmasına yönelik yeterli kontroller yapıldıktan sonra verilir. Bu kontroller; kapsamında yardım talep edilen özel tedbiri düzenleyen tüzük tarafından şart koşulanları ve girilen risklere özel ilgi gösterilerek sahtecilik ve usulsüzlüğü önlemek ve teşhis etmek için Çerçeve Anlaşma'nın 28'inci maddesi uyarınca gerekenleri içerir.

Ödeme izni görevinin bir parçası olarak başvurular; hüküm ve koşullara uyulması, uygunluk, belgelerin tamlığı, destek belgelerin doğruluğu, alınma tarihinin tespitini içeren kontrollere tabi tutulur. Gerçekleştirilecek tüm kontroller bir kontrol listesinde belirtilir ve her başvuru ve talep veya her başvuru ve talep kümesi için bunların yapıldığı kanıtlanır.

Verilen hizmetler veya mallarla ilgili kontrol aşağıdakilerden oluşur:

- i. Belgeye dayalı kontrol: fatura üzerindeki mal veya hizmetin miktarı, kalitesi ve fiyatı hakkındaki verilerin sipariş edilenlerle aynı olduğundan emin olmak için,
- ii. Fiziki kontrol: mal veya hizmet miktar ve kalitesinin, fatura veya talep formunda belirtilenlere denk olduğundan emin olmak için.

Bu hizmet ve mal kontrolü ayrıca teslimat sırasında sürekli olarak, diğer bir ifade ile ilk veya ara ödemeler yapıldığında da yapılabilir.

(d) Her zaman bir talep sonuçlandırılmadan önce kontrollerin yeterliliğinin dikkate alınmasını teminen, yönetim, uygulanan kontrollerin sonuçları hakkında düzenli olarak ve zamanında, uygun bir seviyede bilgilendirilir.

(e) Yapılan iş, her talep, talep kümesine eşlik eden bir raporda veya gerekli hallerde bir mali yılı kapsayan bir raporda ayrıntılı şekilde tarif edilir. Raporla birlikte onaylanan taleplerin uygunluğu ve yapılan işin yapısı, kapsamı ve sınırlarının yeterliliğe dair bir beyan verilir. Buna ek olarak yardımın verilmesi için gereken kriterlere uyulduğuna ve kamu alımı ve çevre kurallarına riayet başta olmak üzere Anlaşmaların tüm geçerli kurallarına uyulduğuna dair bir güvence bulunmalıdır. Eğer fiziki veya idari kontrollerden herhangi biri ayrıntılı değil, ancak taleplerin bir numunesi üzerinde gerçekleştirildiyse, seçilen talepler belirlenir, örnekleme yöntemi tarif edilir, tüm denetimlerin sonuçları ve rapor edilen uyumsuzluklar ve usulsüzlüklerle ilgili olarak alınan tedbirler raporlanır. Destek belgeler, onaylanan taleplerin uygunluğu üzerine gerekli tüm kontrollerin gerçekleştirildiğine dair güvencenin verilmesi açısından yeterli olur.

(f) Talep sahiplerinden gelen başvurular zamanında işleminden geçirilir.

(g) Onaylanan talepler ve uygulanan kontroller ile ilgili (kağıt veya elektronik) belgelerin başka birimlerde tutulduğu durumlarda, hem söz konusu birimler hem

de yönetim ve kontrol sistemlerine ait ilgili yapılar, yetkililer ve birimler Kurum tarafından yapılan özel ödemelere ilişkin bu tür tüm belgelerin bulunduğu yerin kaydedilmesini sağlamak için usulleri belirler.

- (h) 61(7). maddenin hükümleri saklı kalmak koşuluyla, başvuruların değerlendirilme kriterleri ve bunların öncelik sıraları açıkça tanımlanır ve belgelenir.

C. BÜTÇE VE ÖDEME USULLERİ

- (a) Gerekli durumlarda, Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddelerinde tanımlandığı şekilde yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, Ulusal Otorite'nin sözleşmeden kaynaklanan taahhütlerini, Komisyon finansmanında gecikme veya kesinti olmaksızın yerine getirebilmesini sağlamak için gereken usulleri benimser.
- (b) Usul, ödemelerin sadece nihai yararlanıcılara, onların banka hesaplarına veya vekillerine yapılmasını sağlar.
- (c) Ödeme, *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun* banka yetkilisi veya uygun hallerde bir hükümet ödeme ofisi tarafından veya posta çeki ile, genel bir kural olarak IPARD avro hesabına borç olarak kaydedildiği tarihten itibaren üç iş günü içinde yapılır. Nakit ödeme yapılmaz.
- (d) Transferleri yapılmayan tüm ödemeler, yapılmadıklarının bildirilmesinden itibaren üç iş günü içinde IPARD avro hesabına geri yatırılır. Geçerlilik süreleri dâhilinde nakde çevrilmeyen çeklerden kaynaklanan miktarlar, uygulanmadıklarının bildirilmesinden itibaren üç iş günü içinde IPARD avro hesabına yatırılır.
- (e) Onaylayan bireyin ve/veya amirinin onayı, üzerlerinde uygun bir güvenlik seviyesi sağlanması ve imzalayanın kimliğinin elektronik kayıtlara girmesi kaydıyla, elektronik araçlarla yapılabilir.
- (f) Usuller ulusal ortak finansman unsurunun varlığının ve doğruluğunun teyit edilmesini sağlar.

D. MUHASEBE USULLERİ

- (a) Yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri; uluslar arası kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve Komisyon tarafından bu standartların uygulanmasına yönelik olarak oluşturulan rehberleri takip eden, eksiksiz ve şeffaf muhasebe usullerini kabul eder.
- (b) Üç aylık ve yıllık bildirimlerin eksiksiz, doğru ve zamanında yapılmalarını ve herhangi bir hata veya ihmalin özellikle üç ayı geçmeyen aralıklarla yapılan kontroller ve uzlaşmalarla (mümkün olduğunda 3. taraf bilgisine yönelik) tespiti ve düzeltilmesini sağlamak için ayrıntılı usulleri belirler. Hesaplara giren her kalem için eksiksiz bir denetim izi sağlar.
- (c) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na ait muhasebe usulleri, muhasebe sisteminin avro ve ulusal para birimi cinsinden her il ofisi ve her bir proje, sözleşme veya tedbir ve alt-tedbir için, toplam maliyeti, taahhüt edilen

harcama, kısım ödemeleri ve bakiye ödemelerinin hesabının çıkarılmasını temin eder. İşin mutabık kalınan zaman çizelgesinde tamamlanmadığı durumlarda, taahhütlerin iptali için süreler belirlenir. Bu tür iptaller muhasebe sistemi içinde uygun şekilde kaydedilir.

E. BORÇ USULLERİ

A) ila D) başlıklarında belirtilen tüm kriterler, değişikliklerle birlikte, kurumun IPARD Programı adına toplaması gereken resim, ceza teminatları, geri ödemelere vb. uygulanır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tüm alacakların tespiti ve usulsüzlükler dâhil olmak üzere, bu tür borçların tahsilinden önce borçlunun defter-i kebirine kaydedilmesini sağlayan bir sistem kurar. Borçlunun defter-i kebir, düzenli aralıklarda incelenir ve vadesi geçmiş borçlar, özellikle de ceza teminatları ve geri ödemeler için gerekli işlemler yapılır. 44(9). madde veya alacakların tahsiliyle ilgili herhangi bir ulusal hükme hâle getirmeksizin, usulsüzlükleri de içeren bu toplamlar itibariyle Avrupa Birliği'ne yüklenen mali katkı bunun borçlunun defter-i kebirine işlenmesinden itibaren ikinci yılın sonunda silinir ve 55. maddeye göre Avrupa Birliği bütçesine geri ödenir.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, 1.C) başlığı altında belirtilen ve uygun biçimde uyarlanan koşullar ile muhasebeleştirilen gelirler ve alınan paraların bir aydan az olmayacak şekilde düzenli zaman aralıklarında kendisine rapor edilmesi koşuluna tabi olarak, belirli tahsilat kategorilerinin toplanması görevini diğer birimlere verebilir.

F. DENETİM İZİ

Taleplerin onaylanması, muhasebesinin tutulması ve ödemenin yapılması ile borçların idaresine ilişkin belgeye dayalı kanıt hakkındaki bilgi; her zaman yeterince ayrıntılandırılmış bir denetim izi sağlanabilmesine olanak sağlayacak şekilde bulundurulur.

Bir talep sonuçlandırılmadan önce kontrollerin yeterliliğinin dikkate alınmasını teminen, yönetim, uygulanan kontrollerin sonuçları hakkında, düzenli olarak ve zamanında, uygun bir seviyede bilgilendirilir.

Bu amaçlarla, 9. maddede tanımlanan yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, yeterli bir denetim izi sağlamak için gerekli olan tüm belgelerin muhafazasını sağlamak üzere gerekli usulleri oluşturur.

4. İZLEME FAALİYETLERİ

A. İÇ KONTROL FAALİYETLERİ VASITASIYLA SÜREKLİ İZLEME

İç kontrol faaliyetleri, en azından aşağıdaki alanları kapsar:

- Tüzükler, rehberler ve usullerin doğru şekilde uygulanmasını sağlamak için yapılan kontroller ve diğer işlevlerin yerine getirilmesinden sorumlu teknik servislerin ve yetki verilmiş birimlerin izlenmesi.
- Kontrol sistemlerini genel anlamda iyileştirmek için sistem değişikliklerinin başlatılması.

- (c) Çerçeve Anlaşma'nın 9 ve 10. maddelerinde tanımlandığı gibi idare ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimlerine sunulan taleplerin ve isteklerin yanı sıra usulsüzlük şüphesine dair diğer bilgilerin incelenmesi.

Sürekli izleme; normal, yinelenen faaliyetler dâhilinde oluşturulur. Tüm seviyelerde günlük operasyonlar ve kontrol faaliyetleri, yeterince ayrıntılı bir denetim izinin temini açısından sürekli bir temelde izlenir.

B. BİR İÇ DENETİM BİRİMİ ARACILIĞIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN AYRI DEĞERLENDİRMELER

Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddelerinde tanımlandığı şekilde yönetim ve kontrol sistemini oluşturan her bir farklı birim, yapı ve yetkili bu bağlamda, aşağıda belirtilen usulleri benimser:

- (a) İç denetim birimi diğer birimlerden bağımsızdır ve doğrudan üst yönetime rapor verir.
- (b) İç denetim birimi; yönetim ve kontrol sistemlerinin ilgili yapıları, yetkilileri ve birimleri tarafından benimsenen usuller ile bunlarda yapılan değişikliklerin, Anlaşmalara uyumun temini açısından yeterli olduğunu, bunların alt-düzeylerindeki sistemlerinin etkili işlediğini ve hesapların doğru, tam ve zamanında olduğunu doğrular. Denetim planının, 5 yılı aşmayan bir dönem süresince, onaylamadan sorumlu birim ve şubeler ve görev verilen bütün birim ve şubeler de dâhil olmak üzere, tüm önemli alanları kapsamı koşuluyla doğrulamalar; seçilmiş tedbirler, alt tedbirler-ve işlemlerin numuneleri ile sınırlandırılabilir. Doğrulama, uygulama sonrası işlem kontrolünü içerebilir ancak daha çok sistemin ve organizasyonun tasarımının etkililiği ve verimliliği üzerinde durmalıdır.
- (c) İç denetim biriminin çalışması uluslararası kabul görmüş denetleme ilkelerine uygun şekilde ifa edilir, çalışma belgelerine kaydedilir ve en üst yönetimi muhatap alan raporlar ve tavsiyelerle sonuçlanır.
- (d) Denetim planları ve raporları Denetim Otoritesi'nin, Yetkili Akreditasyon Görevlisi ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin usulünce yetkilendirilmiş görevli veya temsilcileri ile mali denetimi yürüten ve iç denetim görevinin etkililiğini değerlendirilen Avrupa Birliği'nin usulünce yetkilendirilmiş birim veya temsilcilerinin kullanımına sunulur.

5. BİLGİ VE İLETİŞİM

A. İLETİŞİM VE TANITIM

- (a) Çerçeve Anlaşma'nın 6 ila 8. maddelerinde tanımlanan yönetim ve kontrol sistemlerinin yapıları, yetkilileri ve birimleri, başta yardım oranları ve yardımın verilmesine ilişkin hüküm ve koşullardaki değişiklikler olmak üzere, Avrupa Birliği tüzüklerindeki her değişikliğin kaydedilmesini ve talimatlar, veri tabanları ve kontrol listelerinin zamanında güncellenmesini sağlamak için gerekli usulleri kabul eder.

- (b) Akreditasyon ve yönetim yetkisinin verilmesi sonrasında, yönetim kontrol sisteminin ödeme ve uygulama düzenlemelerine ilişkin bütün değişiklik önerileri uygulanmadan önce, incelenmesi ve onaylanması için bir nüshası da Denetim Otoritesi'ne olmak üzere, Komisyon'a ve yetkili ulusal otoriteye(lere), sunulur.
- (c) Yönetim Otoritesi tanıtımla ilgili yükümlülöklere uyumu bu bakımdan izleyip garanti ederken, IPARD Kurumu da, destek için yeterli tanıtım yapılmasını sağlar. Bu tanıtım Avrupa Birliği'nin ortak finansmanına atıfta bulunur ve olabildiğince geniş çapta olası proje yöneticisi ve yürütücülerinin seçimini sağlayabilmek için tüm olası proje yöneticisi ve yürütücülerine yönelik yapılır. Doldurulması için açık rehberler ile uygunluk koşullarını içeren standart başvuru formları, planın başlamasından çok önce düzenlenir. IPARD Programı ile ilgili olarak, başvuru formlarını da içeren bilgi için nihai yararlanıcılardan veya olası nihai yararlanıcılardan hiçbir ücret alınmaz. Bu hüküm, ekonominin geri kalanına genel olarak getirilen ücretlerin uygulanmasına hanel getirmez.

B. BİLGİ SİSTEMLERİNİN GÜVENLİĞİ

Tüm verilerin gizliliği, bütünlüğü ve bulunabilirliğini temin eden bilgi ve iletişim teknolojisi konusunda onaylanmış bir strateji temelinde, kapsamlı bilgi teknolojisi güvenliği politikası geliştirilir:

- (a) Bilgi sistemleri güvenliği, 17799 sayılı Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO)/7799 sayılı İngiliz Standardı'nın (BS) söz konusu yılda uygulanan sürümünde ortaya konulan kriterleri esas alır. Bilgi Güvenliği Yönetimi için uygulama kodu (BS ISO/IEC 17799) ve bu standartların uygulanması hakkında Komisyon tarafından oluşturulan herhangi bir rehber.
- (b) Güvenlik önlemleri, yönetim ve kontrol sistemlerinin her bir yapısına, yetkilisine veya biriminin idari yapısına, personeline ve teknolojik yapısına uyarlanır. Finansal ve teknolojik çaba maruz kalınan riskler ile orantılı olur.

C. RAPORLAMA

- (a) IPARD Program uygulaması hakkındaki uygun veri ve raporların hızlı bir şekilde hazırlanması için, uygun bir yönetim bilgi sistemi kurulur.
- (b) Her düzeydeki personelin hesap verebilirliğini yerine getirmesi için yeterli düzenli bilgiyi almasını sağlayan, iç kontrolün etkinliği ve etkililiği hakkında uygun düzeyde düzenli rapor hazırlama prosedürü.

Uygun veri ve raporların değişimiyle ilgili düzenlemeler, Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesinde tanımlanan ilgili yapı, yetkili ve birimlerin belirlenmesinden daha geç olmayacak şekilde kararlaştırılır.

EK III

D 2 FORMU – (.....) MALİ YIL İÇİN YILLIK HESAP BİLDİRİMİ

(Sektörel Anlaşma'nın 50 ve 51. maddeleri kapsamında, gerekli belgelerle birlikte Avrupa Komisyonu DG AGRI, (IPARD), Rue de la Loi 130, BE - 1049 Brussels adresine gönderilir)

IPARD Programı:

.....tarih ve sayılı Komisyon Karar(lar)ı (en son.....tarih ve sayılı Kararı ile değiştirildiği şekli ile)

Komisyon referans numarası (CCI):

Türkiye ve Komisyon arasında sonuçlandırılmış Anlaşmalarda öngörüldüğü üzere Türkiye'yi temsilen Ulusal Yetkilendirme Görevlisi olarak aşağıda imzası bulunan,, (1 / 1 / yıl tarihinden 31 / 12 / yıltarihine) kadar program uyarınca yapılan toplam uygun harcamanın avro tutarında olduğunu burada beyan eder.

Bu harcamaya ilişkin detaylar, bu bildirimini tamamlayıcı nitelikte olan ilişikteki tabloda düzenlenmiştir.

Ayrıca, önlemlerin Program'da ortaya konular amaçlara uygun olarak tatminkar düzeyde ilerlemekte olduğunu ve Sektörel Anlaşma'nın 48. maddesinde öngörülen destekleyici belgelerin mevcut olduğunu ve bundan sonra da mevcut tutulacağını beyan ederim.

Şunları beyan ederim ki:

1. Harcamaların listesi kesindir. Her bir proje düzeyindeki hesaplara dayanmakta ve belgeli kanıtlarla desteklenmektedir.
2. Nihai yararlanıcıların ödemeleri, hak ettikleri finansal yardımın miktarını azaltabilecek herhangi bir ücret, kesinti veya alıkoyma yapılmaksızın yerine getirildi.
3. Uygun olduğu bildirilen harcamanın Program'a, MFA'ya, Sektörel Anlaşma'nın 25, 53 ve 54. maddelerinde atıfta bulunulan Komisyon Karar(lar)ına ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak yerine getirildiğini kontrol ettim.

4. Bildirim, iki yıldan az süre boyunca kaydedilmiş olan bütün borçları içermektedir. Bu borçların toplam miktarı, bu bildirimde atfedildiği bulunduğu yılın sonu itibarı ile avro tutarındadır.
5. Bu bildirimde atfedildiği yılın sonu itibarı ile IPARD avro hesabındaki Topluluk fonlarının hacmi avro tutarındadır.
6. Ulusal para ve avro arasındaki dönüşümler, Sektörel Anlaşma'nın 45. maddesinin hükümleri ile uyum içinde yerine getirilmiştir.
7. Topluluğun finansmanı neticesinde kazanılan faizler Sektörel Anlaşma'nın 45. Maddesinin hükümleri ile uyum içinde belirlenmiş ve kaydedilmiştir.
8. Sektörel Anlaşma'nın 51. maddesinde belirtildiği gibi, ibra bilgisi onaylanmış ve zamanında Komisyon'a iletilmiştir.
9. Sektörel Anlaşma'nın 50. maddesinde belirtildiği üzere yıllık hesapların ve Sektörel Anlaşma'nın 52. maddesinde belirtildiği üzere muhasebe bilgilerin şekli ve içeriği, Uluslar arası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine ve Komisyon tarafından bu standartların uygulanmasına yönelik olarak oluşturulmuş rehberlere uygun olarak oluşturulmuştur.
10. Sektörel Anlaşma'nın 51. maddesinde öngörüldüğü şekilde destekleyici belgeler kullanıma sunulmaktadır ve sunulmaya devam edecektir. Bunlar doğrulamaya açıktırlar.

Bu hesap bildirimini sayıda sayfa içerir.

Bu bildirim:

(Tarih, damga ve Ulusal Fon Başkanı'nın imzası) tarafından hazırlanmıştır

Bu bildirim:

(Tarih(ler), damga(lar) ve IPARD Ajansı'nın ve/veya Ulusal Fon'un Muhasebecisinin imzası(ları)) tarafından sağlanan mali miktarlar temelinde oluşturulmuştur

.....
(Tarih, damga ve Türkiye adına Ulusal Yetkilendirme Görevlisi'nin imzası) tarafından onaylanmıştır

.....'de (yer), 'de yapılmıştır (Tarih)

D 2 FORMU – (YIL) MALİ YILI İÇİN YILLIK HESAP BİLDİRİMİ
Avrupa Komisyonu - IPARD

IPARD Programı:

CCI Numarası:

Tedbir / Eksen	Kısa adı	(YIL) mali yılı süresince IPARD tarafından üç aylık bildirimlerle talep eden Topluluk kısmı
		<i>Yararlanıcı ülke tarafından doldurulacak</i>
101. Tarımsal işletmelere yatırımlar		
102. Üretici gruplarının kurulmasına destek		
103. Tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması yatırımları		
Toplam öncelik eksen 1	Pazar etkinliği ve Topluluk standartlarının uygulanmasının geliştirilmesi	
201. Çevre ve kırsal alanın geliştirilmesine yönelik eylemler		
202. Yerel kırsal kalkınma stratejilerinin hazırlanması ve uygulanması		
Toplam Eksen 2	Hazırlık eylemleri	
301. Kırsal altyapının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi		
302. Kırsal ekonomik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi		
303. Eğitimin geliştirilmesi		
Toplam Eksen 3	Kırsal ekonominin geliştirilmesi	
		Teknik Yardım

Genel Toplam

31.12.(YIL) tarihinde toplam borç bakiyesi miktarı	
31.12.(YIL) tarihinde IPARD avro hesabının kapanış bakiyesi	

EK IV

ÖDEME TAHMİNLERİ

28 ŞUBATTAN GEÇ OLMAMAK KAYDIYLA SUNULACAK IPARD TARAFINDAN ÖDENECEK MİKTARA İLİŞKİN TAHMİNLER

'n' yılında aşağıdakiler için IPARD tarafından ödenecek miktarların avro cinsinden tahmini:			
Program	Ocak - Mart	Nisan - Haziran	Temmuz - Eylül
'n+1' yılında aşağıdakiler için IPARD tarafından ödenecek miktarların avro cinsinden tahmini:			
Ekim - Aralık	Ocak - Mart	Nisan - Haziran	Temmuz - Eylül